

VAATTEITTA PARAS - kuvastimessa suomalainen naturismi

Pro gradu -tutkielma

Helsingin yliopisto

Kulttuurien tutkimuksen laitos

Suomalais-ugrilainen kansatiede

Timo Taajaranta

Helmikuu 2008

Tiedekunta/ Osasto/ Fakultet/ Section		Laitos/ Institution/ Department	
Humanistinen tiedekunta		Kulttuurien tutkimuksen laitos	
Tekijä / Författare / Author Taajaranta, Timo Juhani			
Työn nimi□□ / Arbetets titel / Title Vaatteita paras - kuvastimessa suomalainen naturismi			
Oppiaine / □ Läroämne / Subject Suomalais-ugrilainen kansatiede			
Työn laji□□ / Arbetets art / Level pro gradu -tutkielma	Aika□□ / Datum / Month and year 28.2.2008	Sivumäärä□□ / Sidoantal / Number of pages 97 s. + 7 liitesivua	
Tiivistelmä□□ / Referat / Abstract			
<p>Tässä pro gradu -tutkielmassa pyrittiin saamaan esille suomalaisen naturismin kuva siinä muodossa, kuin se nähtiin vuoden 2007 kestäväen tutkinnan aikana. Tutkimuksen empiirisestä luonteesta johtuen metodisina keinoina käytettiin osallistuvaa havainnointia, lomakekyselyjä sekä haastatteluja. Saatua aineistoa käsiteltiin sittemmin kvalitatiivisesti yksilön merkitystä korostavana, jossa pitkälle meneviä yleistyksiä vältettiin. Perinteisen kulttuurin tutkimuksen ohella naturistin tiedostamattomat motiivit nostettiin esille teorioita muodostettaessa. Kotimaisen tieteellisen lähdeaineiston puuttumisen johdosta ilmiön hahmottamiseen käytettiin apuna ulkomaista tutkimuskirjallisuutta.</p> <p>Suomalaisia, alastonkulttuuriin liittyviä puheenvuoroja ja artikkelikirjoituksia näyttää leimaavan häpeä ja häveliäisyyden ilmapiiri. Asiallisen tiedon puutteesta johtuen naturisteja luullaan vieläkin vinksahaneiksi, kuin promiskuiteetissa eläviksi seksihurjastelijoiksi. Todellisuudessa yhdistysten toiminta kestää moraalisen ja eettisen tarkastelun. Kotioloissakin alastomana viihtyvä naturisti on hienotunteinen: naapurit otetaan huomioon siinä kuin oma väkikin.</p> <p>Nykymuodin määräävien pukeutumis- ja kauneusihanteiden johdosta nuorison kriittinen suhtautuminen omaan kehoonsa ilmenee heidän puuttumisenaan naturistisesta toiminnasta. Suomessa toimivien kahden naturistiyhdistyksen hieman yli 400:n rekisteröityneen jäsenen keski-ikä lähentelee 50 vuotta, naisten osuuden ollessa 40 %. Toinen yhdistyksistä suosii sukupuolista tasamäärää naisten pysymisen toivossa.</p> <p>Suomalainen naturismi ei näytä olevan mikään ideologia ismeineen kaikkineen. Vain voimakas tarve alastomana olemiseen näyttää erottavan naturistin muusta valtaväestöstä. Joillekin alastomuus on muodostunut sen verran kokonaisvaltaiseksi, että voidaan kaiketi puhua naturistisesta elämäntavasta.</p>			
Avainsanat – Nyckelord – Keywords alastomuus, nudismi, naturismi, häpeä, häveliäisyys			
Säilytyspaikka – Förvaringställe – Where deposited Kulttuurien tutkimuksen laitos / kansatiede			
Muita tietoja – Övriga uppgifter – Additional information			

SISÄLLYSLUETTELO

1. JOHDANTO	1
Tutkimuksen lähtökohdat ja taustaa	1
Käsitteistön selventämistä	2
Tutkijan henkilökohtainen suhde naturismiin	3
Tutkimuksen tavoite	5
2. AIEMPI NATURISMIIN JOHDATTELEVA TUTKIMUS	7
a) Ulkomaiset tutkijat ja tutkimustulokset	7
Saksalainen freikörper-kulttuuri naturismin mallikuvana	12
b) Kotimaiset kirjoitukset ja puheenvuorot	15
Häpeän ja häveliäisyyden astevaihteluita	16
3. TUTKIMUKSEN LUONNE JA METODIIKKA	24
Empiristinen lähtökohta	24
Osallistuva havainnointi kvalitatiivisessa tutkimuksessa	25
Kyselyvastaukset aineiston runoksi	27
Muut tiedonkeruun menetelmät	28
Haastattelut	28
Valokuvaaminen	30
Suulliset ja kirjalliset tiedustelut, arkistokäynnit	31
Tutkittavan yhteisön lyhyt toimintakertomus v. 2007	33
4. KYSELYVASTAUSTEN TUOTOS JA ANTI	35
Aihepiirin mukainen systematisointi: teemat	36
Ikä- ja sukupuolijakautuma kotipaikkakuntineen	38
Alastomuuden viehäytyksen tiedostaminen	39
Alastomuus arjessa	40
Mukaan samoin ajattelevien toimintaan	40
Toiminnan anti ja merkitys	41
Naturistiyhteisön sosiaalisesta rakenteesta	43
Nuorten puuttumisen syitä	44

Vastakkaisen sukupuolen merkitys joukkotapaamisissa	47
Suhtautuminen seksuaalivähemmistöön	48
Naturismin toiminta-alueet ja leviämättömyyden syitä	50
Minne suomalainen naturisti matkusta	54
Tapakulttuurisia vertailuja	54
Vaatteita paras	56
Naturismin anti harrastajalleen	59
Purnauksia ja parannusehdotuksia	59
5. HAASTATTELUT VALIDITEETTIA PARANTAMAAN	66
Tapauskohtaista tarkastelua (cases)	67
Naturistien ja nudistien välisistä suhteista	77
6. NATURISTIN TIEDOSTAMATTOMAT MOTIIVIT	79
a) Freudin psykoanalyysi ja seksuaaliteoria	79
Varhaislapsuuden piilotajuiset elämykset	80
Katseleminen: subjektin ja objektin roolit	81
Naisten estoisuudesta miehiin nähden	81
Narsismi	81
Epäsovinnainen käyttäytyminen	82
Homofobia	82
Mielihyväperiaate	82
Freudin teoriain soveltamisesta naturisteihin	83
b) Adlerin individuaalipsykologia vaihtoehtoisena mallina	88
Itsensä toteuttaminen	89
7. SUOMALAISEN NATURISMIN KUVA	90

LÄHTEET

LIITTEET 1-7

1. JOHDANTO

Tutkimuksen lähtökohdat ja taustaa

Tämän tutkielman tärkeimpänä lähtökohdana voidaan pitää suomalaiseseen naturismiin kohdennetun syvällisemmän tutkimuksen puuttumista. Matkakuvauksista kertovia kirjoitelmia sekä artikkeleita naturismista ja naturistina olemisesta löytyy jonkun verran, mutta tieteelliseltä näkökannalta katsoen ilmiön analyysi ja synteesi puuttuu.

Tätä tärkeintä motiivia paljon vähäisemmäksi ei jääne tutkijan henkilökohtainen mielenkiinto tutkia sekä naturisteja ihmisinä ja tätä kautta naturismia tietyn joukon tapana elää, elämäntapaa.

Näiden seikkojen lisäksi voidaan tutkimuksen lähtökohdana vielä mainita uteliaisuus erilaisten metodologisten testausten toimivuudesta. Metodien toimivuutta ja sopivuutta voidaan sitten punnita ja analysoida näinkin intiimiä aihepiiriä tutkittaessa.

Lopuksi voisi olla mielenkiintoista pohtia ja nostaa esiin joitakin teorialleja pyrittäessä selvittämään syitä tällaiseen alastonhakuiseen käyttäytymiseen.

Tässä tutkimuksessa esiin tulevia kysymyksiä ja vastauksia voidaan lähestyä useista eri näkökulmista. Kiinnostavaa olisikin tiedostaa, mitkä syyt vaikuttavat sekä kysymysten luomiseen kuin myös niistä saatujen tietojen tulkitsemiseen.¹

Tutkimuksen taustaa kartoitettaessa on käynyt selväksi suomalaista naturismia koskevan lähdeaineiston niukkuus. Niistä muutamista harvoistakin kirjoituksista välittyy varsin yksipuolisesti kirjoittajien subjektiivinen ja tunnepitoinen suhtautuminen alastomuuteen yleensä. Yleisin yhteinen alastomuuteen liittyvä määre näyttää olevan *häpeä*.

Muualla Euroopassa aihetta on jonkin verran tutkittu, mutta tämän tutkielman raamit eivät mahdollista kotimaista naturismia laajempaa tutkimusta.

¹ Hagström & Marander -Eklund 2005, 198 - 204

Ulkomainen lähdeaineisto on otettu huomioon siltä osin, kuin sen on oletettu palvelevan ja auttavan ymmärtämään myös suomalaisen naturismin muotoutumista juuri sellaiseksi kuin se tänä päivänä on.

Suomalaisen tieteellisen lähdeaineiston puutteellisuus aktualisoi toimintatapojen suuntautumisen kenttätyöpainotteiseksi, missä osallistuvalla havainnoinnilla sekä yksittäisiin henkilöihin kohdennetuilla haastatteluilla tulisi olemaan primäärisin todistusarvo. Haastateltavien ammatilliset taustat on tässä tutkimuksessa kuitenkin jätetty merkityksettöminä selvittämättä. Edelleen aineistoa käsiteltäessä haastateltujen puheenvuoroja on lainattu sellaisenaan suhteellisen runsaasti, jotta välttyttäisiin turhilta selittelyiltä ja ehkä referoinnin mukanaan tuomilta vääriä tulkintoja. Metodologisten seikkojenselventämiseksi on käytetty tiettyjä malleja, joilla aineistoa on systematisoitu. Lopuksi piilotajuntaa käsittelevässä luvussa on ollut tarkoitus tuoda esiin joitakin klassisia malleja ihmisen sielunelämää käsittelevistä mekanismeista ja rakentaa niiden pohjalta mahdollisia teorioita, mitkä voisivat mahdollistaa naturistista käyttäytymistä.

Käsitteistön selventämistä

Tutkimuksen käsitteistön kannalta pohdintaa on aiheuttanut myös itse tutkimuksen otsakkeen nimeäminen joko naturistiseksi tai nudistiseksi tutkimukseksi. Hämmennystä ei ole vähentänyt suinkaan ulkomaiseen että kotimaiseen lähdeaineistoon tutustuminen; sanontoja käytetään täysin sekaisin. Pientä helpotusta on löydettävissä kronologiselta tasolta: aikaisemmin yleisemmin käytössä ollut *nudismi* on hiljalleen antamassa sijaa *naturismin* käytölle.

Terminologian selvittämiseksi operoin seuraavanlaisilla käsitteillä:

1. Naturismi on nudismia, jota naturistit harjoittavat
2. Naturismi on naturistien harjoittamaa nudismia
3. Naturistit ovat yhteen kokoontuneita ja järjestäytyneitä nudisteja
4. Järjestäytyneet nudistit ovat naturisteja
5. Nudisti on yksittäinen, omalla suljetulla alueellaan alastomuutta harjoittava

6. Naturisti on *myös* yleisellä paikalla osana suurempaa, alastomuutta harjoittavaa ihmisjoukkoa
7. Nudisti on alastomuuden *osa-aikainen harjoittaja*, kun taas
8. Naturisti on sitä *elämäntavaltaan ja kokonaisvaltaisesti*

Tutkimuksen edetessä on tullut yhä selvemmäksi, että suurin osa tutkittavista ja haastatelluista identifioi itsensä mieluummin naturisteiksi kuin nudisteiksi, joten tutkimus kunnioittakoon tutkittavien itsensä ääntä heidän omassa asiassaan.

Naturistit nimittivät muita samalla reviirillä olevia uimapukua käyttäviä ihmisiä *tekstiileiksi*. Tässä tarkoitettu ”tekstiili” voidaan ymmärtää myös laajemmin kaikkea naturistista toimintaa vieroksuvana ja vastustavana henkilönä. Näillä ”tekstiileillä” on tärkeä merkitys naturisteille siinä mielessä, että pystytään erottautumaan selvästi jostakin täysin vastakkaisesta ja ylläpitämään omaa sosiaalista lokeroa (niche). Voisi melkein väittää, että ilman ”tekstiilejä” ei olisi naturistejakaan. Ainakin niiden keskinäinen merkitys toisilleen vastakkaisina ryhminä muuttuisi.

Edelleen tutkimuksessa pyritään johdonmukaisesti käyttämään *kehoa* tai *kroppaa* (slangina) elävän objektin kuvaamiseen erotuksena kuolleesta *ruumiista*, ellei sitten jonkin lähteen suora lainaus tee tähän poikkeusta.

Lisäksi lomakekyselyjen sekä haastattelujen numeroimisen yhteyteen olen liittännyt kirjainyhdistelmän TOK (tekijän omat kokoelmat) selventämään materiaalin säilytyspaikkaa.

Tutkijan henkilökohtainen suhde naturismiin

Tutkijan suhde naturismiin oli ollut ennen varsinaista tutkimusta jotakuinkin neutraali. Se ei ollut herättänyt mainittavia intohimoja eikä myöskään vastenmielisyyttä. Auringossa alastomana oleskelu tuntui luontevalta jo 1980-luvulta. Helsingin Seurasaaari ja seuraavalla vuosikymmenellä myös Pihlajasaari tarjosivat nudistialueillaan ainoat luontevat puitteet alastomuuden harjoittamiseen.

Pidin tuolloin itseäni enemmänkin yksittäisenä nudistina omassa rauhassani muiden samoin käyttäytyvien seurassa. Auringon ja ”ilmakylpyjen” ottaminen liittyivät tuolloin osana itsensä karaisemisen tarpeeseen saaden jatkokseen myös talviset kylmän kokemukset avantouinteineen. Mitään syvempiä motiiveja näihin tarpeisiin en silloin vielä juurikaan pohtinut. Jälkeenpäin ajatellen tärkeimpänä syynä saattoi olla puhtaasti psykofyysisen hyvinolontunteen tavoittelu auringolle, ilmalle ja vedelle altistamisen johdosta. Olikin mielenkiintoista nähdä, mitä henkilökohtaisia vaikuttimia nousi esille tutkimusprosessin kuluessa ja toisaalta miten oma suhtautuminen naturismiin muuttui ylipäätään.

Melko tarkalleen vuoden 2007 käsittävän suomalaista naturismia kuvaavan tutkimusprosessin kuluessa myös omat käsitykseni asiaan jos eivät nyt aivan muuttuneet, niin selkiytyivät kuitenkin. Kohtaamani naturistit eivät olleetkaan mitään persoonatonta massaa, vaan toinen toistaan erikoisemmista elämäntarinoista kertovien yksilöiden joukko. Tutkittu yhteisö ei kuitenkaan värikkäinekään ihmiskohtaloinen tuntunut erottuvan muusta yhteiskunnan jäsenistöstä muutoin kuin juuri intensiivisellä alastomana oleilullaan. Tarve voimakkaasta alastomana olemisen tarpeesta henkilöityi muutamien yksilöiden kautta kuin elämäntavaksi, koska se tuntui määräävän heidän muutakin arkista käyttäytymistään.

Merkittävimmät asennemuutokset tapahtuivat kuitenkin tutkijan suhtautumisessa omaan alastomuuteensa. Aiempaa luontevammaksi muuttunut suhtautuminen alastomuuteen vaikutti myös oman itseluottamuksen lisääntymiseen ja tätä kautta koko itsetuntemusta vahvistavasti. Tähän oli syynsä tutkittavan yhteisön neutraalilla suhtautumisella omaan alastomuuteensa ja sitä kautta myös tutkijalle välittyneellä kuvalla olla hyväksyttynä joukossa sellaisena kuin on. Tässä joukossa kukaan ei ”pullistellut” olemuksellaan eikä henkisellä etevämmyydellään. Alastomuuteen liittyvään häpeän tunteen voittamiseen tarjoutui myös mahdollisuus kesäkuussa 2007 juostulla Padasjoen nakukympillä. Siinä tapahtumassa sekä meidän juoksijoiden kuin myös kyläyhteisön keskinäinen huumorimentaliteetti vaikutti tehokkaasti häveliäisyyden katoamiseen.

Kolmas ns. ahaa-elämys tuli koettua myöhemmin samana kesänä Tallinnan Piritan uimarannalla. Siellä paikalliset naturistit olivat saaneet vallattua 180 metrin kaistaleen koko parin kilometrin rannasta alastomana oleilua varten. Kaikesta huolimatta myös muu uimapuvullinen väki pyrki oleskelemaan siellä kuka missäkin tarkoituksessa. Muutamien muiden naturistien tapaan tuntuikin sängen ylevältä tuon pienen sektorin päästä päähän tapahtunut edestakainen käyskentely. Siinä konkretisoitui jotain siitä marginaaliryhmän keskinäisestä yhteishengestä, jonka voimalla vaivoin saatu alue pyrittiin pitämään omia tarkoituksia palvelevana. Tämä osittain myös protestinomainen episodi toteutti samalla tarpeen puolustaa pienen marginaaliryhmän oikeuksia valtaväestöä vastaan.

Rantakauden päättyessä myöhemmin syksyllä tutkijalle mahdollistui kokemus yksin alastomana objektina olemiselle. Aiempien ns. naturistien huonosta maineesta huolimatta onnistuin pääsemään Porvoon kansalaisopistoon taidemalliksi (ent. alastonmalli) sen järjestämille kuvataidekursseille. Tätä työtä lopetellessani alkuvuodesta 2008 on niin harvinaista taidemallin työarkaa löytynyt myös muualta. Uskon vakaasti, että ilman naturistien kanssa viettämäni vuotta en olisi kyennyt yhtä luontevasti toimimaan taidemallin tehtävässä.

Tutkimuksen tavoite

Tämän tutkimuksen tavoitteena on tutkia kvalitatiivista metodologiaa käyttäen tämän päivän suomalaista naturismia yhtenä kansanelämän muotona osallistuvan havainnoinnin, kyselytutkimuksen sekä haastattelujen avulla ja pyrkiä näin selvittämään suomalaisen naturistin minäkuvaa sekä suhdettaan ja suhtautumistaan kanssaihmiin kuin myös ympäröivään yhteiskuntaan. Tämä ylevältä kuulostava tavoite toteuttaisi samalla kansatieteen kolmiulotteisen dimension sitoen näin itsensä aikaan, paikkaan ja sosiaaliseen kontekstiin.¹ Eurooppalaisia historiaankin nojaavia lähteitä pyritään käyttämään hyväksi luotaessa silmäys suomalaisen naturismin ja sitä myötä myös laajemmalti alastomuuskulttuurin kehittymiselle. Suomalainen naturismi pyritään näkemään jatkumona ja osana yleiseurooppalaistakin perinnettä.

¹ Bringeus 1990, 75 - 93

Pyrkimys olisi käsitellä myös teoriatasolla joitakin klassisia malleja niistä mekanismeista, jotka ohjaavat tiedostamattomia toimintojamme ja aktuaalistavat ne määrätyissä tilanteissa huolimatta ympäröivän yhteiskunnan vallitsevien normien paineesta.

Mahdolliset teoriat nostetaan ikään kuin aihetason yläpuolelle, ja niitä tarkastellaan sieltä käsin. Tässä vaiheessa myös tutkija varaa oikeuden lausua omat päätelmänsä tämän päivän suomalaisen naturistin minäkuvasta ja tätä kautta suomalaisesta naturismista ylipäänsä.

Lopuksi tutkimus suhteutetaan muuhun asian tiimoilta käytyyn keskusteluun ja päätellään sen annista, ts. mitä uusia näköaloja sekä olettamuksia se toi esiin suomalaisesta naturismista. Tutkimuksen otsakkeeseen symboloidun kuvastimen vielä utuinen kuva tulee toivon mukaan kirkastetuksi.

2. AIEMPI NATURISMIIN JOHDATTELEVA TUTKIMUS

Olen sisällyttänyt ulkomaisiin ja kotimaisiin lähteisiin mukaan myös aineistoa, jotka eivät suoranaisesti tutki tai kuvaile naturismia sinänsä, vaan myös ihmisen moninaista suhdetta alastomuuteen ja alastomana olemiseen. Naturistina olemisen ja naturistien joukkoon kuulumisen on tavallaan seurausta tietynlaisesta, yleensä yleisiä normeja rikkovasta käyttäytymisestä, jonka yksilö on tehnyt hyväksyttäväksi omalla kohdallaan. Tähän lukuun on mahdutettu mukaan myös kulttuurikontekstuaaliset puheenvuorot ihmisen alastomuuden hyväksyttävyydestä ja hyväksymättömyydestä, koska alastomuuden julkinen harjoittaminen koetaan yhä vieläkin sekä häpeällisenä että tabuna.

Ulkomaiset tutkijat ja tutkimustulokset

Ruth Barcan mainitsee *Nudity a cultural anatomy* -teoksessaan muun muassa nudismin epänormaaleista käyttäytymismuodoista. Niissä 1960 -90 -lukujen alastomuustutkimuksen suuntaus etenkin sosiologian ja kriminologian tutkimuksen piirissä on ollut liittää nudismi kriminaaliseen, sosiaaliseen tai psykologiseen poikkeavuuteen. Alastomuutta on käytetty ikään kuin mittarina normaalin ja epänormaalin käyttäytymisen välillä.¹ Barcan mainitsee myös nudismista ja vapaudesta, mikä tunne olisi takautumaa ja palautuisi lapsuuden miellyttäviin kokemuksiin. Alastomuus ja sen mukanaan tuoma vapauden tunne voisi toisaalta myös toimia tehokkaana ”aseena” esim. poliittisiin tarkoituksiin.² Alastomuuden negatiivisista konnotaatioista ja sivuilmiöistä mainitaan silloin, kun alastomuus symbolisoidaan ja yhdistetään vankeihin, orjiin, prostituoituihin, mielenvikaisiin sekä kuolleisiin.³ Tällä taas on yhtymäkohtia alastomuuden häpeään, jossa alastomuus voidaan nähdä rikkautena tai puutteena aina sen mukaan, miten ja kuka asiaa kulloinkin tarkastelee. Sekä pukeutuminen että alastomuus ovat paradoksaalisia: vaatettamisella korostetaan yltäkylläisyyttä, kun taas alastomuus on luonnollista mutta myös puutteen merkki.⁴

1 Barcan 2004, 6

2 Barcan 2004, 93

3 Barcan 2004, 106

4 Barcan 2004, 139

Barcan mainitsee vielä tämän päivän ns. *modernista nudismista*, jota on kuvattu henkilökohtaisena rentoutumisena, vapautena, kunnioittamisena kuin myös totaalisenä terveydenharjoittamisen muotona. Se... ”ei ole vain fyysistä tunnetta, se on eräänlaista mielen rentoutumista.”¹ Tärkeää on itsensä ja toisten hyväksyminen omana itsenään, mutta toisaalta kuitenkin nudisteja yhdistävänä tekijänä on kritiikki imagokulttuuria ja muodin tekopyhyyttä vastaan. ”Modernia nudismia” ei pidetä minään filosofiana, eikä sitä yhdistetä enää mihinkään vegetarismiin, tupakoimattomuuteen eikä absolutismiin, vaan se on vain tapa josta pitää. ”Modernit nudistit” eivät siis näe itseään radikaaleina, poliittisina tai minään muunakaan airueena.²

Heather Dawkins lähestyy alastomuutta puhtaasti taiteen näkökulmasta. Teoksessa *The Nudity in French Art and Culture 1870 -1910* on esitetty kuvasarjoja naisia poseeraamisasannoissa symboloiden venus –idolia.³ Monet grafiikka-, pastelli-, ja öljyvärityöt kuvaavat naisten peseytymis- ja kuivaamisriittejä.⁴ 1880-luvulla Ranskassa uskottiin, että alastomat henkilökuvaukset olivat kirjoitettua tekstiä tehokkaampi keino ”hämmästyttää” yhteiskuntaa.

Kolmannen Valtakunnan alussa vallitsi kuitenkin suuri epävarmuus alastomuuden esilletuomisessa ja sen julkaisemisessa. Alastonmalleina toimivat yleensä työläisluokan naiset. Joille se oli epävarma tapa ansaita elanto, semminkin kun tällainen toiminta leimattiin prostituutioon kuuluvaksi. Monet mallit käyttivätkin salanimiä voidakseen akkulturoida itsensä myöhemmin takaisin yhteiskuntaan.⁵

Hans Peter Duerr on teoksissaan *Intimitet* sekä *Nacktheit und Scham* on saksalaiseen Freikörperkulttuuriin perehtyneenä lähestynyt alastomuutta ja nudismia kulttuurikontekstuaalisesti. ”Intimiteetissä” tutkitaan jopa pornografiaa, missä kysyntä määrää tarjonnan ja sen muodot.

1 Barcan 2004, 169

2 Barcan 2004, 169

3 Dawkins 2002, 18 (kuva 6)

4 Dawkins 2002, 67-77 (kuvat 37, 39-45)

5 Dawkins 2002, 114

Mikään ei ole enää salattua, sillä naisten vulvatkin ovat tyypiteltyinä.¹

Lopuksi viitataan Sigmund Freudin ajatukseen muun muassa siitä, minkälainen merkitys aiemmalla kasvatuksella on ihmisen mielen toimintoihin, ja miten varhaisemmat miellelyhtymät saattavat aktuaalistua myöhemmin sopivissa olosuhteissa.² ”Alastomuudessa ja häpeässä” nudismia kuvataan terveydenhoitomuotona ilma- ja valohoitoineen³ kuin myös saksalaista nudistileiri-elämääkin.⁴ 1970 –luvun vapaan alastomuuden harjoittajien eli niin sanotun hippielämäntapaa toteuttavien käyttäytyminen tuodaan esille tässä yhteydessä.⁵

Ruotsalainen Ylva Habel on myös teoksessaan *Modern Media, Modern Audiences* sen artikkelissa *Health, Beauty, Character: The Ramifications of Nudism, Body Culture and Hygiene*⁶ kuvannut saksalaisesta *Freikörperkulturista* vaikutteita saanutta ruotsalaista nudismia, mistä käytetään lyhennettä HgN (Hälsa genom Nakenkultur). Kirjoituksessa paneudutaan pitkälle ruotsalaisen nudismin johtohahmon Johan Almkvistin kannanottoihin, jotka painottivat rotuhygienian sallimista v.1931 rohkaisemalla nuoria pareja ennen naimisiinmenoa tutkituttamaan itsensä mahdollisten perinnöllisten sairauksien poissulkemiseksi. Almkvist sai tuolloin voimakkaita vaikutteita monilta Ranskan ja Weimarin tasavallan nudistileireiltä. Samassa yhteydessä hän tutustui myös Adolf Kochiin, yhteen saksalaisen nudistiliikkeen vaikutusvaltaisimmista henkilöistä.⁷ Almkvistin teeseistä voidaan mainita muun muassa pukeutumisen ei vain estävän kehon ilmanvaihtoa ja liikettä, vaan pidemmällä tähtäimellä se ...”ärsyttää sairaalloisesti eroottista kutkutusta (titillation), luoden keinotekoista aistillisuutta sukupuolten välillä.”⁸

1 Duerr 1990, 242

2 Duerr 1990, 265

3 Duerr 1988, 148-149

4 Duerr 1988, 153-154

5 Duerr 1988, 160-161

6 Habel 2002, 167-189

7 Habel 2002, 167

8 Habel 2002, 168

Edelleen nudismi oli taistelua alkoholismia, prostituutiota ja moraalista degeneroitumista vastaan. Alastomuus rohkaisi myös hygieniaan sekä ennen kaikkea jälkeläisten huomioonottamiseen.¹ Alun perin suljettuihin nudistileireihin alettiin 1930-luvun lopulla päästää toimittajia ja elokuva-ohjaajia kuvaamaan leikkejä, akrobatioita ja erilaisia joukkokohtauksia. 1930-luvun lopun voimistelu-painotteisessa suuntauksessa tuotiin esiin spartalaisia ihanteita ennalta harjoiteltujen poseerausten yleistyessä.²

Johtava ruotsalainen natsipropagandan tutkija Carl-Ernfrid Carlberg yritti viedä nudistiliikettä natsismiin ja rotubiologisiin perspektiiveihin, joista jo vuonna 1932 Almkvist ja muut hänen yhteistyökumppaninsa irtisanoutuivat. Carlbergilla oli jopa kattava nimilista monista Ruotsin juutalaisista, jotka sittemmin ilmapiirin kiristyessä vaihtoivat itselleen pohjoismaiset sukunimet.³

Ulkomaisen tutkimuksen niin kovin tekstivoittoisasta tuotannosta poiketen on amerikkalainen Jayson Loam julkaissut päätoimittaja Ed Langin toimittamana suuren kuvakollaasin *eurooppalaisesta naturismista 1970 –luvulta*.⁴ Siinä on kattavasti kuvattuna ainakin tuolloin kaikkein toimivimmat eurooppalaiset naturistikohteet ajanvietetapoineen kaikkineen. Erotuksena suomalaisesta naturismista havaitaan siellä runsasta perhekeskeisyyttä ja eri sukupolvien yhdessäoloa vapautuneen oloisessa ilmapiirissä. Suomalaisesta nudismista mainitaan vain parilla rivillä yhteissaunomiseen viitaten.⁵

Luultavasti kaikkein syvällisimmin eurooppalaista nudismia ja alastonkulttuuria ovat tutkineet Sabine Merta väitöstudiumuksessaan *Wege und Irrwege zum modernen Schlankheitskultur*, kuin myös Maren Möhring kirjassaan *Marmorleiber: Körperbildungin der deutschen Nacktkultur (1890-1930)*.⁶

1 Habel 2002, 168

2 Habel 2002, 175 - 179

3 Habel 2002, 184 - 188

4 Loam 1999

5 Loam 1999, 33

6 Möhring 2004

Otsakkeiden erilaisuudesta huolimatta aihepiiri on samansuuntainen: ilman ja valon merkitys terveyden ylläpitäjänä ja parantajana niitä alastomana otettaessa sekä terveen ja hoikan alastoman kehon häpeilemätön esilläolo.

Merta nojaa paljolti sveitsiläiseen lääkäriin Arnold Rikliin, jota on pidetty valo- ja ilmakylpyjen keksijänä. Tällä oli näkemys myös siitä, miten poistaa ihon herkkyyksiä ja näin ollen parantaa ihosairauksia. Hänen hoidoissaan kylmyyden ja lämmön käytön vuorottelu hoitometodeina oli arvossaan. Vuonna 1845 Rikli kehitti erikoisen sänkyhoito-höyrykylvyn. Sittenkin tämä aurinkotohtoriksi nimetty mies hoiti potilaitaan myös aurinkokylvyillä, joissa etenkin aamuilman käytön merkitys hoidoissa korostui. Jokaiselle potilaalle määrättiin oma hoitoaikansa eli se, kuinka paljon valoa ja ilmaa tuli saada. Huomattavaa on, että ilmakylpy tarkoitti varjossa oloa. Vuodesta 1872 lähtien hoitomuodoksi tuli ilma-majoissa asuminen nukkumisineen, ts. atmosfäärinen parantaminen.¹ Parantolapaikkoja alettiin kutsua ”Garden town”- nimellä ympäristön ilmaston ja maaperän suosiollisuuden johdosta.

Tätä Merran tutkimusta kiinnostaa myös eritoten ns. elämänuudistus -liikkeen ajan jakso 19. ja 20. vuosisadan taitteessa. Siinä korostui nuoren ja hoikan ihmisvartalon kauneuden merkitys. Tämä *homini wegiti* (hominus vegetus) oli syntynyt vastustamaan urbaania kaupunkilaisuutta haluten viedä ihmisen takaisin luontoon. Niinpä saksalainen elämänuudistus-liike synnytti modernin ruumiinkulttuurin, jossa oma keho oli asetettu kuin uskonnollisen palvonnan asemaan. Vaatteitta olo koettiin myös kapinaksi vallitsevia normeja kohtaan. Toisaalta moraalissäännöstöä ylläpidettiin jakamalla nuorisolle seksuaalisen kanssakäymisen selitysoppaita. Berliiniin perustettiin vuonna 1919 ensimmäinen seksuaalitieteen instituutti edistämään sukupuolista tasa-arvoisuutta. Tuolloin myös julkituottiin ehdotus ”vapaiden avioliittojen” eli avoliittojen puolesta.²

¹ Merta 2003, 46 - 47

² Merta 2003, 86

1900-luvun puolivälin jälkeen tätä Elämänuudistus-liikettä alettiin kritisoida ja sen toimintaa kyseenalaistaa. Uudessa muutoksessa korostettiin jähmeän olemuksen sijaan enemmän rytmikkaa ja dynamiikkaa liikkeitä tehtäessä. Erityisen hyvin sitä kuvattiin työprosesseissa: ekspressionistisen ilmavan käsityötekniikan suosiminen jäykän ja jähmeän yksitoikkoisen koneellistumisen vaihtoehtona. Tällaisena ”ruumiin taylorismina”(rationalisointina) tunnettu ilmiö koettiin tässä valossa koko ihmiskuntaa uhkaavana tekijänä.¹

Saksalainen Heinrich Pudor on perehtynyt kirjassaan *Die Gesetze der Schönheit bei Sport, Spiel und Tanz* erityisesti urheilun estetiikkaan ja sen ”liikekieleen”².

Tärkeinä tutkimuskohteina nähdään myös tanssin kultillinen alkuperä³ sekä ihmiskehon muodon kauneus.⁴

Saksalainen freikörperkultur naturismin mallikuvana

Varsin laajaa saksalaisen naturismin historiikkaa ja Freikörper-kulttuurin piirissä vaikuttaneiden johtohenkilöiden ideologiaa edustaa parhaimmillaan Chad Ross’in teos *Naked Germany-Health, Race and the Nation*. Heti alussa selvitetään terminologisia arvostuksia: *nacktkultur* ymmärrettiin vielä 1920 – luvulla moraalittomana katuviihde-kulttuurina erotuksena *freikörperkultur* in

kaikinpuoliselle sallittavuudelle. 1930 – luvun puolivälissä natsit valjastavat itsensä FKK:n tunnuksien alle käyttäen sitä omassa kaanonissaan.⁵ Natsit pyrkivät muovaamaan nudismin omille tarkoituksilleen soveliaaksi muodostaen siitä syvällisesti ideologisen, rasistisen, eugeniikkaan orientoituneen liikkeen. Siinä vallitsi ...”utopiausko alastomuuden voimaan siirtää Saksa ja saksalaiset fyysisesti, henkisesti, vertauskuvallisesti ja rodullisesti paremmiksi yksilöiksi, roduksi ja kansakunnaksi.”⁶

1 Merta 2003, 438

2 Pudor 1931, 3 - 24

3 Pudor 1931, 24 - 30

4 Pudor 1931, 30 - 44

5 Ross 2005, 12 - 13

6 Ross 2005, 16

Sotien jälkeen nudistien suurena pyrkimyksenä on ollut päästä eroon saamastaan natsi-leimasta.

Viime aikoina on otettu käyttöön *naturismi*, koska se muistuttaa eniten nudistien kokemuksia 1920-luvulta, jolloin nudismin tarkoituksena oli olla luonnollisena luonnossa. Rossin kirjassa alastonkulttuuri nähdään ikään kuin nudismin yläkäsitteenä.¹ Kirjassa mainitaan myös eurooppalaisista nudismin ideologeista, joista leipzigiläinen Heinrich Pudor sekä etenkin Richard Ungewitter levittivät nudismin ”ilosanomaa” sen syntyvaiheissa 1890 -luvulta lähtien.

Nudismin aikakaudet voidaan luokitella sen alun *itsenäistymisen vaiheesta* (1890- 1918) *suosion vaiheen* (1919 -1933) kautta ns. *valtiolliseen vaiheeseen* (1933 -1945). Viimeinen vaihe eli *normalisoinnin vaihe* alkoi sotien jälkeisinä vuosina.²

Rossin teoksessa korostetaan myös alastomana oleilun terveydellisiä näkökohtia.

Siinä ”ihon tärkeydestä” puhuttaessa mainitaan ilman, valon ja auringon merkityksestä ihon kautta koko kehon terveydelle. Terveen ihon voimakas kalsiumin tuotanto taas turvaisi hyvän vastustuksen tautien torjumiselle. Valon vaikutus ihoon vaikuttaisi myös veren punasolujen lisääntymiseen kehittäen sekä hermostollista että aivotoimintaa. Ihon merkitys nähtiin kuin hengityselimenä ts. kuin toisena keuhkona. Tuberkuloosin uskottiin olevan seurausta riittämättömästä ihohengityksestä, eivätkä ihoon kertyneet myrkyt voineet poistua vaetetusta kehosta.³

Nudistien avioliitoissa molemmat sukupuolet olivat samanarvoisia ja naisten itsemääräämisoikeus arvossaan. Vaikka nudistien ideologiassa toisaalta vastustettiin ”vapaata rakkautta”, niin seksi ennen avioliittoa sallittiin. Nudistien piirissä oli vallalla käsitys, jonka mukaan juutalaisten suunnitelmana oli tämän vapaan rakkauden suosittelijoina heikentää arjalaista rotua.⁴

1 Ross 2005, 13

2 Ross 2005, 16

3 Ross 2005, 84 - 86

4 Ross 2005, 156 - 157

Vielä voidaan nostaa esiin Richard Ungewitterin julkaisema *Nacktheit in entwicklungsgeschichtlicher, gesundheitlicher, moralischer und künstlerischer Beleuchtung*, joka on nimensä mukaisesti selvitys alastomuuden kehityshistoriasta sen terveydellisine, moraalisine ja taiteellisine aspekteineen.¹

Tämän tutkimuksen tila ei anna mahdollisuutta Ungewitterin elämäkerran kuvaamiseen, mutta juuri häntä voidaan pitää Adolf Kochin sekä Heindrich Pudorin ohella ns. uuden ajan eurooppalaisen nudismi/naturismiliikkeen airuena ja ideologina.

Laajamittainen, eurooppalaisen freikörper -kulttuurin -nudismia/naturismia käsittelevä aineisto on bibliografioitu Karlwilli Dammen toimesta Etelä-Saksan Kasselissa olevaan arkistoon.²

1 Ungewitter 1911

2 Kuntz-Stahl 1985

Kotimaiset kirjoitukset ja puheenvuorot

Kuten aiemmin johdantotekstistä ilmeni, on suomalainen nudismin/naturismin syvempi tutkimus ja analysointi puuttunut meiltä kokonaan. Muutamia lehtiartikkeleita on aiheesta kirjoitettu silloin, kun joku kustantaja tai toimittaja on halunnut tuoda aihetta esiin. Muutoin avoin keskustelu on vellonut vilkkaimpana sähköisen median sivustoilla. Suomalainen aktiivinen naturistiyhteisö ei omista syistään johtuen ole halunnut liian innokkaasti ”rummuttaa” olemassaolostaan.

Suomalaisen keskustelun vähäisyyteen vaikuttaa varmasti myös meillä vallitseva naturistisen kulttuurin ”ohuus” johtuen pitkälti ulkoisista olosuhteista - toisaalta kylmästä ilmastosta kuin myös asenteista - julkista alastomuutta kohtaan.

Pukeutumisen korostuminen sekä suojaamaan ihoa kylmettymiseltä kuin myös peittämään epätäydellistä vartaloa tuntuu olevan korostunut viime aikoina myös suomalaisten keskuudessa. Muodin mukanaan luomat kuvat hoikasta ja kiinteästä vartalosta on lisännyt itsekritiikkiä tavallisen ”mattimeikäläisen” suhtautumisesta omaan kehoon. Saunominen näyttää olevan ainoita tapahtumia, jossa suomalainen uskaltaa luontevimmin paljastaa itseään niin ruumiillisesti kuin henkisestikin.

Suomalaisten ”alastomuuskammo” tulee ilmi myös 1900-luvun alun muutamissa kylpylälaitoksissamme, joissa poiketen yleiseurooppalaisesta vastineesta oltiin verhottuna ja yleensä sukupuolet toisistaan erillään. Onko kristinuskon sekä koululaitos luonut ja asettanut moraaliset raamit suomalaiseen sielunmaisemaan ihmisen suhtautumisessaan omaan alastomuuteensa? Yleisesti nudismi/naturismin harjoittamisen vähäisyys pakottaa myös sellaiseen johtopäätökseen, että voimakas saunakulttuuri olisi ikään kuin korvannut tällaisen ihmisen ehkä piilotajuisen tarpeen olla edes joskus vapaa kehon ja mielen kahleista.

Suomalaista naturistista keskustelua hallitsee voimakas häpeän ja syyllisyyden /syyllistävyvyyden ilmapiiri. Kovin monen kirjoittajan tyylistä heijastuu voimakas subjektiivisen tunneperäinen ote alastomuuden käsittelemisessä. Objektiivisia, etäältä asiaa tarkkailevia kirjoituksia näkee perin harvakseltaan.

Suomalaisen keskustelun asenneilmastoa voitaisiin kuvata määreellä, jonka yhteinen nimittäjä on *häpeä*. Seuraavia kolmea yläkäsitettä (1-3) leimaa häpeä eri muodoissaan, kun taas kahdessa seuraavassa (4-5) se ei määrää käyttäytymistä.

Kansanuskomuksien kohdalla (6) alastomuudesta on vallalla toisistaan hyvinkin ristiriitaisia näkemyksiä.

Häpeän ja häveliäisyyden astevaihteluita

1. Raamatussa mainitun syntiinlankeemuksen seurauksena selitetty häpeä:

Raamatun alkulehdillä kuvataan luodun ihmisen luonnollisen alastonta olotilaa Eedenissä. Tätä ihmiselle alun perin tarkoitettua ja sallittua olotilaa saatetaan vielä tänäänkin kuulla puolusteltavan ajan moraalikäsitteitä vastaan. Jumala oli luonut ihmisen olemaan alastomana tämän *tuntematta itseään kohtaan mitään häpeää*:

Maailman luomisen 7. päivänä ”...he olivat molemmat, mies ja hänen vaimonsa, alasti eivätkä hävenneet toisiansa.”¹ Vasta syntiinlankeemuksen jälkeen ...

” aukenivat heidän molempain silmät, ja he huomasivat olevansa alasti; ja he sitoivat yhteen viikunapuun lehtiä ja tekivät itselleen vyöverhot.”² Tämän jälkeen Jumala itse puki heidät nahkavaatteisiin.³ Nooan alastomuutta on myös kuvattu häpeälliseksi, kun hän juovuttuaan viinistä makasi alastomana majassansa. Tällöin hänen poikansa Haam näki isänsä hävyn ja kertoi siitä oitis veljillensä, jotka ottivat häpeissään vaipan ja peittivät isänsä hävyn.⁴ Vanha Testamentti puhuu vielä Samuelin kirjan lehdillä kuningas Saulin tulleen hurmuksesta alastomaksi. Saul vainoaa kuningas Daavidia, joka pakenee profeetta Samuelin luo. Tappamisen sijasta Saul päätyykin hurmoksen ihmeen kautta alastomaksi.

Voidaankin tulkita, että Adamin ja Eevan tapauksessa ihminen tunsii alastomuuden häpeää tehtyään väärin, ja joutui sen johdosta verhoutumaan. Nooan kohdalla taas väärä teko johti alastomuuden häpeään. Saulin kohtalona oli tulla hurmoksen kautta riisutuksi sekä aseista että kaikesta vihasta ja itsekkyydestä.

1 1. Moos 2: 25

2 1. Moos 3: 7

3 1. Moos 3: 21

4 1. Moos 9: 21 – 23

5 1. Sam 19: 24

2. Vääräksi koetusta käyttäytymisestä johtuva häpeä, mikä pohjautuu Moosekselle annetun kymmenen käskyn periaatteille:

Vanhassa Testamentissa kuvattu alastomuuden häpeä oli Nooan tapauksessa seurausta juopumuksesta, kun taas kuningas Saulin kohdalla sen aktualisoitui uskonnollisessa hurmoskokemuksessa.¹ Myös antiikin kreikkalaisen ilmapiirin Raimo Mäkelä kuvaa tässä *Perustassa* julkaistussa kirjoituksessaan kaikkea ruumiillistumista halveksivana niinkin, että...”se on hylättyä olemista, kurjuutta ja köyhyyttä.”² Julkisesti alastomana esiintyminen heikentää kulttuurissamme yksilön arvoa ja koskemattomuutta.”³

Markus H. Korhosen käsittelee *Kaltion* artikkelissaan *Aatamin asussa ja vähän Eevankin* keskiaikaisen eurooppalaisen kirkollisen ilmapiirin kauhistunutta suhtautumista alastomuuteen. Uskonpuhdistuksen myötä renessanssiajan luonnollinen alastomuus mm. taiteessa nähtiin nyt 1540-luvulta sopimattomana.⁴

3. Vaistomainen ja kulttuurisesti opittu häpeä

Häveliästä lähestymistapaa käyttää myös Heikki Sarmaja *Yhteiskuntapolitiikassa* kirjoitetussa artikkelissaan ”Seksuaalisen häveliäisyyden alkuperä”. Siinä hän pyrkii Edward Westermarckin tutkimuksiin perustuen selvittämään evoluution kehityksen mukanaan tuomaa ihmislajin häveliäisyyttä: ”Missä määrin häpeä on vaistomaista ja missä määrin opittua?”⁵ Westermarckia referoiden ihmiset eivät pukeudu hävetäkseen alastomuutta, vaan häveten sitä vaatteita käyttämällä!⁶

Perustassa edelleen julkaistu Raimo Mäkelän artikuloima *Julkinen alastomuus – häpeän paljastamista* sisältää negatiivista konnotaatiota. Sosiaalisesta häpeästä on vertauksena tapaus miesporukan saunomisesta Tuusulanjärvellä, missä he tulivat naisjoukon yllättäviksi vedestä noustuaan. Siinä akuutissa tilanteessa...

1 Mäkelä 1998, 309

2 Mäkelä 1998, 309

3 Mäkelä 1998, 309

4 Korhonen 2001, 29

5 Sarmaja 2002, 105

6 Sarmaja 2002, 109

”Miehet yrittivät saunaan juostessaan käyttää käsiään viikunanlehtenä paitsi mukana ollut piispa H.L., joka peitti käsillään kasvonsa! Nimenomaan niistähän hänet myöhemmin olisi tunnistettu.”¹ Mäkelä väittää, ettei ”mikään naturismi luo nudistien onnellista saareketta tähän maailmaan.”²

Uskontofenomenologiselta kannalta asiaa on tarkastellut Terhi Utriainen kirjassaan *Alaston ja puettu*. Siinä on lähtökohdiltaan *puettu ihminen*, jonka alastomuutta tarkastellaan aina tämän normaalin lähtötilanteen vastakohtana ja näin ollen vajeena ja puutteena jostakin.³ Tuonnempana mainitaan, että... ”joskus tällainen paljastuminen ja välityksen puuttuminen voidaan kokea haluttuna ja nautinnollisena vapautumisena pakottavaksi koetusta identiteetistä ja siinä mielessä aitoutena”.⁴

Esa Sironen ruotii *Kulttuurivihkot* -sarjassa Adolf Kochin ideologiaa.⁵ Siinä myös polemisoidaan Olavi Paavolaisen kirjaa *Kolmannen valtakunnan vieraina* vuodelta 1936. Sironen tapa tulkita nudisteja ja nudistista elämäntapaa saa monessa kohdassa negatiivisen arvostuksen. Tuntemattomaksi jäänyttä amerikkalaista ”tarkkailijaa” siteeraten Sironen kirjoittaa, että...”Nudistien ruumis on vapaa, mutta sielu korsetissa”, ja heti perään itse tulkiten, että...”Naturalistisesti riisuttu alastomuus onkin usein tulkittavissa lähinnä univormuksi, eikä ole tavatonta nähdä kylmyyden yllättämiä naturisteja leirissään tukevissa kengissä ja villapaidassa mutta ehdottomasti ilman housuja.”⁶

Alastomuuden häpeästä omaa kehoaan kohtaan kuvaa vielä Toivo Aro julkaisussa *Helsingin uimahallikysymyksen vaiheet ja Uimahalli Oy:n toiminta 1928 -1953*, jossa puututaan naisten estoisuuteen Yrjönkadun uimahallin alkuaikoina.

Vaikka uimahalli oli tarkoitettu hygieenisistä syistä alastonuintiin, oli tuolloin muutamien päivälehtien kirjoituksissa toivomuksia myös uimapuvun käytöstä.⁷

¹Mäkelä 1998, 308

²Mäkelä 1998, 308

³Utriainen 2006, 77

⁴Utriainen 2006, 82

⁵Sironen 1992, 13 – 14

⁶Sironen 1992, 16

⁷Aro 1954, 39

4. Alastomuuden hyväksyttävyyden taiteen nimissä

Helena Hietaniemen *Opettajassa* julkaistu artikkeli ”Alastomuus osa luonnollista ruumiinkieltä” keskittyy edellisistä negatiivis-sävyisistä kirjoituksista poiketen alastomana koettuun häpeäntunteen muuttumiseen. Luontevaa suhtautumista alastomuuteen lähestytään muun muassa taideterapeuttisin keinoin.¹

Useasti juuri taide on toiminut linkkinä alastonkammaa vähentävästi.²

Taiteen nimissä on alastomuutta saatettu kuvata huolimatta ympärillä olevan yhteiskunnan ankarankin puritaanisesta mielipideilmastosta.

5. Alastomuus elämäntapana

Varsinaista omakohtaista naturistista puheenvuoroa edustaa Elina Heinin tekemä haastattelu *ns. elämäntapanudistista*, missä haastateltava kuvaa 1990 -luvun alun suomalaista naturismin tilaa.³

Siinä selvitetään ne muutamat naturistirannat joita Suomessa oli (ja on edelleen) sekä vielä nuoren naturismin reunailmiöitä.

Haastattelussa elämäntapanudisti Kalevi Rantanen toteaa muun muassa, että... ”Uteliaisuuttaan rannalle eksyy -kuinka sen nyt sanoisi: paljastelijoita ja itsetyydyttäjiä. Kun naturismi tulee avoimemmaksi ja käytetyimmäksi, niin reunailmiöt katoavat. Tavallaan niistä tulee hyönteisiä, jotka eivät tykkää valosta, vaan karkottuvat.”⁴ Myös valokuvien oton luvanvaraisuus tulee selvitettyä⁵, kuin myös anonymiteetti suhteessa julkisuuteen. Harmia teettävät uimapuvulliset *ns.* tekstiilit tunkeutuessaan nakurannoille kuka mistäkin syystä.⁶

Kalevi Rantasen silloin luotsaamaa Luonnonmukaiset ry:tä ja sen toimintaa sivutaan mainitsemalla yhdistykselle tyypillisenä piirteenä valvoa jäsentensä sukupuolista tasamäärää: muutoin miehinen ylivoima aikaansaisi kuulemma naisväen kadon.⁷

1 Hietaniemi 1996, 18 - 19

2 Terho 2003, 58 - 89

3 Heino 1992, 4

4 Heino 1992, 5

5 Heino 1992, 5

6 Heino 1992, 6

7 Heino 1992, 7

Omaan habitukseensa tottuneena Rantanen ei kiinnitä enää huomiota toistenkaan alastomuuteen. Omaa, naturistisesti sisäistettyä olemustaan hän kuvaa seuraavasti:

”Kyllä mulla on jonkinnäköinen realiteetti mielessäni, enkä pyri olemaan alasti kaikkialla. En pysty kyllä selvittämään mikä siinä on, että kaikki ihmiset eivät tykkää olla alasti. Luulisi sen olevan mukavaa.”¹

Samaan, naturistisesta elämänpiiristä käytyyn keskusteluun voidaan liittää rovaniemeläisen *Matkalehden* artikkeli, jossa Taloustutkimus selvitti suomalaisten uskalaisuutta käyskennellä alastomana nakurannalla – ”jos kukaan tuttu ei olisi näkemässä”.² Kysymys esitettiin runsaalle 500:lle yli 15 -vuotiaalle, joista *Matkalehden* yllätykseksi lähes puolet oli valmiita näin tekemään. Kielteisimpiä nakuilemaan olivat yli 50 -vuotiaat ja eläkeläiset, enimmälti naiset. Samoin työväestöön kuuluvat tunsivat vähemmän mielenkiintoa nakuilua kohtaan kuin taloudellisesti paremmassa yhteiskunnallisessa asemassa olevat. Artikkelissa viitataan myös valon saannin terveydellisiin seikkoihin: fotonien pääsy ihon läpi suoraan veren hemoglobiiniin ”virityksiin”. Mitä paljaampi iho on, sitä enemmän tapahtuu ihonalaista aineenvaihduntaa, minkä seurauksena energiaa välittyy verenkierron välityksellä suoraan aivojen mielen- ja tunteidenkeskuksiin, ja näin luoden hyvää oloa.³

Olavi Paavolaisen ”*Nykyaikaa etsimässä*” perustuu Paavolaisen silminnäkijä-havaintoihin saksalaisesta nudismista 1930 -luvun alussa, jota elämäntapaa hän omalle tyylilleen uskollisena kuvaa hyvin ”korkealentoisesti”.⁴ Toisaalla teoksessa suomalaisen nudismin syntyvaiheita lähestytään rytmisen naisvoimistelun kautta.⁵ Onpa kirjassa kuin kuriositeettina mukana kirjoittajan mielestä suomalaisen lehdistön ensimmäinen yksityishenkilöstä julkaisema alastonkuva.⁶

1 Heino 1992, 8

2 *Matkalehti* 1998, 13

3 *Matkalehti* 1998, 14

4 Paavolainen 1929, 426 - 443

5 Paavolainen 1929, 444, 449, 460

6 Paavolainen 1929, 447

Naturismi saa terminä aivan toisenlaisen merkityksen Ritva Kovalaisen artikkelissa ”Liitossa luonnon kanssa – mutta millaisessa?”¹ Siinä naturismia ei ole kuvattu alastomuutta harjoittavana ihmisjoukkona, vaan ihmisen tietoisuudessa oleva ”jonain” nostaa luonto sille kuuluvaan asemaan. Naturismi voidaan tässä ymmärtää myös *synonyyminä primitivismille*. Molemmat termit pitävät sisällään yksinkertaisen elämäntavan ihanteen, jossa luonnon kantokykyä rasitetaan mahdollisimman vähän. Kovalaisen tekstiin paneutuen voidaan sanoa hänen artikkelinsa edustavan ekologis-filosofista näkökulmaa alastomuuteen.

Muita erillisiä kuvauksia aiheesta olen löytänyt suomalaisen urheilun historiikista, jossa suomalaista miesvartalo-ihannetta on tuotu esiin mm. miesten välisten kauneuskilpailujen kautta 1890-luvun alussa.² Tässä Teijo Pyykkösen ”*Suomi uskoo urheiluun*” -artikkelissa pohditaan myös suomalaisen geenistön erinomaisuutta ja viitataan rotuhygieniaan.³

Helsingin vanhoja kylpylätyyppisiä alastonuintipaikkoja ja niiden toimintaa on aiemmin esiin tuodun Yrjönkadun uimahallin lisäksi kuvattu Raija Tervomaan kirjassa *Stadin skloddit braijaa*, minkä pääaiheena on kuitenkin ollut paneutuminen ns. stadin slangiin: ”Blobikas osa jengii painu simmikselle. Siel sai suulaa nakunaki, mut friidut ja kundit erikseen.”⁴ (Heimo Hurtan juttu Tsilarissa).

--”Humiksessa oli kanssa semmonen tsimmis kun Blobikassa. Se oli bulin bärtsin alapuolella. Kuumilla kaltseilla oli kiva ottaa suulista. Aidan toisella puolella simmas gimmat niin ettei sammareita tarvittu. Kundit oli uteliaita ja yritti aidan raoista ja oksanreijistä tsiigata miltä alaston friidu näyttää. Jos vage pääsi yllättämään se tarttu niskasta ja sleppas kundin simmiksestä vege.”⁵

Helsingin kaupunginmuseosta saadun tiedon mukaan sillä on kattava historiallinen kokoelma helsinkiläisten uimapaikoista, myös harvojen nudistirantojen osalta.⁶

1 Kovalainen 1987, 28 - 29

2 Pyykkönen 1992, 90

3 Pyykkönen 1992, 209

4 Tervomaa 200, 64

5 Tervomaa 200, 65

6 Maria Koivunen, kirjallinen tiedonanto (18.10.2007).

6. Kansanuskossa esiintyvä alastomuus

Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran keruuarkistossa on alastomuuteen liittyviä *sananlaskuja*, kuten ”alastonna Aatamikin isännyyttä piti”¹..alastonta ei hauku koirakaan² (yleinen teema useilla paikkakunnilla) tai ”alaston on parempi kuin huonosti puettu.”³ Edelleen *sananparsina* ja *vertauksina* kuten ”alaston kuin rotan häntä”⁴, tai ”alaston kuin lokattu lintu”⁵ (eläimiin vertaukset yleisiä).

Kansanuskon kategoriassa esimerkiksi pellavaa tai hampua alastomana kylvettäessä saataisiin parempi sato, ”kun pellolle lähtee niin aukasta housun napit ja värkki paljassa”⁶ tai ”pellavaa lähti kylvämään mies ja nainen, kumpikin alastomal hibiäl.”⁷

Marjatta Jauhiaisen *Suomalaiset uskomustavat - tyytit ja motiivit* -teoksessa⁸ on alaston ihminen tyyteltä kuin supranormaaliksi olennoiksi tyyppi- ja motiiviluetteloa hyväksi käyttäen.⁹ Supranormaalien olennoiden (=tyypin) alastomuus (motiivi) koetaan miltei poikkeukseksi kirouksena, josta on seuraava rangaistus.

Leea Virtaselta on ilmestynyt *Nykymagian käsikirja*, jossa alastomuutta koskevat *uskomukset* saattavat olla keskenään ristiriitaisia: Alaston ihminen on altis toisten ns. pahalle silmälle¹⁰, kun taas toisaalla mainitaan alastomuuden kuuluvan magian ”monimutkaistettuun maailmaan, jossa rohkeus (ts. alastomuus) palkitaan.”¹¹ Täytyy huomata, että uskomuksilla on ollut kansan keskuudessa jokin, yleensä yhteisöä koossapitävä yleishyödyllinen funktio.

1 SKS KRA 17? 1913 E. Paavo - Kallio

2 SKS KRA mm. Pyhäjärvi Lauri Hakulinen 169.1925 sekä Metsäpirtti Neovius A. 1223 1894< Larin Paraske

3 SKS KRA 18? 1913 E. Paavo - Kallio

4 SKS KRA Rautalampi: Kuopion lyseon toverikunta XXXV111: 149. 1887

5 SKS KRA Asikkala ss. V. Syrjälä 1936 - 37.

6 SKS KRA Pihtipudas. Kaarle Krohn 15891. 1885. – Manna Isolehto, 41v. Reisjärven kirk.

7 SKS KRA Mägrätjärvi. Helmi Helminen 1803. 1943 < Juho Nikiforof, s. 1897.

8 Jauhainen 1999

9 Jauhainen 1999, 12

10 Virtanen 1988, 19

11 Virtanen 1988, 20

12 Biedermann 1993, 11

Myös ”tulevan puolison näkemisen” -motiivi on ollut voimakkaasti läsnä suoritettaessa alastomana mitä erilaisimpia riittejä.¹ Tulevan puolison näkemisestä poiketen saattoi motiivina olla myös ns. lemmennosto: Taika:.. ” Jos tyttö saunasta uskaltaisi tulla alastomana kylvettyään tupaan nostattaisi se tytön lempeä, mutta sitä eivät kaikki tytöt ilkeä tehdä.”²

Erikseen täytyy vielä mainita se monenkirjava suomalainen saunaperinne, jossa koettu alastomuus rajautuu pakostakin tämän tutkimuksen ulkopuolelle.

Pienenä kuriositeettina mainittakoon, että Suomalaisen Saunan Tutkimus-säätiö järjesti v.1992 yhdessä Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kansanrunousarkiston, Suomen Sauna-seura ry:n sekä UKK-instituutin kanssa saunaperinteen keruun, johon osallistui 474 henkilöä, vanhimpien ollessa tuolloin liki 100-vuotiaita. Erittäin monimuotoisten saunarituaalien yhteydessä tuli ilmoitusten mukaan oletettujen Suomessa olevien saunojen (kesämökkisaunat mukaan lukien) kokonaismääräksi noin 1,5 miljoonaa saunaa!!³ Yhteissaunomiskyselyjen kautta on myös tieteellisesti paneuduttu saunamaailman käytänteisiin. Museovirastosta saadun tiedon mukaan⁴ teki Tapio Laaksonen vuonna 1994 aiheesta pro gradu - tutkimuksen Turun yliopiston etnologian laitokselle.⁵

Täysin omassa kastissaan on sen sijaan Veikko Huovisen omalla ”huovismaisella” huumorillaan höystetty fiktiivinen kuvaus nudistijoukon jalkautumisesta suomalaisen maaseutuväestön keskuuteen.⁶ Se on eräänlainen nudismin puolustuspuheenvuoro, jossa harrastusta yritetään mainostaa omalla tavallaan.

Tämä kuvaus edustaa yhtä niistä harvoista humoristisista asenteista alastomuuden harjoittamista kohtaan, mitä kirjoituksissamme näkee. Samaan ryhmään voitaneen luokitella lehtiartikkelit sekä kuvaukset vaikkapa viuhahtamisista (IS 7.10.2007).⁷

1 Nirko 1991, 34 - 39

2 Nirko 1991, 40 - 44

3 SKS KRA, keruukilpailu 1992

4 Pirkko Hakala, kirjallinen tiedonanto (16.10.2007).

5 Laaksonen 1994, pro gradu -työ

6 Huovinen 2005, 87 - 93

7 <http://www.iltasanomat.fi/uutiset> (7.10.2007)

3. TUTKIMUKSEN LUONNE JA METODIIKKA

Empiristinen lähtökohta

Alusta lähtien, jo tutkimusta suunniteltaessa ja kartoitettaessa kävi selväksi *tutkielman muotoutuminen yksilön tasolla operoivaksi empiiriseksi kvalitatiiviseksi tutkimukseksi. Metodikaltaan sekä osallistuva havainnointi että haastattelut tulisivat tarjoamaan parhaan lopputuloksen tutkimuksen validiteettia arvioitaessa*. Periaatteena siinä tuli olla pyrkimys, ”että kuunnellaan mieluummin niitä, jotka sanovat paljon, kuin niitä monia, jotka sanovat vähän.”¹

Naturistiseen tutkimukseen ei voisi juuri paremmin sopia myöskään vaatimus, että ”yksityistä ääntä pitää kunnioittaa, vaikka se olisi kaukana yleisestä käsityksestä.”²

Yksityisen äänen kuulemiseen ja tiedon vastaanottamiseen sekä sen eteenpäin siirtämiseen liittyy aina myös vastuu tiedonantajasta: miten varjella hänen anonymiteettiään? Sukupuolen, iän ja asuinpaikankin mainitsematta jättämisestä huolimatta... ”vaikka suuri yleisö ei saisi selville... tutkimusraporttia lukevat tutkittavat voivat paikallistaa tiedon antajan.”³

Toinen vastuu kohdistuu itse tutkimukseen eli kysymykseen tutkijan kyvystä tulkita oikein saatuja kyselyvastauksia. Eräänä ongelmana lienee myös tutkijan oman viitekehyksen vaikuttaminen lopputulokseen.⁴ Kvalitatiivinen tutkimus on sanan mukaisesti laadullista tutkimusta, jossa yksittäisillä näkemyksillä on ratkaiseva osuus⁵ (kokonaisuuttakin arvioitaessa). Tämän johdosta se ei vaatine laajempaa kyselyvastausaineistoakaan, kuin mitä tässä tutkimuksessa on käytetty.

1 Bergquist & Svensson 1999, 237

2 Bergquist & Svensson 1999, 250

3 Grönfors 1982, 184

4 Bergquist & Svensson 1999, 179

5 Aaltola & Valli 2007, 74

Tämän tutkimuksen aineiston riittävyttä voi myös puolustaa niin sanotusti aineiston kylläntymisellä. Siinä yksinkertaisesti ”aineiston kerääminen voidaan lopettaa, kun uudet tapaukset eivät enää tuo esiin uusia piirteitä.”¹

Osallistuvan havainnoinnin merkitys kvalitatiivisessa tutkimuksessa

Osallistuvan havainnoinnin merkitys naturisteja tutkittaessa muodostui erittäin tärkeäksi. Vaikka olin jo vuosia aiemmin liikkunut naturistien kohtaamispaikoilla ”heidän omalla maallaan”, niin nyt tutkijan omien ”silmälasiensa suodattamana” avautui uudenlainen näköala tutkittavaan yhteisöön. Tutkittavien omalla maalla tarkoitan heidän vuotuisia keskinäisiä kohtaamispaikkojaan, joissa tein havaintoja koko vuoden 2007 ajan. Vaikea sanoa, miten onnistuin häivyttämään rooliani sen jälkeen kun olin tehnyt asemani selväksi tutkittavan yhteisön piirissä.²

En kuitenkaan jäänyt passiivisena seuraamaan tilanteita ulkopuolelta käsin, vaan ”heittäydyin” mukaan toimintaan milloin uuden, saunoen tai hölkäten.

Kevätkaudella järjestivät Luonnonmukaiset ry. Lauttasaaren uimahallissa jäsentapaamiset joka toisena sunnuntaina, kun taas kerran kuukaudessa kokoonnuttiin Myllypuron Liikuntamyllyn saunaosastolla Suomen Naturisti-klubin voimin. Näihin tilaisuuksiin saapuivat yleensä lähellä pääkaupunkiseutua asuvat, ja pidemmältä tulleet siinä tapauksessa, että oli muutakin asiaa Helsinkiin. Martinlaakson uimahallissa oli jäsenyhdistysten yhteisen kattojärjestön, Suomen Naturistiliiton yhteinen tapaaminen kaksi kertaa sekä keväällä että syksyllä 2007. Lisäksi Turussa järjesti liitto kohtaamisia kahdessakin uimahallissa sekä erilaisia talkootilaisuuksia, joihin en tullut osallistuneeksi.

1 Niskanen 1997, 163

2 Grönfors 1982, 129

Kesällä 2007 vietin vapaa-aikaani Helsingin Pihlajasaarella, jossa havaintojen teko jäi niukaksi pilvisten säiden ja tätä kautta naturistien vähäisyyden vuoksi. Parempien säiden aikaan olin yleensä Tallinnan Piritalla, jonka noin kahden kilometrin pituisesta rannasta oli naturisteille näkyvin kyltein erotettuna vain 180 metrin kaistale alastomana olemista varten (alasti viibimise ala). Tämäkin ala oli ikään kuin vallattu uimapuvullisilta auringonottajilta (lue: tekstiileiltä) siellä vain yksinkertaisesti edestakaisin alasti käyskentelemällä ja tämä osa oli hieman myöhemmin laillisesti vahvistettu kuulumaan osana muuta yleistä uimarantaa.¹

Tuollaisesta tietynlaisesta maa-alan valtaamisesta ja ikään kuin lunastamisesta omiin tarpeisiin saattaa olla muotoutumassa täällä Suomessakin ”kansan tapa”.

Suomessakin on olemassa jo joitakin merkkejä sen toimivuudesta, kuten Turun Ruissalon ns. epävirallinen nudistiranta.

Kunniakirjan arvoinen suoritus tapahtui kesäkuun puolessa välissä, kun säntäsin itseni Padasjoen nakukympille. Osallistuvan havainnoinnin merkeissä hölkkäsin siellä neljäkymmenen juoksijan joukossa kunnan yleisiä ja yksityisiä teitä kauniissa suvi-illassa 300 silmäparin seurattuna ja poliisin valvoessa liikennettä äimistyneitä autoilijoita ohjailleen.²

Marras- ja joulukuussa 2007 sekä tammikuussa 2008 toimin myös Porvoon kansalaisopiston³ kuvataidekurssilla alastonmallina⁴ selventäen samalla omaa suhdettani alastomuuteen.

¹Martin Kuusk, suullinen tiedonanto (12.7.2007).

² ks. LIITE 6

³ ks. LIITE 7

⁴ ks. LIITE 7

Kyselyvastaukset aineiston rungoksi

Kysymyslistojen postittamiselle näin muutamia hyviä perusteluita: vastaaja saa aikaa miettimiseen kuin myös paremman valmiuden vastata esim. arkaluontoisiin kysymyksiin, jotka eivät aina luonnistuisi kahdenkeskisessä haastattelussa. Toisaalta saavutetaan hyvä tavoitettavuus (jos postiin on luottaminen) samalla välttäen haastateltavien tavoittelemiseen mm. matkustamisen muodossa liittyvät rasitteet. Myöskään lomakehaastattelua ei perustellusti voida pitää ”jäykempänä” tai epävalidimpana kuin vaikkapa syvähaastattelua, sillä ”lomakevastaukset ovat yhtä totta tai epätotta kuin sisimmän purkaminen.”¹

Mielenkiintoinen haasteellisuus taas liittyi kysymyksien valintaan: Miten saada laadittua riittävän kattava mutta kuitenkin aihepiiriin tiukasti rajattu ”kysymystö”? Edelleen miten laatia kysymykset niin yksiselitteisiksi, tulkinnanvarattomiksi, ettei väärinkäsityksiä pääse syntymään?² Tämä tuottikin ongelmia kysymyksen kohdalla, mikä koski suhtautumista seksuaalisiin vähemmistöihin (kys.9)

Parhaassa tapauksessa kysymyslistojen antama materiaali vastausten muodossa on sekä sisältö- että idearikasta, pitäen sisällään kaikenlaisen inhimillisen skaalan tietoineen ja tunteineen.³

Suuntasin kysymyslistojeni postittamisen tarkoituksellisesti kahtaalle: sekä Luonnonmukaiset ry:n pariin suoraan kirjeitse yhdistyksen erään tärkeän avainhenkilön jakamana, että Suomen Naturistiliiton suuntaan ja sieltä liiton puheenjohtajan toimesta sähköpostitse edelleen pääasiassa postituslistoilla oleville liiton jäsenille tiedotettavaksi.

1 Niskanen 1997, 161

2 Niskanen 1997, 161

3 Bergquist & Svensson 1999, 177

Syynä tähän kahtaalle tiedottamiseen oli tietoisuus ”luonnonmukaisten” ja muun liiton näkemuserosta liittyen jäseneksi liittymisen erääseen perusteeseen: Luonnonmukaisilla on syynsä valvoa jäsentensä sukupuolista tasamäärää kun taas Suomen Naturisti -klubilla ei tällaista ehtoa muiden ehtojen ohessa ole.

Kysymyksen jälkeen oli listoissa myös ehdotus mahdollisesta henkilökohtaisesta tapaamisesta haastatteluineen. Tuleva haastattelu olisi omiaan palvelemaan tutkimusta tarkentavasti ja mahdollisesti jälkeensä esiinnousseet kysymykset olisivat tulleet huomioonotetuiksi.

Muut tiedonkeruun menetelmät: haastattelu

Haastattelut ovat mainio tapa parantaa aiemmin lomakekyselystä saatujen vastausten validiteettia. Parhaimmillaan ne antavat uutta lisätietoa tutkimukseen.

Haastattelut ovat myös toisinaan varsin arvaamattomia yllätyksineen ja uusine, odottamattomine käännteineen. Tärkeätä olisi kuitenkin, että tutkija säilyttäisi ainakin teemahaastattelussa aiheensa johtoidean, ns. punaisen langan. Haastattelu tulisi edetä tutkijan viemänä eikä niin että tutkija tulee ”viedyksi”.

Tässä tutkimuksessa on sovellettu kuitenkin varsin kaavoista vapaata aiheessa pitäytyvää ”jutustelua”, mistä käytettäkään vaikkapa nimitystä *vapaamuotoinen teemahaastattelu*. Suhteellisen vapaan menetelmän käytön puolesta puhuu sekä tutkimusaiheen intiimiys kuin myös toisaalta haastateltavien omien, yllättävienkin näkökohtien spontaani, tutkijan ennakkokäsityksistä riippumaton, esiintuonti.

Martti Grönfors on pohtinut haastattelun metodiikkaa ja käytänteitä, joita oli käyttänyt tutkiessaan Suomen mustalais-yhteisöä.

Siinä hän myös paljolti suomii Hirsjärven ja Hurmeen *Teemahaastattelu*-teoksessa esiintyviä teemahaastatteluun liittyviä metodeja, kuten tuttavien kuin myös yhteishaastattelujen välttämistä.¹ Omat kokemukseni tukevat Hirsjärvi-Hurmeen näkemyksiä, sillä ”väistin” vaistonvaraisesti läheisen sukulaisen haastattelun haluamatta kajota tämän henkilökohtaiseen intiimiyteen. Toisaalta myös tunsin ainoaksi oikeaksi tavaksi juuri kahdenkeskiset haastattelut: mm. saunoissa tapahtuneet ”pintaa syvemmälle” pyrkivät keskustelut eivät johtaneet toivottuun lopputulokseen. Ne jäivät enempi jutustelun tasolle.

Olen eri mieltä Hirsjärven ja Hurmeen kanssa kylläkin siitä, että haastatteluissa nauhuri olisi ainoa konkreettinen tallennusväline.² Huomasin kyllä kynän ja paperin toimivan hyvin, varsinkin silloin kun haastateltavan tapa puhua oli hiljainen tai hidas. Olipa nauhurin esiin otto yhdessä tapauksessa jopa vähällä estää koko toimituksen haastateltavan potiessa jonkinasteista ”mankkakammosa”.³

Nauhurin käyttöä voidaan kyllä puolustella sen ehtiessä tallentamaan esim. nopeaa puhetta tai vierasperäisiä sanoja kuten vaikkapa slangia. Nauhojen purkaminen ja koodittaminen on kylläkin aikaa vievää, mutta tällöin referoinnin sijasta voidaan tuoda esille joskus mielenkiintoistakin puhetta suoraan lainaten.

Mielenkiintoisena yksityiskohtana voidaan Grönforsin kirjassaan vielä pitää hänen esiintuomaansa kysymystä haastattelijan suhtautumisesta haastateltavan kertomukseen. On tilanteita, väittää Grönfors⁴, joissa haastattelijan on viisasta tekeytyä tietäväisemmäksi ko. asiassa kuin todellisesti on.

1 Grönfors 1982, 109

2 Grönfors 1982, 137 – 138

3 Grönfors 1982, 138

4 Grönfors 1982, 94

Tätä metodia en ainakaan tietoisesti soveltanut tässä tutkimuksessa, mutta sen käyttö ja toimivuus on kyllä testattu aiemmin: tutkijan toimiessa rikospoliisin tehtävissä saattoi kuulustelijalla olla paremmat valttikortit käsissään joissakin tapauksissa silloin, kun tekeytyi tietävämmäksi kuin mitä oli. Kuulusteltava ei ainakaan voinut kieltää asiaa niin jyrkästi kuin olisi ehkä muutoin tehnyt.

Haastattelu saattaa myös keskeytyä milloin mistäkin syystä¹. Omalla kohdalla niin tapahtui useastikin. Useimmiten syinä olivat joko teemasta erkaantuminen tai tutkijan oma liian aktiivinen asiaan paneutuminen ja sitä kautta haastattelijan roolin kadottaminen. Useimmiten nämä sillä hetkellä tiedostamattomat ongelmat paljastuivat nauhaa purettaessa. Tässä tapauksessa pätee Hirsjärven ja Hurmeen näkemys, jossa kehoitetaan ”empaattiseen neutraaliuteen”.²

Valokuvaaminen

Hirsjärven ja Hurmeen suhtautuminen kameran käyttöön tallentamisvälineenä on neutraali ja tilanteesta riippuvainen. Sille on olemassa omat rajatut ikään kuin tutkijan arvioon perustuvat sääntönsä.³ Myönteisempää kantaa edustaa ruotsalaisten tutkijoiden Bergquistin ja Svenssonin kirjassaan välittyvä viesti kamerasta kulttuurintutkijan tallennusvälineenä. Kirjansa artikkelissa ”*Fotografiet i etnologin*” Anja Petersen puolustaa varauksetta valokuvauksen käyttöä.⁴

Nils-Arvid Bringeus kirjoitti 1980 –luvun alussa kirjan ”bildloresta”, jossa hän osoitti kuvien merkityksen kansatieteellisessä lähdemateriaalissa ja ”lyfte fram” ne ikään kuin viestinä (budskap).⁵

1 Grönfors 1982, 108

2 Grönfors 1982, 109

3 Grönfors 1982, 141

4 Bergquist & Svensson 1999, 136

5 Bergquist & Svensson 1999, 137

Suurimmat ongelmat löytyvät kuitenkin edestäpäin, valokuvia analysoitaessa:

”Suuri ongelma valokuvien analysointiyhteyksissä on nimittäin siinä, että todellinen eli tutkijan oma viitekehys neutralisoi (tässä) symbolisia viestejä.¹

Tässä suomalaisia naturisteja kuvaavassa tutkimuksessa kameran käytöllä on vain viitteellinen ja sekundaarinen asema. Perusteluina voitaisiin mainita vaikkapa naturistiyhdistysten säännöissä ilmoitettu valokuvaamisen rajoitusta koskeva maininta, missä kielletään valokuvaaminen, jos joukosta yksikin sitä vastustaa.

Toisaalta valokuvien lähdearvo vaikuttaa tässä teemassa varsin kyseenalaiselta.

Kirjalliset ja suulliset tiedustelut, arkistokäynnit

Muuta tutkimusmateriaalia on käytetty hyväksi siinä määrin, kuin se on vain suinkin ollut – puutteellisenakin - mahdollista. Aiemmin esiin tuotu kotimainen kirjoittelu on toiminut ikään kuin kehyksenä suomalaiselle naturismille. Naturistien omaa ääntä ja omia puheenvuoroja on kuulunut luvattoman harvoin. Kysymyksiä ovat herättäneet näin ollen naturistien suhteet tiedotusvälineisiin päin sekä myös asenteet jakaa tai olla jakamatta tietoa omasta elämäntavastaan. Suomen Naturistiliitolta², Naturisti-klubilta³ sekä Luonnonmukaisilta⁴ on kysytty asiantietoa koskien liiton ja sen yhdistysten jäsenten oikeuksia ja velvoitteita, kuin myös niitä toimintatapoja ja tavoitteita mitä ne pyrkivät edistämään.

Tässä tutkimuksessa on käännytty myös Padasjoen Nakukympin järjestäjän puoleen pitäen tärkeimpänä huomiona kysymystä alastomana juoksemisen luvanvaraisuudesta julkisella paikalla.⁵

1 Bergquist & Svensson 1999, 141

2 info.naturistiliitto.fi (8.12.2007)

3 info.naturistiklubi.fi (29.12.2007)

4 seppo@samila.net (8.12.2007)

5 aarne.heino@crosslink.fi (5.7.2007)

Edelliseen liittyen on tiedusteltu myös poliisiviranomaisen suhtautumisesta yleensäkin yleisellä paikalla tapahtuvaan nakuiluun ja siihen, missä sitä voi turvallisesti mielin harjoittaa selviämällä sanktioita.¹ - ”Periaatteessa yksityisen paikan nudismi ei kuulu kenellekään, mutta se on arvioitava niin, että yksityiseltä paikalta käsin ei saa aiheuttaa pahennusta yleiselle paikalle = tapauskohtainen harkinta... Taiteen tai jonkin tapahtuman nimissä on alastomuuskohtauksia järjestetty, mutta se on poikkeus.” Saman poliisipäällikön vähemmän vakavan sävyinen suositus naturistille, joka aikoo yrittää vuokrata kunnalta maata valitsemalleen harrastukselle: - ”Jos menet vuokraamaan, niin ota mukaan sopiva malli, näyte alastomasta joita aiot tuoda. Ja harkitse vuokraajan mukaan kumpaa sukupuolta otat, niin saattaa vaikuttaa asian läpimenoon. Tuoreus kannattaa myöskin varmentaa.”²

Museoviraston kautta on Seurasaari-säätiölle lähetetty tiedustelupyyntö koskien lähinnä Seurasaaren naku-uimalan toimintaa vuosikymmenten saatossa.³

Museoviraston Kansatieteellisen osaston keruuarkistossa silmäilty loputtoman tuntuinen suomalaisesta saunakulttuurista kerätty kyselyaineisto jää (onneksi) tämän tutkimuksen ulkopuolelle!!

Käynnit Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kansanrunousarkistossa paljastivat kansanuskomme piirissä runsaana esiintyneestä alastomuuskultista (ks. s. 22-23).⁴

1 palaute@lahti.poliisi.fi

2 Taisto Kuhlman, kirjallinen tiedonanto (2.10.2007).

3 www.museovirasto.fi (15.10.2007)

4 Taajaranta 2008, 22-23 , pro gradu -työ

Suomen molempiin naturistiyhdistykseen on aina tarpeen mukaan lähetetty tiedusteluja, varsinkin silloin, kun on ollut syytä päivittää jotain senhetkistä aktuellia tietoa. Liiton suuntaan tapahtuneilla tiedusteluilla on haluttu informaatiota laajemmista kansallisista ja lähialue-kohtaisista tapahtumista ja yhteistyöhankkeista, kuten esimerkiksi liiton järjestämistä valtakunnallisista naturistipäivistä¹ sekä pikkujoulun vietosta vauhdikkaine ohjelmineen.²

Tutkittavan yhteisön lyhyt toimintakertomus vuodelta 2007

Vuoden 2007 lopussa päivitettyinä sekä Luonnonmukaiset ry:ltä (8.12.2007)³ että Suomen Naturistiklubilta (1.1.2008)⁴ saatujen tietojen mukaan Suomen Naturistiliiton jäsenyhdistykseen eli edellä mainittuihin Luonnonmukaiset ry:hyn että Suomen Naturistiklubi ry:hyn kuuluu hieman yli 400 rekisteröityä jäsentä, joista noin 40 % on naisia nuorten puuttuessa lähes kokonaan.

Siitä Luonnonmukaiset ry:n osuus on 281 aikuista sekä kymmenkunta jäsenmaksusta vapautettua lasta. ”Luonnonmukaisten” keski-ikä on ilman alle 16-vuotiaita lapsia noin 53 vuotta.

Suomen naturistiklubin jäsenistön hieman tätä nuoremman jäsenkunnan johdosta suomalaisen järjestäytyneen naturistin ikä on lähellä 50 vuotta.

Liiton jäsenyhdistysten toimesta järjestettiin talvikautena 2007 kuukausittain uintitilaisuuksia Turussa ja Imatralla sekä vieläkin useammin Helsingissä.

1 ks. LIITE 4

2 ks. LIITE 4

3 Seppo Samila, kirjallinen tiedonanto (8.12.2007).

4 Juha Jonsson, kirjallinen tiedonanto (1.1.2008).

Kevään aikana oli kaksi liiton järjestämää uintitapahtumaa Martinlaakson uimahallissa, joka suljettiin syksyksi remontin johdosta.

Kesällä oli järjestettyjä tilaisuuksia pari kertaa kuussa Turussa sekä kahden viikon leiri Orivedellä.

Suomen Naturistipäiviä vietettiin perinteiseen tapaan Yyterissä elokuun alussa.

Yhteisiä grillijuhlia vietettiin myös useasti kesän aikana Helsingin Pihlajasaarella säävarauksin.

Osa tilaisuuksista oli yksityisten naturistien järjestäminä mainostettu vain osalle liiton jäsenistä, kuten yhteiset kevättalkoot ja heinäkuun alun naturistiristeily Tampereelta.

Suomen Naturistiliiton että Suomen Naturistiklubin yhteisen puheenjohtajan Juha Jonssonin mukaan ”liiton toiminta pysyy vastaavana myös vuonna 2008. Liiton puitteissa pyritään kuitenkin järjestämään myös talvitilaisuuksia Tampere-Jyväskylä suunnalla.”¹ Toimintaa pyritään siis laajentamaan myös Turun, pääkaupunki-seudun että eteläisen Itä-Suomen ulkopuolelle.

¹ Juha Jonsson, kirjallinen tiedonanto (1.1.2008).

4. KYSELYVASTAUSTEN TUOTOS JA ANTI

Olin laatinut yhteensä 15 kysymystä, joista ensimmäinen koski sekä vastaajan ikää, sukupuolta että asuinpaikkakuntaa viimeisen pitäessä sisällään toivomuksen henkilökohtaisesta ns. syvähaastattelusta myöhemmin sovittavana aikana.¹

Kysymykset laadin vapaasti, mutta pyrkien kuitenkin huomioimaan juuri tuona hetkenä mieleeni nousseita selvyyttä kaipaavia kysymyksiä suomalaisen naturistin arjesta ja mielen tunnoista. Pysin tutkimuksen alussa luomaan mahdollisimman kattavan kysymysrunгон. Ylimääräinen 16. kysymys oli suunnattu vain ”luonnonmukaisille” koskien sukupuolista tasamäärää joukkotapaamisissa.

Myöhemmässä analyysissä havaittavina puutteina tiedostin mm. seuraavaa:

Kolme kysymyksistä on johdattelevia (kys.5, 9 ja 11), ja niissä näkyy tutkijan oma henkilökohtainen näkemys asiaan. Kysymys, joka koskee seksuaalisia vähemmistöjä (kys.9), osoittautui muutamalle vastaajalle tulkinnanvaraiseksi ja olisi näin ollen kaivannut tarkoitettun kohderyhmän tarkentamista. Kaksi muuta kysymystä (2 ja 3) ovat sisällöltään kaksoiskysymyksiä, vaikkakin samaan asiaan niveltuvia. Kysymyksiä laadittaessa paneuduin myös kysymysten aseteluun siten, että niihin olisi loogisen päättelyn perusteella vastattava usealla sanalla, mielellään vähintään yhdellä lauseella riittävän informaation saamiseksi kuin myös vastausten purkamisen yhteydessä mahdollisten tulkintavirheiden minimoimiseksi. Laatimisen yhteydessä en tietenkään voinut ennakoida saatavia vastauksia, ja tästä johtuen törmäsin myöhemmin aineistoa litteroitaessa uusiin haasteisiin: miten poimia teksteistä sirpaleina saatu relevantti, jotain yksittäistä seikkaa koskeva tieto vertailukelpoiseksi kaikilta haastatelluilta saatavan vastaavan kanssa.

Litterointia helpottaakseni järjestin vastauslomakkeet lattialle suoraan riviin toisiinsa kiinni pystyäkseen näin paremmin lukemaan kaikkien vastaukset samalta tasolta. Näin myös mahdollisuus koko aineiston vertailevaan analyysiin tuntui helpommalta kuin jos aineistoa olisi luettu vastauslomake toinen toisensa perään.

¹ ks. LIITE 1

Tämän tutkimuksen ”kvalitatiivisuuden vaatimus” asettaa toisaalta oman haastavuutensa aineistoa käsiteltäessä: miten voida välittää kaikkia tyydyttävä kokonaiskuva suomalaisesta naturismista, kun kuitenkin kaikkea yleistystä tulisi välttää. Onneksi kuitenkin aineiston melko rajautuneeksi jäänyt kokonaistuotos antaa helpomman tehtävän aineistoanalyysiin tuoden yksilön mielipiteen paremmin huomioitavaksi.

Aihepiirin mukainen systematisointi: teemat

Saadun aineiston analyysiä helpottamaan systematisoin kysymykseni eli muodostin niistä aihepiirin mukaisia teemoja, kuten

1. Naturismista kiinnostuminen
2. Toimintaan mukaantulo
3. Harrastuksen anti
4. Toiminnan aktiviteetti-aste
5. Suomalaisen naturistin ikä- ja sukupuolijakautuma
6. Nuorten puuttumisen syitä
7. Alastomana olemisen viehätys
8. Yhteisön merkitys yksittäiselle naturistille
9. Vastakkaisen sukupuolen merkitys joukkotapaamisissa
10. Suhtautuminen seksuaalisiin vähemmistöihin (lue: homoseksuaaleihin)
11. Alastomuus kotona
12. Naturismin harjoittamisen valtakunnallinen levinneisyys selvityksineen
13. Suomalainen naturisti matkustaa
14. Ulkomainen naturistinen ilmapiiri
15. Purnauksia ja parannusehdotuksia koskien suomalaisen naturismin tilaa

Saatujen vastausten analysointia pyrin vielä helpottamaan yhdistelemällä samaa aihepiiriä käsitteleviä teemoja toisiinsa edelleen helpottamaan myöhempää analyysiä. Tämä ylimääräinen systematisointi olisi tietysti ollut vältettävissä etukäteen paremmin suunnitellulla kysymysrungolla. Teemojen yhdistely tuli näyttämään tällaiselta:

1. Alastomuuden viehätysten tiedostaminen (1,7,11)
 - kiinnostuminen, viehätys, alastomuus arjessa (tässä: kotona)
2. Mukaan samoin ajattelevien (yhdistys)toimintaan (2,4)
 - mitä kautta, kenen toimesta, aktiviteetti –aste, joukko
3. Toiminnan anti ja – merkitys (3,8)
 - mitä etuja toimijana, muu mahdollinen henkilökohtainen merkitys
4. Suomalainen naturistiyhteisön sosiaalisesta rakenteesta (5,6)
 - ikä –ja sukupuoli-jakautuma, syitä nuorten puuttumiseen
5. Suhtautuminen vastakkaiseen sukupuoleen sekä samalla reviirillä olevaan seksuaaliseen vähemmistöön (tässä: miespuoliset homoseksuaalit) ja toisaalta muihin sukupuolisiveyttä loukkaavasti käyttäytyviin eli naturistien suvaitsevaisuus käsityksistä (9,10)
 - vastakkaisen sukupuolen merkitys joukkotapaamisissa, miten suhtaudutaan samalla reviirillä oleviin ”toisiin”
6. Syitä naturismin valtakunnallisen painopistealueiden muotoutumiselle (12)
 - väestöpaine, ilmasto, sosiaalinen kontrolli, aktiiviset toimitsijat
7. Ulkomaisia matkakokemuksia naturismin puitteissa (13,14)
 - minne suomalainen naturisti matkustaa, ”asenneilmastollisia” eroavaisuuksia
8. Harrastuksen tai elämäntavan anti (3)
 - kokemuksia, tuntemuksia
9. Purnauksia ja parannusehdotuksia (15)
 - liiton sisällä, tiedottaminen ulos päin (kampanjat, TV, radio yms.), yleisellä tasolla, ”sana on vapaa”, joiden käsittelyn yhteydessä myös analysoin saatua aineistoa.

Annoin kirjekuoriin pakattuina olevat lomakekyselyt Luonnonmukaiset ry:n eräälle valitsemalleni aktiivitoimijalle edelleen henkilökohtaisesti vastaamiseen halukkaille yhdistyksen jäsenille jaettavaksi, kuitenkin toivomukseni että molemmat sukupuolet olisivat mahdollisimman tasamääräisesti edustettuina. Toisaalla taas liiton puheenjohtaja välitti toimestani sähköpostitse samat antamani kysymykset liiton omilla sähköpostilistoilla oleville.

Ikä- ja sukupuoli-jakautuma

Lomakekyselyihin vastasi kaikkiaan 25 henkilöä. Näistä miesten osuus oli 15 naisten jäädessä kymmeneen. Luonnonmukaiset ry:n jäsenten vastauksista yhdeksän tuli miehiltä naisten seitsemää vastaan. Prosentuaalinen vastausten aktiiviteettiaste oli jäsenistö huomioon ottaen molemmilla yhdistyksillä lähes sama. Huomion arvoista on kuitenkin tässä tutkimuksessa kyselyistä saatu ”feedback”:

käsin henkilöltä henkilölle jaettuna se tuotti määrällisesti/suhteellisesti paremman lopputuloksen kuin sähköisesti välitettynä.

Vastaajien keskinäinen sukupuoli-jakauma korreloi kuitenkin jotakuinkin suomalaisen naturistipopulaation kanssa. Tiedonantajien aktiiviteettiaste kuin myös tästä pääteltävä mielenkiinto tutkimusta kohtaan osoittautui siis molemmilla sukupuolilla suhteessa yhtä suureksi.

Miesvastaajien ikä vaihteli 35 - 64 vuoden välillä, naisilla sen ollessa 40 - 65 vuotta. Miesten keski-ikäsi määräytyi näin ollen 53 vuotta (53,14) ja naisten vastaavasti 52 vuotta (51,9). Haastateltujen henkilöiden mukaan oton johdosta molempien sukupuolien yhteenlaskettu keski-ikä asettui 50 vuoden paikkeille, mikä vastaa myös hyvin sitä näkemystä, minkä tutkija havaitsi käymissään joukkotapaamisissa.

Tässä ”populaatiossa” huomataan siis vastaajien edustavan iältään kahta sukupolvea, ja mielenkiintoista onkin seurata, miten heidän keskinäiset näkemyksensä mahdollisesti poikkeavat toisistaan suhteessa esim. omaan alastomuuden harjoittamisen aktiiviteetteihin kuin myös (tässä) samalla ”sektorilla” oleskeleviin homoseksuaaleihin. Vertailua voidaan tehdä tässä sekä sukupolvien että sukupuolten välillä.

Vastaajat asuvat hajanaisesti ympäri eteläistä Suomea, suurimman keskittymän ollessa pääkaupunki-seudulla, Turun alueella sekä eteläisessä Itä-Suomessa.¹

¹ ks. LIITE 2

Sen sijaan myöhemmin kesällä saadut kaksi haastattelua saatiin henkilöiltä, jotka olivat tulleet Helsinkiin asioimaan sekä Satakunnasta että Etelä-Pohjanmaalta samalla Pihlajasaarella käyden.

Alastomuuden viehätysten tiedostaminen

Alastomuuden tiedostamisessa osana omaa identiteettiä esiintyy vastaajien keskuudessa hyvin suurta hajontaa: ääripäistä ilmaistuina ”heti kun synnyin” ja toisaalta ”viime kesänä”. Erään vastaajan mukaan, tarkalleen...

-- 1953 talkoosaunassa sukupuoli-jakauma fifty - fifty. Ovesta astuin saunaan kolmanneksi viimeisenä klo: 17.45 ¹

Muut vastaajat muistelivat asiaa ylimalkaisemmin, mutta useimmilla on ollut asia tiedostettuna jo paljon varhaisemmin lapsuudessa tai viimeistään teini-ikässä.

Alastomuuden tiedostaminen oli saattanut syntyä esim. alastomana uimisen tuottaman mielihyvän kautta ja toisaalta taas johtanut kaipuuseen päästä käyskentelemään alastonrannoille. Useilla tuo alastomana olemisen viehätys oli ollut jo pitkään olemassa, mutta kanavia sen toteuttamiselle ei ollut löydetty. Sitten lomamatkan yhteydessä yllättäen huomattiin naturistiranta ja sen välitön ilmapiiri – ja kaikki oli muuttunut.

Mielenkiintoisempia olivat kahden eri haastateltavan näkemykset

alastomuudestaan. Toisella oli ollut kotonaan sukupuolihäveliäisyyttä korostava lapsuus, missä vastoin paikkakuntansa yleisiä tapoja oli yhteissaunominen pannassa.

Sukupuolihäveliäisyydestään hän oli vapautunut vasta vuosikymmeniä myöhemmin ulkomailla matkattuaan ja kohdatessaan naturistirantojen häveliäisyydestä vapaan ilmapiirin.² Toisella oli taas teini-ikässä voimakkaita tarpeita alastomana olemiseen ”salaisilla paikoilla”, joka piirre oli myöhemmin johtanut ekshibitionistisiin mieltymyksiin tai ainakin ajatukseen ”ettei se haittaa vaikka joku näkeekin”. Naturistien pariin löydettyään jännite näyttäytymiseen lakkasi ja omaa alastomuutta pystyi käsittelemään luonnollisena osana itseään.³

¹ TOK (vastaaja 14)

² TOK (vastaaja 3)

³ TOK (vastaaja 10)

Alastomuus arjessa (tässä: kotioloissa)

Alastomuus kotioloissa kuuluu miltei poikkeuksetta suomalaisen naturistin arkipäivään. Vain kolmelle vastaajalle kotona alasti oleminen oli vierasta.

Yksi haastatelluista ei ymmärtänyt lainkaan kotona alasti olemista. Hän ei kylläkään identifioinutkaan itseään naturisteihin, vaan oli mielestään nudisti, joka ei muutenkaan ymmärtänyt naturistien ”touhuja”(tuonnempana).¹

Alastomuudesta luovuttiin myös hienotunteisuuteen vetoamalla: omia lapsia tai naapureita ei pidä tietten tahtoen säikäyttää!

- Nyt kun poika on kohta murrosikäinen niin en viitsi kiusata sitä. Muutoin olisin enemmänkin alasti.² Tai sitten...-- Täytyy ottaa huomioon myös ne ihmiset, jotka eivät tahdo olla alasti...Siveellinen loukkaamattomuus muita kohtaan. Ei pidä herättää pahennusta.³

Alastomana olemiselle taas löydettiin erilaisia perusteluja: Ehdottomimmillaan...

- Aina kun vaan voi olla, viikonloppuisin puemme harvoin kun ei tarvitse mennä mihinkään.⁴ Eräs pariskunta koki asian terapeuttisena:
- Melko paljon olemme. Se vapauttaa työpaineista. Olo on erilaista. Alastomuus kotona irrottaa totaalaisesti työolojen ja muun yhteiselämän tiukkapipoisuudesta. Se aloittaa ja rajaa työn ja vapaa-ajan tehokkaasti.⁵ Kun taas yksi vastaaja tinki hieman:
- Sukat jalassa, muuten naturel.⁶

Vastauksista voisi siis lukea, että ainoastaan kylmyys oli ainoa ehdoton este kotona alastomana olemiselle. Toissijainen syy oli ulkopuolisten huomioiminen.

Mukaan samoin ajattelevien toimintaan

Vastaajat olivat tulleet mukaan toimintaan eri aikoina ja erilaisten kanavien kautta.

Varhaisin yhdistystoimintaan liittynyt tuli mukaan jo n. 20 vuotta sitten, kun Luonnonmukaiset ry. vasta otti ensi askeleita toiminnassaan. Myöhäisimpien liittymiset ovat tapahtuneet vasta viimeisimmän vuoden aikana.

1 TOK (vastaaja 3)

2 TOK (vastaaja 20)

3 TOK (vastaaja 5)

4 TOK (vastaaja 13)

5 TOK (vastaaja 9/19)

6 TOK (vastaaja 25)

Naturistiseen toimintaan tutustumisen yleisin väylä näyttää olleen mukaan tulo naturistiliiton järjestämille kesäpäiville Yyteriin (6 tapausta: TOK 6,7,9 ja 19,20,21,22). Melkein poikkeuksetta sinne oli saavuttu pariskunnittain, yleensä aina miehen ehdotuksesta. Toiseksi yleisin väylä oli Vantaan Martinlaakson uimahallitapahtuma (5 tapausta: TOK 4,15,17,23,24). Edelleen melko yleistä oli internetin välityksellä saatu tieto aiheesta, sen jälkeen kun omat tarpeet oli ensin tiedostettu (4 tapausta: TOK 1,5,10,12). Kaksi vastaajaa oli vuonna 2000 innostunut mukaan toimintaan nähtyään TV:stä *Kesäparatiisi*-ohjelman, jossa kuvattiin Luonnonmukaiset ry:n toimintaa (TOK 8,13). Harvimpia olivat vastaukset tulla toimintaan ystävien mukana ja houkuttelemina. Eräs naisvastaaja kertoi tuoneensa hänelle entuudestaan tuntemattoman miehen ns. vetoavun turvin Luonnonmukaisiin, jonka tilaisuuksiin parittomilla miehillä on muutoin miltei mahdoton päästä (TOK 17).

Ainakin käsitellyistä vastauksista voi tehdä sellaisen johtopäätöksen, että henkilökohtainen käynti itse naturistien joukkotapahtumissa ja sieltä saatu myönteinen kokemus on lopulta vaikuttanut naturistiseen toimintaan mukaantuloon kuin myös yhdistyksiin liittymisiin. Toki toiminnasta etukäteen saatu eri kanavien kautta välitetty ja sieltä poimittu informaatio on toiminut kuin primus motorina ja uteliaisuuden herättäjänä.

Toiminnan anti ja merkitys

Toimintaan mukaan tulon ja sen välittämän merkityksen olivat vastaajat kokeneet kaikista kysymyksistä ehkä homogeenisimmin. Vastaus vastauksen perään voidaan lukea mainintoja naturistiseen yhteisöön mukaantulon positiivisina seikkoina antaneen ”samanhenkisiä ystäviä”, ”iloa ja mukavia ihmissuhteita”, ”vapautta ja ystäviä”, ”mukavaa yhdessäoloa samanhenkisten kanssa”, ”itsevarmuutta, luottavaisuutta, hyvää mieltä, aitoja ystäviä”.

Vastauksista valtaosassa kuvastuu siis tärkeimpänä merkitys hyvistä, uusista ystävyys-suhteista. Kuten seuraavatkin vastaajat asian ilmaisevat:

-- Olen saanut ystävyys-suhteita joita en olisi pystynyt luomaan missään muissa

olosuhteissa.¹ Ehkä tärkein syy organisoitumiseen on nimenomaan muut naturistit, eli joukkoon mahtuu tavattoman paljon miellyttäviä ihmisiä, joiden kanssa on kiva puuhastella.²

Muita ”hyötynäkökohtia” voi vastauksista lukea, kuten myös

- uusia tietoja ulkomaalaisista kohteista.³ Tai sitten -- määrätynlaista yhteyttä luontoon.⁴ Ja edelleen -- aurinkoa ja ”ilman estoja olevaa olemista”.⁵

Eräs nais-vastaja käy silloin tällöin joukkotapaamisissa uimahallissa, mutta haluaa enimmäkseen uida siellä omassa rauhassaan. Kuitenkin hän kokee allastapaamisen keinona sosiaaliseen rentoutumiseen.⁶ Myöhemmin tapahtuvassa haastattelussa hän paljastaa toivovansa joukkotapaamisten yhteyteen myös muita oheistoimintoja kuin vesilentopallon pelaamisen. Yksi niistä voisi olla vaikkapa hierontapalvelu, semminkin kun jäsenistöstä löytynee monenkin alan taitajaa.

Seitsemästä haastatellusta neljä ei kokenut naturistien joukkotapaamisia mitenkään tärkeiksi omalta kohdaltaan. Kahdelle heistä naturistiliittoon kuulumisen merkitys oli siinä, että liittymisen kautta saatu lisenssi tai sertifikaatti avasi mahdollisuuden päästä sisälle ulkomaisiin, muilta kuin kansainväliseltä jäsenistöltä kiellettyihin ja suljettuihin naturistileireihin (camp). Kolmelle vastaajalle vaatteettomuus ja sitä kautta sosiaalisen aseman tasapäistyminen oli tärkeintä:

- Siinä on tärkeintä minulle ehkä se vapauden tunne; jokainen hyväksytään mukaan omana itsenään, ilman mitään vaatteiden asettamia rooleja.⁷
- Johtaja tai duunari, tasa-arvoa ilman vaatteita. Kukaan ei pröystäile merkkivaatteissa.⁸
- Pulsari ja parooni ponnistaa samalta viivalta tässä lajissa.⁹

1 TOK (vastaaja 2)
2 TOK (vastaaja 20)
3 TOK (vastaaja 4)
4 TOK (vastaaja 15)
5 TOK (vastaaja 6)
6 TOK (vastaaja 17)
7 TOK (vastaaja 22)
8 TOK (vastaaja 7)
9 TOK (vastaaja 14)

Suomalaisen naturistiyhteisön sosiaalisesta rakenteesta

Kysymys siitä, minkälaisena suomalainen naturisti näkee yhteisönsä rakenteen on mielenkiintoinen myös siinä valossa, korreloiko se millään tavalla tutkijan omien kenttätöyhavaintojen kanssa. Vastauksista seulottua aineistoa analysoitaessa voidaan sieltä erottaa pääasiassa sukupuoliseen – että ikäjakautumaan perustuvaan kategoriaan painottuviin vastauksiin. Ongelman luominen tutkittavaan populaatioon on onnistunut hyvin siitä syystä, että vastaajien kuin myös tutkijan havaintojen perusteella tutkittava joukko ei vastaa vallitsevaa yhteiskuntarakennetta siltä osin, mitä tulee sen jäsenten ikä- ja sukupuolirakenteen suhteisiin. Varsinkin nuorten ja jossain määrin myös naisten puuttumisen syitä on tiedostettu varsin hyvin, mutta mitään konkreettisia toimia ongelmien ratkaisemiseksi ei ole löydetty.

Vastauksia lukiessa kiinnittyi huomio myös siihen seikkaan, että pääasiassa juuri Luonnonmukaiset ry:hyn kuuluvat suosivat enemmän omista suosimistaan normeista johtuen sukupuolisen tasamäärän ja perhekeskeisyyden merkitystä kuin muut naturistit, niin kuin eräs lausuen:

--Tervettä meininkiä että on molempia.1

Martinlaakson uimahallin kaikille naturismista kiinnostuneille avoimen uintitapahtuman sukupuolisesta jakautumasta mainitsee taas eräs siellä ”ensimmäisen ja viimeisen kerran” vierailut häntä haastateltaessa:

--Olen osallistunut kerran Martsarin tapahtumaan...Martsarin osallistujat ovat otos, jonka rakenne on epätasapainossa ja panee ihmettelemään koko touhua...

Yleisön pitää olla luonnollista, ei rajautunut otos.2

Myös toinen Martinlaakson uimahallissa vierailut huomasi siellä olleen naisia vain noin 15 % kaikista paikalla olijoista. Melkein kaikista vastauksista voi lukea kuitenkin suomalaisen naturistin näkevän yhteisönsä varsin varttuneena ”keski-ikäisenä”, ”vanhempana porukkana”³, jossa miesvastaajan lausumana...

-- Naisia pitäisi olla huomattavasti enemmän ja nuoria kaivattaisiin lisää.4

1 TOK (vastaaja 15)

2 TOK (vastaaja 10)

3 TOK (vastaaja 6)

4 TOK (vastaaja 4)

Naisten vähäisyys ja arkuus tulla mukaan naturistiseen toimintaan saattaa johtua myös, niin kuin eräs naisaktiivi kuvasi, että

- niin kauan kuin miehet käyttäytyvät huonosti naturistialueilla, ei ole toivoa laajemmasta naisten osanotosta. Suomalainen nainen voi olla kuinka tasa-arvoinen mielestään, mutta puoliaan ei osata pitää silloin kun on kyse miesten ahdistelusta; kristillinen periaate kärsiä ja kestää ulottuu myös häirintään.¹

Edelliseen lisäten hyvänä keinona hän kehottaa muitakin naisia karjaisemaan kerralla ja kunnolla, ettei tarvitse sitten kärsiä enää. Mutta – kuten hän lisää

- en minä jaksa alkaa kouluttaa koko naissukukuntaa.

Naturistiyhteisön rakenteeseen liittyvänä sukupuolista epätasapainoakin suurempana huomiona havaitsi tutkija kentällä täydellisen n. 12 - 30 -vuotiaiden nuorten kadon, mihin seikkaan myös kahdeksan vastaajaa (noin kolmannes vastaajista) oli ehtinyt jo puuttua ennen kuin edes otin asian puheeksi.

Nuorten puuttumisen syitä

Tätä ongelmaa olen selventänyt erilaisilla motiiveilla, jotka olen asettanut vastaajilta saatuna useusjärjestykseen:

1. *Nuorilla on kaikkea muuta mielenkiintoista tekemistä, kuten työ, kiire luoda uraa, paljon muuta tekemistä.* (TOK 5,6,8,9,11,13,19,21,23)
2. *Kriittinen asenne omaan kehoon, jota mainonta vielä ruokkii ihannevirtaloineen ja muotivaatteineen.* (TOK 1,4,7,11,15,16,17,22)
3. *Ujous, häveliäisyys ja (pojilla) homofobia.* (TOK 2,3,6,13,14,15,25)
4. *Ennakkoluulot, tiedonpuute, jonka johdosta luullaan mm. seksikerhoksi tai vinksahaneiden yhteisöksi.* (TOK 7,16,18,22,24)
5. *Julkisuuskammo, leimautumisen pelko.* (TOK 8)
6. *Sääolosuhteet, kylmänarkuus.* (TOK 24)

Yleisimmäksi syyksi nuorten poissaololle nähtiin siis ajanpuute:

- nuoret aikuiset puuttuvat. On muutakin puuhaa heillä. Lapset, kotityöt...²
- Murrosikäisille tulee muita harrastuksia...20-30 -vuotiailla on tuoreet perheet...³

1 TOK (vastaaja 20)

2 TOK (vastaaja 9/19)

3 TOK (vastaaja 11)

- Nuoremmilla on elämän ns. ruuhkavuodet – pitää luoda uraa, perustaa perhettä, rakentaa taloa, maksaa asuntovelkaa ja muita omia harrastuksia on yleensä ihan riittävästi.¹

Myös kriittisyys omaan kehoon ja sen ”esittelyyn” tuli esiin varsin tyhjentävästi seuraavassa vastauksessa:

- Nuorille on Suomessa (ja muuallakin) luotu virheellinen käsitysruumiillisesta kauneudesta. Jokainen kärsii niin kovasti omasta rumuudestaan. Eihän sitä voi paljastaa. Toisaalta mainosten seksistinen ja seksuaalisuutta korostava ilmaisu tuo seksuaalisuudelle ja alastomuudelle halvan leiman. Surullista. Ja sitten anglosaksisen maailman käsittämätön ahdasmielisyys on saamassa jalansijaa moraalikäsitteissämme. Vaatii itse asiassa ihan kunnollisen ja ehjän itsetunnon, että pystyy luonnollisella tavalla esiintymään alasti. Luulen, että nuorilla sitä tasapainoa oman itsensä suhteen ei vielä ole.²

Sama naisvastaaja jatkaa toisaalla, että

- miksi aina pitäisi toimia nuorten ehdoilla. Oikeastaan minusta on varsin mukavaa olla tekemisissä muiden varttuneiden ihmisten kanssa, ei tarvi enää pullistella ja päteä niin kuin nuorempana.

Nykyajan kauneusihanteita kritisoiden arvelee muutama vastaaja, etteivät nuoret

- voi tulla mukaan, jos ei ole vartaloltaan tietyn ihanteen muotoinen. Jos on liian lihava tai maha vähän pömpöttää tai jokin muu paikka. Nämä ovat ihan turhia estoja. Joukkoon hyväksytään kaikki muodoista riippumatta.³
- halua ottaa edes pientä riskiä, että joku arvostelee heidän kehoaan tai poikkeavaa käytöstään.⁴

Eräs vastaaja näkee ongelmana nykyajan urbanisoituneen kulttuurin, joka kulttuuritabuineen ja muoteineen ”ei suosi sosiaalista nakuilua”.⁵ Erotuksena itsekriittistä mielsin ujouden ja häveliäisyyden, joiden syyt ovat enemmän sisältäpäin kumpuavia, perimän ja kasvatuksen aikaansaamia. Ne eivät liity niinkään mainonnan ja muotimaailman luomaan kuvaan kauneusihanteista, vaan vaateettomuudesta ja häveliäisyyden kokemuksesta. Nuoria näyttää vaivaavan

- Hitonmoinen ujous? Luulevat että vaatteet tekevät ihmisen hyväksyttäväksi, niin kuin on mainoksissa.⁶

1 TOK (vastaaja 5)

2 TOK (vastaaja 20)

3 TOK (vastaaja 22)

4 TOK (vastaaja 1)

5 TOK (vastaaja 17)

6 TOK (vastaaja 15)

tai sitten hämmennys oman seksuaalisuutensa heräämisestä:

-- Jos ei tähän ikäluokkaan kuuluville ole aikaisempia kokemuksia naturismista niin he saattavat kokea asian liian seksuaalisena kokemuksena.¹

Homofobian liitän tähän, koska eräs haastateltavista piti sitä naturistiyhteisöön toimintaan mukaan harkitsevien nuorten miesten yhtenä suurimmista ongelmista.²

Saman ”ongelman” purki toinen vastaaja varsin suorasukaisesti todeten, että

-- Pojilla herkästi ”stondaa”.³

Vastaajat arvioivat myös muiden ulkopuolisten ennakkoluulojen heitä kohtaan johtuvan paljolti tiedonpuutteesta johtuvista ennakkoluuloista:

-- Jotkut saattavat pitää naturisteja jotenkin vinksahaneina.....

-- Luullaan että tämä on ehkä jonkinlainen ”seksikerho”. (Mutta sehän ei ole toiminnan tarkoitus. Me vain teemme kaikkea hauskaa yhdessä, tosin vain ilman vaatteita)

K.o.asiat kuuluvat yksityiseen elämään -!4 --Ennakkoluulot (luullaan seksipuhaksi).

Seksihän ei kuulu näihin kuvioihin. Jokainen hoitaa sen kahden kesken.⁵

Nuorten puuttumisen syiksi mainittiin vielä ”julkisuuskammo” eli vaara tulla nähdyksi tai leimatuksi alastomuuden harjoittajana,

-- ei voi harrastaa ”julkisesti” kuten esim. golfia.⁶

kuin myös Suomessa vallitsevat sääolosuhteet.⁷

Tutkijan omienkin havaintojen mukaan näyttää siltä, että suomalainen nuoriso on varsin lämpöhakuista: kaikkea kylmälle altistamista ja alastonta, asketismia ulospäin muistuttavaa elämäntapaa kartetaan. Lieneekö osasyinä urbanisoituminen ja voimakas vaatteisiin verhoutumisen korostuminen.? Ainakin osa nuorista urbanisoituneistakin ihmisistä on alkanut tutkijan havaintojen mukaan kaivata ”takaisin luontoon”, jos ei nyt aivan naturismin hengessä niin kuitenkin tulemalla mukaan aikaisemmin vain vanhempien ihmisten suosimiin avantouintiseuroihin.

1 TOK (vastaaja 2)

2 TOK (vastaaja 3)

3 TOK (vastaaja 14)

4 TOK (vastaaja 22)

5 TOK (vastaaja 7)

6 TOK (vastaaja 8)

7 TOK (vastaaja 24)

Vastakkaisen sukupuolen läsnäolo joukkotapaamisissa

Miehistä yhdeksän vastaajaa kolmestatoista (9/13) piti naisten läsnäoloa tarpeellisena, ja näistä kaksi aivan välttämättömänä, kuten seuraavien vastausten intensiiviteetistä voi havaita:

-- On ! Uimahallit tuntuvat vähän hölmöiltä, kun naiset ja miehet saunovat erikseen.1

-- Totta hitossa, homoekkerit ja lepakkoliikutukset omat hässäkkät tahottaan !2

Muita, rationaalisemmin pohdittuja mielipiteitä edustivat mm. lausunnot, kuten

-- On... Oleellista on myös, että kykenee hillitsemään itsensä ja olemaan asiallisesti myös alastomien naisten läsnä ollessa.3 tai

-- Tekee asiasta luonnollisen, muu tilanne on vääristynyt. Naisten näkeminen ei sellaisenaan kiihoita, mutta se tekee tilanteesta normaalin.4

Kolmas pohti asiaa nimenomaan naturismin näkökulmasta:

-- Samaa sukupuolta olevien kesken tapahtuvalla alasti olemisella ei ole mitään tekemistä naturismin kanssa.5

Tätä samaa nimeämääni ns. tasapainoteoriaa painotettiin myös seuraavien vastaajien toimesta:

-- Mutta tasapaino on tärkeä. Jos vastakkaista sukupuolta on läsnä, silloin pitäisi olla tasapuolisesti molempia saman verran. Vähemmistönä olo ei ole välttämättä mukava kumminkaan päin.6

-- Sen kokonaan puuttuminen muuttaisi tilaisuuksien luonnetta. Ei sinne mennä toisten kumppaneita tirkistelemään.7

Naisilla ei yleisesti ottaen ollut ehdottomia mielipiteitä suuntaan eikä toiseen, mutta kuitenkin puolet eli viisi vastaajaa kymmenestä (5/10) piti hyvänä asiana miesten läsnäoloa. Vain yksi erottui joukosta varsin ehdottomine mielipiteineen:

-- Se on hyvin oleellinen seikka...Eihän se ole mitään kunnan naturismia jos mukana on vain pelkkiä naisia, sehän on ihan sama jos menisi uimahalliin.8

1 TOK (vastaaja 15)

2 TOK (vastaaja 14)

3 TOK (vastaaja 7)

4 TOK (vastaaja 10)

5 TOK (vastaaja 2)

6 TOK (vastaaja 1)

7 TOK (vastaaja 5)

8 TOK (vastaaja 22)

Miesten ryhmästä kaksi henkilöä ei pitänyt naisten läsnäoloa välttämättömänä, kun taas naisista kolme olisi tullut joukkotapaamisiin miesväen puuttuessa. Kumpaisestakin joukosta vain yhdelle oli samantekevää vastakkaisen sukupuolen läsnäolo. Tapaamisiin tultiin joka tapauksessa.

Mitään selvää ikäjakautumaa ei syntynyt suhteessa vastakkaiseen sukupuoleen:

”miesten sarjassa” saattoi nähdä hieman ehdottomampaa naisten läsnäolon vaatimusta, mitä iäkkäämpää joukkoa tarkasteltiin. Tässä saattoi korostua myös kumppaneiden pidempään jatkunut yhteinen naturismin harrastus, kun taas nuoremmat vielä etsivät paikkaansa yhteisössä ja saattoivat liikkua enemmän ”sinkkuinakin”. Naisilla suhtautuminen miehiseen läsnäoloon ei ollut senkään vertaa ikäkysymys: nuorimmalla ja toiseksi vanhimmalla (ikäero 23 vuotta) oli miehiin suhtautumisiin aivan identtinen näkemys.

Prosentuaalisesti voidaan todeta, mikä kentällä ja ehkä muuallakin yhteiskunnassa pätee, miehille olevan jonkin verran merkityksellisempää kohdata vertaisensa alaston nainen yhteistapaamisten yhteydessä. Tähän löytyy varmasti syynsä ei vain rohkeudesta, vaan myös laajemmalti yhteiskunnassa vallitsevasta arvojärjestelmästä. Onneksi merkkejä muutoksesta on jo havaittavissa.

Suhtautumisessa seksuaaliseen vähemmistöön en ollut riittävän selvästi määritellyt ryhmää tai ryhmiä, johon halusin kysymykselläni viitata. Olin ajatellut esim. Helsingin Pihlajasaarta tarkoittaessani, että siellä käyneet tietävät kyllä keitä kysymykselläni tarkoitan. Kuitenkin ymmärtääkseni vastaajat halusivat irrottaa rajatun paikan pois suuremmasta asiakokonaisuudesta, miettien suhtautumistaan yleensä heidän reviirillään oleskeleviin ”toisiin”. ”Jos vähemmistöillä tarkoitetaan homoja”, kuten muutamat kysyivät, selveni sekä miesten että naisten vastauksista ajoittaista torjuntaa heitä kohtaan. Ehdottoman kielteisiä miehiä oli kahdestatoista vastaajasta viisi (5/12), jotka kirjoittivat muun muassa, että--Koen olon vaivautuneeksi ja mielelläni kartan paikkaa. En ainakaan vie vaimoani tällaiseen paikkaan.¹

¹ TOK (vastaaja 10)

-- Mielestäni kyseiset henkilöt ovat naturisti - ideologian maineen pilaajia, jotka ovat vuosien aikana aiheuttaneet erittäin negatiivista julkisuutta.¹

Neutraalimmin asiaan suhtautuva saattoi todeta:

--Välttämätön paha, muuten ei vaikutusta.²

Seuraava henkilö, (joka ei ilmeisesti ollut käynyt Pihlajasaassa) perusteli vastaustaan hieman laajemmin:

-- Jos tarkoitetaan homoutta tai lesboutta, niin sillähän ei ole mitään väliä. Jos tarkoitetaan naisia, niin säälän heitä (tasapainoteoriani). Jos taas tarkoitetaan seksuaalisesti poikkeavasti, häiritsevästi käyttäytyviä, niin siihen minusta on Suomessa olemassa ihan hyvät lait joiden täytyisi pitää ja toteutua myös naturisti rannalla.³

Samantekevästi asiaan suhtautuivat viisi mieshenkilöä (5/12), joiden neutraalius tarkoitti käytännössä sitä, että ”kunhan pysyvät vain tahoillaan, eivätkä vain tule meitä häiritsemään”. Myönteisintä suhtautumista edusti humoristiseen sävyyn...

-- Tilaa riittää, puurot ja vellit ei sekaannu sielläkään.⁴

Naisvastaajista taas vain kaksi kahdeksasta (2/8) ilmaisi negaationsa homoseksuaaleja miehiä kohtaan niin, että toinen suhtautui heihin

”vaivautuneesti”⁵, kun taas toinen ei ymmärtänyt heitä ollenkaan.⁶

Jonkinlaista ymmärtämystä sisältää seuraavat toteamat:

-- Kukin taaplaa tyylillään.⁷

-- Ei tarvitse suhtautua mitenkään, antaa kaikkien kukkien kukkia.⁸

Monisyisimmin asiaa kuvaa eräs Pihlajasaaren pitkäaikainen vakiokävijä:

-- Minulle on aivan sama mitä ovat, kunhan käyttäytyvät siivosti. Me olemme tutustuneet muutamaan oikein mukavaan homopariskuntaan sekä pariin ”irtopoikaan”, eli en koe suhtautuvani heihin mitenkään. Siis muutoin kuin että kyllähän se niiden neiteily välillä naurattaa. Ja näkeepähän läheltä hyvin trimmattuja poikia, kyllä siinä tädin silmä lepää.⁹

1 TOK (vastaaja 2)

2 TOK (vastaaja 8)

3 TOK (vastaaja 1)

4 TOK (vastaaja 14)

5 TOK (vastaaja 24)

6 TOK (vastaaja 22)

7 TOK (vastaaja 21)

8 TOK (vastaaja 17)

9 TOK (vastaaja 20)

Kaiken kaikkiaan molempien sukupuoliryhmien vastauksista voi lukea, että naisten suhteellinen suhtautuminen negatiivisesti homoseksuaalisiin miehiin oli vastaajien keskuudessa vähäisempää kuin miehillä. Tässä saattoi kohteena olevan ryhmän seksuaalisella suuntautuneisuudella olla suuri merkitys. Normaali heteromies kai yleisesti karttaa homoseksuaalisia ryhmiä etc. Vastaajista nuoremasta päästä ovat miehet näkivät homomiehet hieman vanhempia veljiään uhkaavampina. Toinen asia sitten on, millainen merkitys oman seksuaalisen identiteetin tiedostamisella on vaikutusta siihen, millaisena vieraan ryhmän näkee ja kokee. Ovatko juuri jyrkimmin torjuvat epävarmimpia itsestään? Eikö vanhemmalla iällä asia enää vaivaa vai onko suvaitsevaisuus yleensä lisääntynyt? Miten aikaisemmat kokemukset muun muassa häiriökäyttäytymisestä vaikuttavat asenteita muokkaavasti? Tilanne olisi muotoutunut luultavasti päinvastaiseksi, jos tutkimus olisi tarkastellut lesbojen elämää. Silloin ehkä naisvastaajien asenteissa olisi saattanut olla enemmän negaation sävyjä. Näihin pohdintoihin palaan myöhemmässä, seksuaalisuuden piilotajuisia rakenteita käsittelevässä luvussa.

Toiminta-alueet ja levittäytymisen ongelmia

Kuten aiemmin tuli selville, rajoittuu suomalainen toiminnallinen naturismi harjoittajineen lännessä akselille Pori-Turku mukaan lukien pientä aktiviteettia Satakunnassa aina Vaasan korkeudelle saakka. Turusta rintama kulkee itään käsittäen hajanaisesti koko sisämaan pohjoisessa Lahteen saakka. Helsinki on Turun ohella Suurin keskittymä, ja pääkaupunkiseudulta itään mentäessä aktiviteettia löytyy etenkin akselilla Porvoo – Kouvola – Lappeenranta. Harvempia ”pesäkkeitä” on sitten enää vain nimeksi tämän linjan pohjoispuolella..

Naturistiliiton kahden jäsenyhdistyksen, nimittäin Suomen Naturisti-klubin että Luonnonmukaiset ry:n jäsenistö on levittäytynyt pääosin juuri em. yhdistysten toiminta-alueille: SNC hallitsee alueellisesti Helsingistä länteen ja LM taas Helsingistä itään. Vaikka molempien yhdistysten toimintaa tapahtuu Helsingissä erillään toisistaan, järjestää Suomen Naturistiliitto kaikille yhteisiä uintitapahtumia pääasiassa Helsingissä sekä liiton kotipaikassa Turussa.

Näin kaikille liittoon kuulumattomillekin naturismista kiinnostuneille parittomillekin henkilöille löytyy mahdollisuuksia joukkotapaamisiin.

Seuraavassa olen selvyyden vuoksi jakanut suomalaisen naturismin levinneisyyden tai leviämättömyyden syitä motiiveiksi sen mukaan, miten usein vastaajat niillä kysymystä selvittävät:

1. Maantieteelliset syyt; pääosin pitkät matkat (7 vastaajaa)
2. Sääolosuhteet; pääosin lyhyt lämmin ja pitkä kylmä aika (4 vastaajaa)
3. Ymmärtämättömyys, tiedon puute (3 vastaajaa)
4. Väestöpaine; siellä missä tiheimmin asutaan (2 vastaajaa)
4. Potentiaalisten aktiivisten toimijoiden merkitys (2 vastaajaa)
4. Sisäinen kontrolli; taajamien ulkopuolisten, läh. ruraalien alueiden yhdenmukaisen käyttäytymisen valvontajärjestelmä (2 vastaajaa)
4. Ymmärtämättömyys, tiedonpuute (2 vastaajaa)
5. Korvaavuusvaihtoehtona omalla alueella tapahtuva nudismi (1 vastaajaa)
5. Ei osaa sanoa (EOS) (1 vastaajaa)

Maantieteellisiä seikkoja ts. pitkiä välimatkoja pitivät useimmat vastaajat naturistista toimintaa haittaavina tekijöinä, kuten:

--...pitkät välimatkat on yksi syy. minäkin kävisin aktiivisesti naturistien tapahtumissa jos ne olisi täällä lähellä.¹

--...naturistijärjestöjen pääpaikat ovat Helsingissä ja Turussa. Suomen ainoat alastonrannat ovat Helsingissä ja Porissa. Oletan että naturistijärjestöjen kantavat voimat haluavat järjestää toimintaa nimenomaan kotiseudullaan.²

---...Suomessa on ainoastaan max. 600 -700 järjestäytyntä naturistia. Naturistit tarvitsevat toisiaan ja yhteisiä kokoontumisia. Lähde nyt jostain Lapin perukoilta Yyteriin. Onpas SNC:ssä muistaakseni joku jäsen Oulustakin.
Ja mistä me tiedämme, mitä pohjoisen ihmiset puuhaa aurinkorannoilla.³

1 TOK (vastaaja 1)

2 TOK (vastaaja 2)

3 TOK (vastaaja 20)

Aurinkoinen ja lämmin sää nähtiin tärkeänä seikkana naturismin harjoittamisella:

- Sääthän sen sanelee. Ivalossa Vappuna et nakuna pärjää ! (Voit kokeilla)
- ..ehkä pohjoisessa on liian kylmää.....Auringon lämpö on naturistin paras kaveri ¹

Etelä-Suomen aktiviteetti todettiin suureksi yksinkertaisesti siitä syystä, että ”väki on siellä”² tai ”Täällä on enemmän väestöä”³

Ymmärtämättömyyteen ja tiedonpuutteeseen vielä viitaten:

- Aate ei ole tavoittanut vielä kepulaista Keski-Suomea.⁴

Naturismin levittämisen toivossa,

- Olemme etsineet vetäjää myös Keski-Suomeen; ei ole tärpännyt. Itä-Suomi toimii.⁵ ja toisaalta pettyneenä (?)
- Pohjoisessa ei ole ketään aktiivia, joka ryhtyisi järjestelemään.⁶

Sosiaalinen kontrolli koettiin varsinkin pienempien paikkakuntien ongelmaksi.

Anonymiteetti koettiin tärkeäksi oikeudeksi, eikä kenenkään uskottu haluavan

”vinksahaneen” kyseenalaista mainetta itselleen.

- Täällä on helpompaa pysyä anonyyminä. Pienellä paikkakunnalla, jossa kaikki tuntevat toisensa, olisi tosi vaikeaa harrastaa naturismia, ilman että ihmiset alkavat pitää vinksahaneena.⁷ -- Pienellä paikkakunnalla on vaikeampaa. kaikki tietävät oleellisen toisten asioista...Uteliaisuus ? Kaikki eivät osaa tai halua suhtautua asiallisesti esim. naturismiin tms. asioihin, jotka ovat normaalista poikkeavia.⁸

Kaksi vastaajaa näki ennakkoluulot ja tietämättömyyden mainitsemisen arvoisiksi

esteiksi naturismin leviämisen tiellä. Toinen kirjoitti, että ihmiset

- Eivät ymmärrä vapautua vaatteistansa.⁹

Järjestäytyneen naturistisen elämäntavan ohessa ja rinnalla saattaa Suomessa elää paljonkin ihmisiä yksityisessä rauhassa alastomuudestaan nauttien.

1 TOK (vastaaja 14)

2 TOK (vastaaja 12)

3 TOK (vastaaja 10)

4 TOK (vastaaja 6)

5 TOK (vastaaja 25)

6 TOK (vastaaja 11)

7 TOK (vastaaja 22)

8 TOK (vastaaja 7)

9 TOK (vastaaja 15)

kuten eräs vastaajista uskomuksiaan kuvailee:

-- Arvelen myös, että urbaanin elämäntyylin ulkopuolella asuvat suomalaiset eivät koe minkäänlaista tarvetta naturistiseen yhdistystoimintaan, koska lähi -ja mökkiympäristössä on ihan riittävästi mahdollisuuksia naturismiin niille joita se kiinnostaa.¹

Näyttää siis siltä, mitä vastauksista voi päätellä, että suomalainen naturismi elää ja voi hyvin ainoastaan suurimpien asutuskeskittymien liepeillä edustaen täten ”uuden ajan” urbaania elämänmuotoa, vaikkakin sen harrastajat ovatkin pääosin jo keski-ään ylittäneitä eikä tämän päivän nuorista ole juuri ”vetoavuksi”.

Aktiivitoimijoiden puute - jos sitä voi käyttää syynä – on ollut ilmastollisten seikkojen sekä ruraalilla alueella tapahtuvan sosiaalisen paineen ohella jarruttamassa naturismin leviämistä Sisä- ja Pohjois-Suomeen. Onko osasyynä sekin - niin kuin eräs vastaajista uskoi - toimijoiden haluavan (ehkäpä vaivaa säästääkseen) järjestää suurimpia naturistitapahtumia vain siellä missä muutoinkin ovat suurimmat ihmismassat.

Merkkejä paremmasta lienee havaittavissa. Naturistiliiton ja –klubin yhteisen puheenjohtajan mukaan aktiviteettia ollaan herättelemässä myös Tampere – Jyväskylä – akselin suuntaan. Pohjoisempia pisteitä löytyykin sitten enää vain kylpylämaailmasta: Vuokatissa sijaitseva Katinkulta toimii ympärivuotisesti.

¹ TOK (vastaaja 5)

Tutkimukseen vastanneista henkilöistä melkein puolella (12/25) ei ollut naturistisia matkakokemuksia ulkomaisiin kohteisiin. Tosin kaksi iäkkäämpää vastaajaa, jotka olivat tahoillaan tutustuneet naturismiin vasta aivan viime vuosina, osoittivat suurta halukkuutta vierailulla ulkomaisilla nakurannoilla. Vastaajien aineiston voisi sisällöllis-analyttisesti jakaa karkeasti kahteen ryhmään sen mukaan, miten tietoisesti matkan tarkoite on valittu. Valtaosa matkustaneista (9/12) tuntui tehneen ennalta suunnitellun matkan juuri sinne minne oli halunnutkin. Kolmelle vastaajalle näyttää ulkomaille tapahtuvan matkailun pääasia olevan jokin muu. Nudistirannoille meno on toissijaista, ja sinne toki mennään, jos sellainen tulee vastaan:

-- En varsinaisesti naturismin puitteissa, mutta olen käynyt nakurannoilla, aina kun semmoinen on löytynyt.1 --Varta vasten tuskin monikaan ? Maspalooman dyneillä tuskin tekstiileissä tukehtumatta vaeltelet !2 -- En ole matkustellut pelkästään naturismin takia mutta nakurannoilla ollaan oltu Kroatiassa useissa paikoissa ja sitten lasten kanssa Gran Canarialla.3

Naturismikohteensa valinneet näyttävätkin sitten olleen ns. multimatkailijoita: ei tyydytty vain johonkin tiettyyn paikkaan, vaan kohteita vaihdeltiin tiheästi. Suosituimpina maakohteina voidaan mainita muun muassa Ruotsi (Tukholman Gustafsberg), Tanska, Viro(Pärnu ja Arbavere-puhkekeskus Tallinnasta 65 km itään), Latvia (Riikan Vecak, Jurmala), Liettua, Unkari, Alankomaat, Ranska (Cap d'Adge), Saksa, Itävalta, Kreikka, Kroatia, ent. Jugoslavia (muun muassa Dubrovnik), ESPANJA 1: Manner (Costa Natura, Camping El Templo del Sol, Aurinkorannikon Vera Playa ja Fuerteventuran Jandia) ESPANJA 2: Saaret (Gran Canaria, Teneriffa ja Lanzarote) sekä Yhdysvallat.

Tapakulttuurisia vertailuja

Ainoastaan kaksi henkilöä vastanneista identifioivat meidän ja ulkomaisen naturismin keskenään. Toinen heistä tosin iesi kehua balttialaista tyyliä:

-- Latviassa on ihan oma meininki, todella omaperäistä.4

1 TOK (vastaaja 21)

2 TOK (vastaaja 14)

3 TOK (vastaaja 16)

4 TOK (vastaaja 20)

Muiden vastanneiden viesteistä paljastuivat toistuvasti yleistä ilmapiiriä tarkoittaen sanat, kuten *luonnollisuus, luontevuus, kuppikunnattomuus, perhekeskeisyys, sukupolvettomuus,*

suvaitsevaisuus, vapaus. Sanat kuvaavat sitä yleistä positiivisuutta, jota suomalainen naturisti kokee saapuessaan ulkomaisille nakurannoille. Huomiota herättävää vastauksia lukiessa oli havaita, että mitään negatiivisia ilmiöitä ei tullut tai ei haluttu tuoda esiin. Seuraavat kommentit haluan tuoda esiin kuvaamaan yllämainittuja laatusanoja teksteistä valikoiden:

- Vaikuttaa jotenkin luonnollisemmalta.1
- Naturisteja on enemmän ja siksi ”ilmapiiri” tuntuu luontevammalta.2
- Lämminhenkistä, ei kuppikuntia, mukaan vaan.3
- Useita sukupolvia mukana ja alhaisempi keski-ikä.4
- Isommat porukat. Ikäjakauma suurempi.5
- Alankomaissanaturismia harrastavat.....edustavat kaikkia ikäluokkia.....perhekeskeisempää..6

Kaksi seuraavaa vastaajaa näkee asenteelliset erot kokemuksiensa puitteissa ehkä kaikkein selvimmin:

- Ollaan aivan eri maailmoissa. saksalaisessa systeemissä on suljettuja FKK – ympäristöjä (kylpylöitä ja camping-alueita), joiden sisällä ollaan ”vapaita” mutta sääntöjen puitteissa, esimerkiksi että kun siellä ollaan niin alastomuus on pakollista. Joissakin paikoissa, esimerkiksi Fuerteventura, on oikeasti vapaata, rannalla saa olla missä asussa tahansa tai kokonaan ilman, kukaan ei aseta sääntöjä ja suvaitsevaisuus on kunniaa.7 -- Ulkomailla ollaan hieman vapaampia, jos esim. rannalla joku saa erektion niin siihen ei kukaan kiinnitä huomiota. Aurinko, lämmin ilma, vähän viiniä niin luonnolliseen erektioon on ainekset.8

Yksi vastaaja äityi kulttuurien väliseen ja sisäiseen polemiikkiin kritisoiden nykyistä suomalaista urbaani-kulttuuria seuraavasti:

- Suomesta katosi ”luonnollisuus” alastomuuteen siirryttäessä agraariyhteiskunnasta urbaaniin –siis yhteis-saunomisen kadottua. (Ulkomailla vielä jossain jäljellä)9

1 TOK (vastaaja 21)
2 TOK (vastaaja 16)
3 TOK (vastaaja 25)
4 TOK (vastaaja 12)
5 TOK (vastaaja 24)
6 TOK (vastaaja 2)
7 TOK (vastaaja 5)
8 TOK (vastaaja 4)
9 TOK (vastaaja 14)

Tässä lueteltuihin ulkomaisiin matkakokemuksiin en ole liittännyt mukaan niitä kahta erillistä haastatteluista saatua, mitkä tulen käsittelemään erikseen *Haastattelut lomakekyselyjen täydentäjinä* –luvussa.

Yhteenvetona voidaan ulkomaisista naturisti -kohteista ja niistä saaduista kokemuksista päätellen väittää niiden yleisen ilmapiirin poikkeavan suuresti suomalaisesta vastaavasta niin väestön, käyttäytymisen kuin suvaitsevaisuudenkin mittareilla arvioitaessa. Hyvistä kokemuksista huolimatta suomalainen naturisti vaihtaa kohteitaan melko usein. Tärkeimmät seikat matkakohdetta suunnitellessa lienevät kuitenkin aurinko ja lämpö, nuo aiemmin todetut naturistin parhaat ystävät. Poikkeuksen näissä tapauksissa tekee vain ne liiton tai yhdistysten ystävyysmatkat lähinnä naapurimaiden naturistien pariin, jotka ”on lyöty lukkoon jo aikoja sitten”.

Mielenkiintoisena suomalaisen naturismin matkailuun liittyvänä havaintona voidaan olettaa sen hintavuus päätellen kohteiden sijainneista (poikkeuksena Gran Canaria, Fuerteventura, muu Aurinkorannikko). Tämä saattaa kertoa jotain matkajaan vauraudesta tai yhteiskunnallisesta asemasta. Tosin saatetaanhan matkoja tehdä matkailuautoilla edullisemmin. Toisaalta taas hintakaan ei liene este, jos jotain todella haluaa. Eräs paljon matkaillut ehdotti myös tutkijalle ns. opintoreissua:

- Suosittelem tutkijalle opintomatkaa esimerkiksi Jandiaan (Fuerteventura), Ver Playaan (Espanjan Aurinkorannikko) tai Cap d`Adgeen, (Ranska). Ilman vertailupohjaa tutkimus voisi jäädä aika horjuvaksi.¹

Ongelma on vain siinä, ettei tutkijalla taida olla varaa Yyteriä pidemmälle!!

Vaatteita paras

Alkuperäinen kysymykseni kuului: *Mikä alastomuudessa viehättää?*

Heti perään olin listannut joukon seikkoja, joihin toivoin (ehkä hieman johdattelevastikin) saavani vastakaikua.

¹ TOK (vastaaja 5)

Tuo ikään kuin vinkiksi antamani listakaan ei riittänyt kuvaamaan sitä kirjoa, mikä vastauksista paljastui mm. ”vapauden ja yhdenvertaisuuden tunne”, ”luonnollinen olotila”, ”samanarvoisuuden kokemus”, ”ilmakylpyjen ja auringon hyväily iholla”, ”jännän raukea olotila” etc. etc. siis kaikki kuvaamassa *hyvän olon tavoittelua ja sen saamista*. Eräs mieshenkilö perusteli alastomuuden viehätystään näinkin:

-- Teini-ikästä saakka naisen vartalon näkeminen on aiheuttanut minulle erittäin suurta mielihyvää.¹

Tämän kysymyksen kohdalla ei mitenkään yllätyksellisintä ollut se seikka, että noin puolet vastaajista (12/25) otti puheeksi **VAATTEET** jollain tavalla.

Tämän pro gradun työnimikin määräytyi sittemmin juuri tuon sanan johdannaisena kuvaamaan ehkä suomalaisenkin naturistin tärkeimpänä pitämäänsä ”tavaramerkkiä”, **VAATTEETTOMUUTTA**, minkä autuaalliseksi koettuun olotilaan pyritään aina kun se vain on mahdollista. Vaatteet koetaan kuin kahleina, ja niiden inhon läsnäolo tulee mitä selvimmin esiin myös vastauksia luettaessa.

-- Vapaus olla ilman rihman kiertämää (ja myös vastakkaisen sukupuolen ihailu).²

-- Ihminen on luotu tai on kehittynyt olemaan ilman vaatteita tai karvoitusta kuten monet muutkin eläimet. Olisipa hassua jos esim. delfinit alkaisivat pitää sukelluspukua. Eli on hassua, että ihmiset pitävät vaatteita. Säältä suojautuminen on tietty eri asia. Minusta alastomuudessa viehättää sama asia joka viehättää kalastukses, urheilussa tai luonnossa olemisessä: Toteutetaan luonnon meihin ohjelmoidut vietit.³

-- ”nothing to hide ja mä oon mikä oon” mentaliteetti.⁴

-- Ei hierrä, ei kierrä, ei ole kledjut pierun tiellä.⁵

-- Ehkä ne syyt ovat lopulta aika rationaaliset, kun pukeutuminen uintia tai auringonottoa varten tuntuu jotenkin järjenvastaiselta. Jos minulla on ihan tavallisen näköinen kyrpä, niin miksi sitä pitäisi piilotella tai hävetä. Ehkäpä suuremmalla syyllä minun pitäisi peitellä isoja ja rumia leikkausarpia eri puolilla kehoa... Minulle hyvän syyn naturismiin antaa iho-oire (sairaus ?) urtikaria... Valo- ja ”ilmakylvyt” ovat hyväksi ja kiristävät asut pahaksi. Märät uikkarit ovat suunnilleen pahinta mitä tiedän.⁶

1 TOK (vastaaja 2)

2 TOK (vastaaja 4)

3 TOK (vastaaja 1)

4 TOK (vastaaja 8)

5 TOK (vastaaja 14)

6 TOK (vastaaja 5)

Tuosta viimeisestä lauseesta päästäänkin ”aasinsillan” kautta naturistien yleisimmin inhottuun vaatekappaleeseen, eritoten märkään uimapukuun, joka oli em. vastaajan lisäksi kolmelle muullekin se kaikkein suurin inhon lähde:

-- *märissä uikkareissa* ei ole mukava olla rannalla.¹ -- Eniten viehättää se vapauden tunne. Voi nauttia auringosta ja tuulesta ja sateesta ja kaikesta ilman kiristäviä ja ahdistavia vaatteita, ja on ihanaa uida ilman sitä *hirveää uimapukua*. Ihmiset ovat samanarvoisia ilman vaatteita. Ihmiset muuttuvat ihan erilaisiksi kun heitetään vaatteet pois ...Kukaan ei stressaa, on sellainen kiireetön olo.²

-- Minulle alastomuus kuuluu kesään ja rantaan ja uimiseen. *Inhoan uimapukuja yli kaiken. Ei ole mitään niin vastenmielistä kuin kylmä ihoon liimautuva rätti, ja sitten paleltaa*. Rajaton rusketus on toki ihan hauska juttu, mutta minulle taitaa olla tärkeintä se *uimapukukammo*...Mitään ideologisi näkemyksiä minulla ei ole, vaikka tunnistanakin esim. ns. tasa-arvoisuuden yhdeksi syyksi miksi naturistien kanssa on mukava olla yhdessä.³

Eräs vastaajista näki vaatteettomuudessa kaksikin hyvää syytä:

-- Ei tarvitse ostaa vaatteita.....Ei ole taskuvarkaita.⁴

Syvällisempää ”itsetutkistelua” edusti taas mieshenkilö, jonka analyyttisiin pohdintoihin palaan myöhemmin käsitellessäni alastomuuden piilotajuisia syitä:

-- Tiedostettuani alastomana olemisen olevan osa identiteettiäni, asia on vapauttanut minua ja lisännyt itsetuntoa. Parhaillaan selvittelen motiivieni syvimpiä perusteita auringon ja tuulen hyväily, rajaton vapaus, naisten näkeminen, itsensä näyttäminen.⁵

Joka tapauksessa naturistit näyttävän löytävän paljon varsin perusteltujakin syitä harrastaa naturismia. Vaatteettomuus on se itsestään selvä tunnuspiirre, mikä naturismia määrittää, mutta että ne märät uimahousut?! Saattaahan niiden inhoaminen olla myös ikään kuin alibi vaatteitta olemisen hyväksyttävyydelle. Mitä sitten jos sekään ei riitä; oman kategorisen ryhmänsä muodostavat kaikkein alastomimmat (ns. nudest nudists) karvattomine häpyineen.⁶

1 TOK (vastaaja 16)

2 TOK (vastaaja 22)

3 TOK (vastaaja 20)

4 TOK (vastaaja 25)

5 TOK (vastaaja 10)

6 <http://fi.wikipedia.org/wiki/Smooth-kulttuuri> (18.2.2008)

Naturismin anti harrastajalleen

Aiemmin nähtiin, että naturismi antaa harrastajalleen sekä ulkoista että sisäistä mielihyvää ja harmonian tunnetta. Sen lisäksi se kerää yhteen samoin ajattelevia ihmisiä sosiaalisesta asemasta riippumatta. ”Tässä lajissa kaikki ponnistaa samalta viivalta” pätee hyvin naturismissa. Siksi se mahdollistaa hedelmällisen vuorovaikutusverkoston lähtökohdiltaan erilaisten sosiaalisten ryhmien välille. Tietysti se antaa myös mahdollisuuden ”piiloutua” ja irrottautua kovan arjen mukanaan tuomista paineista ja velvoitteista. Vähimmässäkin määrin se ainakin rajaa hyvin tehokkaasti työn ja arjen. Ottaen huomioon täällä Suomessa vallitsevat rajalliset olosuhteet naturismin harrastamiselle, sitä kuitenkin pyritään harrastamaan niin paljon kuin suinkin mahdollista. Jos aurinko ja lämpö eivät ulotu tänne Pohjolaan, niin parempia olosuhteita lähdetään etsimään pääosin Etelä-Euroopasta ja kauempaakin muista maanosista. Naturismin anti voi ja saa olla harrastajalleen täysin oikeutettu hedonistinen nautinto.

Purnauksia ja parannusehdotuksia

Purnauksia ja parannusehdotuksia oli naturisteilta kysely aivan lomakkeen lopussa siitä syystä, jos olisi jäänyt vielä ”hampaan koloon”. Kuitenkin jopa kuusi vastaajaa (6/25) jätti tämän mahdollisuuden käyttämättä. Heistä kaksi myönsi, etteivät olleet ajatelleet asioita tarpeeksi ilmaistakseen mielipiteensä mahdollisista parannusehdotuksista. Neljä henkilöä jätti tyystin vastaamatta. Tyhjistä tilastakin voisi olla luettavissa piilotajuisia viestejä, jotka voidaan yhdistää yhteen aiempien saman vastaajan vastausten kanssa ja näin rekonstruoimaan eli jälkepäin rakentamaan henkilökuva vastaajasta. Tässä tapauksessa syinä, jos niitä halutaan etsiä, voisi olla tietämättömyyden ohella suojautumistoimenpide, jolloin vastaaja julkisuuden pelon sanelemana vetäytyy.

Suurimmalla osalla vastaajista esiintyy toive naturistisen julkisuuskuvan parantamiseksi.

Välineistä ja keinoista vain ollaan eri mieltä:

- Naturismi pitäisi tuoda tiedotusvälineissä paremmin esille.¹
- Joo, enemmän tietoa, että saataisiin poistettua ennakkoluuloja.²

¹ TOK (vastaaja 4)

² TOK (vastaaja 21)

-- Ei tarvetta mihinkään mediahässäkkään.1 -- Tiedotusvälineisiin ei kannata rummuttaa, koska asiasta todella kiinnostuneet kyllä löytävät oikeat linkit.2

Täysin vastakkaisia näkemyksiä oli nähtävissä seuraavasti:

-- Tärkeää olisi viedä eteenpäin informaatiota, että naturismi on ihan luonnollista, eikä mikään seksikerho.3 ... -- Naturismia ei kannata korostaa ”luonnollisena” asiana. Se on väärä signaali, jos sitä pitää korostaa.4

Naturisteille suunnatussa kritiikissä polemisoiitiin sitäkin, että

-- Jossain nettikeskusteluissa on täysin turhaa höpinää, johon jotkut aktiivit ovat ehkä erehtyneet vastaamaan (joka lopulta leimaa naturismin joksikin pervojen touhuksi).5

Tähän löytyi parannusehdotus toisaalta:

-- Oikeiden naturistien kannattaisi siirtyä keskustelemaan Liiton palstalle, sillä Suomi 24 palstaa lukiessa ihmettelee koko ajan nudismin/naturismin olemusta, onko se ihan sairasta.6

Naturismin ”markkinoimisen” esteenä näytti olevan julkisuuden pelko, pelko paljastua ja leimautua naturistiksi:

-- Pitäisi saada paljon positiivista julkisuutta asialle. Tähän taas ei välttämättä löydy halukkaita tekijöitä, koska monia ihmisiä pelottaa julkisuus. Eli sorry, ei hyviä ideoita.7

Naturistista toimintaa on kyllä yritetty levittää muuallekin sisämaahan (katso TOK 25 kysymys 11), mutta laihoiin tuloksin. Maamme länsi- ja etelärannikon lisäksi Itä-Suomessa on ollut havaittavissa hedelmällisempää maaperää naturistiselle toiminnalle. Onko sitten huono itsetunto nykyään syynä siihen, ettei maakunnissa kukaan uskalla lähteä ”pyörittämään” mahdollisesti ympäröivän yhteisön kummajaisena pitävää toimintaa? Sosiaalinen kontrolli ja julkisuuden pelko leimaavat vielä tämän päivän yhteiskuntaamme. Kukaan ei halua tietten tahtoen taakakseen ”kylähullun” leimaa.

1 TOK (vastaaja 17)

2 TOK (vastaaja 3)

3 TOK (vastaaja 22)

4 TOK (vastaaja 9/19)

5 TOK (vastaaja 5)

6 TOK (vastaaja 10)

7 TOK (vastaaja 1)

Eräs vastaajista esitti toiveenaan aktiivisen sisäisen toiminnan lisäksi saada ”lisää paikkoja”. Sen ongelman oli eräs toinen ratkaissut näinkin:

- Suomessa on varmaan aika paljon epävirallisia nakurantoja. Niitä täytyy olla paljon, koska minäkin tiedän muutaman. Helposti käy niin, että yksi tai kaksi naturistia jollain syrjemmällä kolkalla vetää puoleensa muita ja karkoittaa pois ne jotka eivät halua siihen kuulua ja kas! ranta on vallattu. Niistä voisi tehdä jonkun julkisen tietopankin, johon kansalaiset voisivat antaa inputtia.¹

Samantapaisen ilmiön myös tutkija kohtasi kesällä 2007 Tallinnan Piritan uimarannalla. Siellä oli dedikoituna 180 metrin mittainen sektori erotettuna nudisteille kyltein muusta n. kahden kilometrin ranta-alasta. Tämäkin alue, vaikkakin mitättömän pieni, oli kuulemma saatu ikään kuin vallattua muilta (lue: teksteiltä) vain sillä, että pari vanhempaa paikallista miesnaturistia oli käyskennellyt rantaa alastomina edestakaisin parin vuoden ajan.² Lopulta yleiset asenteet muuttuivat siinä määrin - eikä lakikaan ollut esteenä - että naturisteille dedikoitu alue voitiin avata. Tosin ”tekstiilit” pyrkivät oleskelemaan alueella, mutta vähemmistönä ja tällä kertaa naturistien taholta kummeksittuina. Muun muassa Turun Ruissalon eräässä niemenkärjessä on samalla tavalla vallattu alue.

Myös eräs, varsinkin naisnaturisteja vaivaava ongelma tuli esiin parin vastaajan viesteissä. Yleisesti luultua suurempi ongelma on naturismin liepeillä viihtyvät ns. huonosti käyttäytyvät miehet. Olen havainnut myös samansuuntaista naisiin kohdistuvaa häiriökäyttäytymistä kenttätöittäni yhteydessä, mikä harmittaa myös aktivistejakin:

- Ongelma on poikkeavasti käyttäytyvät miehet. Eli miehet, jotka näkevät alastomia ihmisiä vain soluttautumalla esim naturistirannoille.³
- Pervot kuriin. Ainoa mieleeni tuleva ongelma on naisten kyvyttömyys karjua pervot kuriin.⁴

Sama vastaaja jatkaa mielenkiintoisesti antaen kritiikkiä myös omalle väelle:

- ..minulla ei ole pienintäkään aikomusta tarttua yhdenkään ongelman ratkaisuun.

1 TOK (vastaaja 5)

2 Martin Kuusk, suullinen tiedonanto (12.7.2007).

3 TOK (vastaajat 9/19)

4 TOK (vastaaja 20)

-- Naturismi ei ole minulle mikään juttu, vaan että voin nauttia rantailusta ja saunomisesta haluamallani tavalla, eli vailla rihman kiertämää. Minua oikeasti kiusaa joissakin naturisteissa tietty käännyännäisen into, eli todistellaan naturistista olemusta kaikissa mahdollisissa yhteyksissä. Ei minua kiinnosta syödä ja tanssia alasti. Voin kyllä osallistua siihen, Naturistipäivillä se on väistämätöntä, mutta esim. pikkujoulut ja muut mahdolliset kemut jää nykyään tarkoituksella väliin. Ja sitten se humppa-polkka –osasto, joka hallitsee kaikkia juhliamme. En jaksaa metsäsuomalaista humppaa, minä olen diskoissa nuoruuteni ja keski-ikäni ja toivottavasti vielä vanhuutenikin viettänyt rock-musiikin harrastaja.1

Vaikkakin aktiivisia toimijoita on vaikea rekrytoida, niin siitäkin huolimatta...

-- naturistiyhdistysten olisi pyrittävä järjestämään tilaisuuksia eri puolilla Suomea.2

Kaksi iäkkäämmästä päästä olevaa miesnaturistia intoutuivat julistamaan:

--Haloo! Nudismi ei ”huhuliuskonlahkotoimintaa”, ei puoluepolitiikkaa! Pilkettä silmäkulmaan ja menoksi (tosikot älköön vaivautuko -kledjut veks ja tuu mukaan!3
--Yrjönkadun uimahalli vapaaksi normaali ihmisille !!!4

Kun taas nuorin miesvastaaja esitti, että

--Yleisen suhtautumisen naturismiin pitäisi muuttua, mutta se vaatisi sen, että yleinen suhtautuminen alastomuuteen muuttuisi ja se on erittäin vaikea tehtävä.5

Johtuen kai siitä, että

-- Suomalaiset ovat jäyhää kansaa. Menee vielä aikaa ennen kuin...6

Edellä mainituista viesteistä voi tulkita suomalaisen naturistin pohtivan ja kritisoivankin heitä koskevia aktuaaleja asioita. Suvaitsevaisempaa asennetta odotetaan muulta yhteiskunnalta naturismin harjoittamista kohtaan. Epäluuloisuutta ja tietämättömyyttä yritetään poistaa erilaisin kampanjoin kuin myös olemalla positiivisella tavalla aktiivisia joukkoviestimien suuntaan.

1 TOK (vastaaja 20)

2 TOK (vastaaja 2)

3 TOK (vastaaja 14)

4 TOK (vastaaja 15)

5 TOK (vastaaja 1)

6 TOK (vastaaja 6)

Mutta julkisuuskuvan muokkaamisen tavoista keskusteltaessa löytyi myös oppositio. Se toivoi pienempää meteliä itsestään, tai ainakin oikeita kanavia tiedottamiselle: kaikenlaisten ”hörhöjen ” kanssa keskustelua tulisi välttää.

”Odottavan aika on kuitenkin pitkä” – sanotaan, ja saattaa kestää seuraavaan sukupolveen, ennen kuin jotain asenteellisia muutoksia tapahtuu suomalaisten suhtautumisessa yleensä alastomuuteen ja tätä kautta myös sen vapaampaan harjoittamiseen, naturismiin. Toinen asia sitten on naturismin näivettymisen pelko. Onko meillä tulevaisuudessa enää sen järjestäytyneitä harjoittajia, kun jo nyt nuoriso puuttuu miltei kokonaan?

Tässä kyselytutkimuksessa ei kylläkään selvinnyt, että naturismi olisi harrastajalleen eräs tapa erottautua suuresta massasta esim. protestoidakseen vallitsevia moraalikäytänteitä vastaan. Sen sijaan näytti kylläkin tulleen selvitettyksi, ettei ainakaan suomalaiseseen naturismiin liity sen enempää ”terveysintoilua”, koskien liikuntaa tai ruokailutottumuksia, kuin sitä olisi muullakaan väestöllä keskimäärin.

Enemmänkin todennäköiseltä näyttävät seikat, jotka puoltavat suomalaisen naturisti-liikkeen varsin riisutuksi kaikesta ideologiasta tai ”ismeistä”.

Tämä saattaa hämmästyttää tutkijaakin, joka omien subjektiivisten asenteidensa ”vankina” olettaisi tällaista mahdollisuutta. Suomalainen naturismi onkin enimmillään ja vähimmillään alastomuudesta nauttivien ihmisten yhteisö, josta haetaan niin fyysistä, henkistä kuin myös sosiaalista mielihyvää, ja jossa halutaan vain olla rauhassa. Suhtautuminen muihin ryhmiin, myös valtaväestöön, ei poikkea suomalaisen keskimäärin oletetusta.

Lomakekyselyn viimeinen kysymys (16.) oli suunnattu vain Luonnonmukaisille, koskien mahdollisia syitä heidän yhdistyksensä tavoitteille pitää yllä **tasamäärän kumpaakin sukupuolta** aivan lapsia lukuun ottamatta. Yhdistyksen tilaisuuksiin saattoi päästä mukaan siis pariskunnattomia sinkkujakin, mutta tällöinkin huomioitiin suunnilleen sama sukupuolinen jakauma – vaikka sitten värväten.

Lomakekyselyissäkin eräs naisvastaaja (TOK 17, kys.2) oli kertonut tullessaan mukaan toimintaan entuudestaan hänelle tuntemattoman mieshenkilön ehdottaessa itseänsä värvättäväksi hänen kauttaan, koska sinkkumiesten mukaantulo on poikkeuksellista (kuten tutkijan). Tähän taas on omat painavat syynsä, kuten vastaajat asian tuonnempana ilmaisevat.

Tämän sukupuolisesti tasamäärä-vaateen kysymisen ulottaminen myös muiden naturistien keskuuteen olisi saattanut poikia hedelmällistä ristivetoa. Toisaalta naturistit ovat ehtonsa hyväksyneet ja joukkonsa valinneet. Onneksi ”sinkutkin” voivat sukupuolimäärien jakautumisesta riippumatta liittyä Suomen Naturisti-klubiin (SNC) ja käydä kaikissa sen ja liiton järjestämissä tilaisuuksissa.

Myöskään kentällä asiasta keskustellessani en kuullut juuri, yksittäisiä poikkeuksia lukuun ottamatta, soraääniä ns. kuppikuntien muodostumisesta.

Liiton tilaisuuksissa oli väkeä molemmilta tahoilta, tosin kuitenkin suhteellisesti vähemmän Luonnonmukaisiin kuuluvia pariskuntia. Tähänkin lienee suurin syy miehisessä ylivoimassa, jolloin naiset omaa vartaloaan kriittisempinä voivat kokea olonsa kiusaantuneiksi.

Luonnonmukaisten 16:sta lomakehaastatteluun osallistuneesta jäsenestä ainoastaan kahdella henkilöllä ei ollut mielipidettä sukupuolisen tasamäärän vaateeseen. Koko joukosta vain yksi äityi kritisoimaan edes hieman, mainiten sen olevan ”tarpeeton pykälä” viitaten perustelussaan, että..

-- On paljon yksinäisiä ihmisiä, jolle seuraan kuuluminen voisi tehdä hyvää, etenkin tässä pimeässä ja kylmässä maassa. 1

Muiden perustelut olivat keskenään varsin homogeenisia ja hyväksyviä, mikä sävy onkin ymmärrettävää, koska on jo ”puolensa valinnut” ja aikoo siinä pysyä.

Ylivoimaisesti yleisin perustelu nähdä hyväksi säilyttää sukupuolinen tasamäärä oli muutoin oletettu uhka liialliselle miesmäärän paisumiselle, jonka seurauksena taas naiset olisivat kadonneet ja jäljelle olisi jäänyt pelkkä ”äijäkerho”, jos sitten sitäkään, -- koska muuten olisi enemmän miehiä kuin naisia, ja siitä monet naiset eivät pitäisi. 2

1 TOK (vastaaja 17)

2 TOK (vastaaja 21)

-- Jos sitä ei pidettäisi tärkeänä kävisi ennen pitkää niin, että enemmistö jäsenistä olisi miehiä. Sehän tuntuisi ihan oudolta.1

Sama naisvastaaja löytää hyvän perustelun heterogeeniselle yhdessäololle:

-- Kun molempia sukupuolia on yhtä paljon, oppivat ihmiset hyväksymään itsensä sellaisina kuin ovat ilman turhia paineita.

Tähän liittyy myös yleispätevänä havaintona – joka tuli huomioiduksi myös kentällä – kuinka miesten saunakeskustelutkin ovat ”siistejä” naisten siellä läsnä ollessa. Kuulemma miestenkään mielestä miehinen ylimäärä - kuinka ollakkaan - ei olisi hyväksi:

-- Me olemme perhekeskeinen yhdistys. Olen saanut kuulla myös miehiltä, että ei ole hyvä asia mikäli heitä on usein tapaamisissa enemmän.2

Muina syinä tasamäärän puolustamiselle nähtiin mm. ”harmoninen tasapaino”, ”niin on luoja meitä luonut” kuin myös pelko yksipuoliselle leimautumiselle.

Eräällä vastaajalla oli mielessään vielä suuremmat huolenaiheet kirjoittaessaan:

--...hyvä syy olla tasaluku. Muuten tulisi sellainen ”villi” olo ja sitä ei tiedä mitä kaikenlaisia ”porukoita” soluttaisi mukaan. (Pedofiilejä, narkkareita, varkaita ym. hunsvotteja)3

Viimeisenä kohtana liitän tähän kyselyvastaajien joukkoon vähemmän tosikkomaisen näkemyksen em. kysymyksen yhteyteen kirjoitettuna:

-- Tsekkaa kohta 8. (Ei siis Kaartin pataljoona, ei Marttakerhon ompeluseuratoimintaa) Keksippäs hieman toiseksi tosikkomaisemmat kyselykaavakkeet jos tohtorinhattua (housuja) himoitset ! Ei kaikki toiminta ole tosikkomaista.4

Niin – että se siitä...

1 TOK (vastaaja 22)

2 TOK (vastaaja 25)

3 TOK (vastaaja 13)

4 TOK (vastaaja 14)

5. HAASTATTELUT VALIDITEETTIA PARANTAMAAN

Kysymyslistoissa oli esitetty myös pyyntö mahdolliseen myöhemmin tapahtuvaan haastatteluun. Huomiota herättävää oli todeta seikka, että naturistisen elämäntavan matalaa profiilia kannattavat ja julkisuuteen päin negatiivisesti suhtautuneet olivat innokkaimpina sopimaan haastattelusta, kun taas asialle näkyvää ja kuuluvaa julkisuutta kaivanneet eivät vastanneet haastattelukutsuun!! Oliko julkisuutta karttavilla kuitenkin jonkinlainen tarve tulla edes jollekin taholle kuulluksi, semminkin kun anonyymiys olisi turvattu? Toisaalta olivatko suurinta ”meteliä” jo aiemmin pitäneet saaneet ”takkinsa tyhjäksi” ja sanottavansa sanotuksi?

Jälkeenpäin tehdyt haastattelut toimivat parhaassa tapauksessa eksaktin lisätiedon antajana niihin seikkoihin, mitkä syystä tai toisesta jäivät lomakekyselyssä saamatta. Se voi myös selventää ja tarkentaa jotain epäselvää tulkintaa, mikä ilman haastattelua voisi johtaa jopa virheellisiin johtopäätöksiin. Seitsemästä tehdystä haastattelusta neljässä tapauksessa oli kysymys juuri tällaisista lomakekyselyistä saatujen tiettyjen vastausten tulkinnoista ja niiden kautta edelleen esiinnoisseista uusista kysymyksistä. (TOK 3,10,17,25) Kolme muuta haastattelua saatiin taltioiduksi naturistien liepeillä pidempään viettäneiltä henkilöiltä. Nämä itseään enemmänkin nudisteina pitävät henkilöt, kuten myös aiempi lomakehaastateltava (TOK 3), esittivät hänen tapaansa ajoittain voimakastakin kritiikkiä järjestäytyneeltä naturistista elämäntapaa kohtaan (TOK 30,31,32 - 33).

Heti aluksi täytyy todeta, ettei haastateltavien tavoittaminen ja tapaamisaikojen yhteensovittaminen haastattelijan ja haastateltavan kesken ole aina mutkatonta. Pitkät välimatkat olivat syinä kolmen haastateltavan kohdalla, ja piti punnita olisiko niistä saatava tutkinnallinen anti ollut merkityksellistä muu vaivannäkö huomioiden. Tehdyt haastattelut sovittiin kaikki Helsinkiin, mikä sopi myös haastatelluille. Ainakin yksi asia tuli selväksi: tutkijan täytyy tinkiä vaateistaan ajan ja paikan suhteen ja mukautua haastateltavan toiveisiin, jos mieli saada haastattelu. Haastateltava tuntuu tiedostavan tärkeän roolinsa kohtaamisessa.

Aion käydä aluksi läpi neljä eri haastattelua, mitkä olivat jatkoa lomakekyselyille. Haastateltavat henkilöt ilmaisivat halukkuutensa tulla haastateltaviksi kysyttäessä asiaa lomakekyselyn yhteydessä erikseen. Onnekkaisesti haastattelut toivat myös lisävalaistusta haastateltavien suhtautumisesta naturismiin. Haastattelut selvensivät myös tutkijan kuvaa naturistiseen elämäntapaan suuntautuneiden henkilöiden piilotajuisista motiiveista, joiden syitä ja syntymekanismeja pohditaan syvemmin tuonnempana. Kaikilla on se oma tarinansa.

Tutkijan tavoite haastattelutilanteessa on antaa tilaa haastateltavalle silloin kun hän haluaa puhua ja purkautua, kuin myös kunnioittaa hänen tahtoaan olla lausumatta jotain hyvin intiimiä. Sanattomuus ja hiljaisuus saattavat monesti olla tiedollisesti myös merkityksellisempiä elementtejä kuin pinnallinen keskustelu; nauhalle tallentumisen sijaan ne saattavat kertoa kuitenkin jotain haastateltavan suhteesta ko. asiaan. Seuraavia haastatteluja (aikajärjestyksessä TOK 10,17,25,3) litteroitaessa ei ole ollut juuri tarpeen pohtia hiljaisuuden merkitystä. Sen verran soljuvasti haastateltavat ovat sanottavansa selvittäneet. Paikka, päiväys ja ulkoiset olosuhteet on mainittu ohessa.

Tapauskohtaista tarkastelua (cases)

Helsinki; Stockmannin tavaratalon kahvila, 18.syyskuuta 2007 klo 16 -17.

Yleishälyä oli lievästi ympärillä. Muutoin haastatteluolosuhteet olivat kohtuulliset.

Haastateltava kertoi harrastaneensa nuorempana ns. alastomuuskokeiluja, joista esimerkkinä mm. alastomana liikkumista Vantaanjoen rantapelloilla. Ei halunnut tulla varsinaisesti nähdyksi, vaikka juuri nähdyksi tuleminen saattoi kiihottaa. Näistä kokemuksista on haastateltava puhunut myöhemmin vaimonsa kanssa, joka on suhtautunut asiaan myötämielisesti. Haastateltavan kertoman mukaan hänen vaimonsa on kokenut alastomuutensa aina luonnollisempänä kuin hän itse, kärsien mm. ujostelusta ja arkuudesta alastomuutta kohtaan.

Haastateltava on kokenut alastomuuden myös ”seksuaalisesti vaikeasti toteutettavissa olevaksi asiaksi. Hänen mukaansa seksuaalisuudella on suuri merkitys alastonkokemuksiin. Aiemmin alastomuus ja seksuaalisuus olivat ikään kuin erillisiä kokemuksia toisistaan, mutta ovat nyttemmin muotoutuneet yhdeksi ja samaksi asiaksi. Ja nyt kun seksuaalisuus ja alastomuus on ”niputettu yhteen”, niin seksuaalisuuden ja alastomuuden välinen jännite on kadonnut. Tuon kokemus on ollut vapauttava, ja sen johdosta voi jo rentoutua.

Mitä tulee naturismin harjoittamiseen, näkee haastateltava sen sosiaalisena ”leikkipointtina”. Hänelle sosiaalinen kanssakäyminen toisiin naturisteihin onkin tois-sijaista. Hyväksyy kylläkin alastomana joukossa oleilun, mutta kokee muun aktiviteetin epäaitona ja teennäisenä. Hänen mielestään estyneen ihmisen ainoa paikka Suomessa on alastonranta. Siksi siellä tapahtuukin epäaitoa käyttäytymistä.

Haastateltavan näkemyksen mukaan Suomessa on ollut ja on vieläkin erityisen kielteinen kasvuympäristö nakuiluun. Nuoret puuttuvat, johtuen kaupallisten väylien vaikutuksesta seksuaalisuutta purkavana. Sen johdosta fyysisen tarpeen tyydyttäminen tapahtuu muualla.

Haastateltavan mielestä naiset eivät halua kokea joutuvansa seksuaalisiksi objekteiksi nakurannoilla. Tämäkin osoittaa sen, että naiset hyväksyvät alastomuutensa paremmin kuin miehet eli käyttäytyvät normaalimmin. Miesten sen sijaan täytyy esittää jotain tai näyttäytyä ja tulla nähdyksi. Haastateltava oli ollut Virossa Pärnun rannalla, missä ihan suojelullisesti oli naisille erotettu alue nakuiluun. Mutta sielläkin seisoskeli ”tuuliviirejä” näyttämässä naisille itseään. Haastateltava ehdottaa pelkästään naisille tarkoitettuja rantoja myös Suomeen.

Muuta kritiikkiä hän antaa mm. Suomi 24 -internet-palstan naturismia koskevasta keskusteluilmapiiiristä, jossa vain joku harva on jatkuvasti äänessä. Tällainen keskustelu ei haastateltavan mielestä johda mihinkään älylliseen polemiikkiin.¹

¹ TOK (vastaaja 10)

Helsinki; Lauttasaaren uimahalli, 7.lokakuuta 2007, klo 12 -12.30

Keskustelunomainen haastattelu tapahtui altaan reunalla muiden naturistien pelatessa vesilentopalloa. Keskusteluilmapiiri oli kuitenkin häiriötön. Keskustelulla pyrittiin selventämään ja täydentämään joitakin kyselyvastauksissa epäselviksi jääneitä huomioita.

Haastateltavan mielestä Lauttasaaren uintitapahtumassa on aina ollut ”kotoinen olo”, vaikkakin vain vähän aktiviteettejä. Vesilentopallon pelaamisen sijaan käyttää valtaosan ajasta uimiseen. Kaipaisi oheistoimintoina jotain kauneudenhoitoon ja rentoutumiseen liittyvää palvelua, hieronta päällimmäisenä. Hänen tietämyksensä mukaan näin tulisi myös paikalla olevien naturistien ammattitaidollinen osaaminen hyödynnetyksi.

Haastateltava näkee jäsenten heterogeenisyyden joukkotapaamisissa välttämättömyytenä, koska se vähentää poikkeavan käyttäytymisen mahdollisuutta. Pitää Helsingin Pihlajasaarta miellyttävänä paikkana alueellisesti ja rajallisesti, eikä ole myöskään kokenut siellä mitään itseensä kohdistuvaa poikkeavaa käyttäytymistä. Sallii paikalla olevien ”seksuaalisten vähemmistö-ryhmien” nudismin harrastuksen.

Ulkomaisista kokemuksistaan haastateltava mainitsee Tallinnassa paikallisten naturistien yhteissaunatilaisuuden sekä Kreikassa naturistien campingalueella tapahtuneen vierailun. Haastateltava ihmettelee muualla Euroopassa yleisesti toimivien vastaavien alueiden puuttumisen Suomesta.¹

Helsinki; Itäkeskuksen eräs kahvila 26.syyskuuta 2007 klo 15.15 - 16.30

Haastattelu on nauhoitettu digitaali-magnetofonilla.

Ohessa on myös käytetty kirjoittamalla tallentamista. Ympäristö hieman hälyinen, mutta onneksi nauhurin digitaalinen tekniikka tallennuksineen toimi yllättävän hyvin. Tallennettu on teksti litteroitu myöhemmin paperille, ja mukaan on otettu valikoiden muutamia suoria lainauksia.

Alastonkokemuksiinsa liittyen muistaa haastateltava leikkineensä ”lääkärileikkejä” varhaisessa lapsuudessaan. Teini-ikä oli haastateltavalla ns. nolon olon aikaa. Alastomana olemisen tarve oli olemassa, mutta sen eläminen todeksi odotti myöhempää tilaisuutta. Tämä mahdollistui myöhemmin tavatessaan nykyisen miehensä n. 30 vuotta sitten. Tämä oli ollut mielestään aina nudisti.

Pari kävi sittemmin maistraatissa virallistamassa yhteiseloansa. Taustansa tietäen maistraatin virkailija suhtautui heihin päyillen luullen heidän esiintyvän sielläkin alastomina. Haastateltava muisteli, ettei ollut koskaan nähnyt kenenkään niin punastuvan. Tämän jälkeen hänen miehensä tokaisi maistraatin virkailijalle:

--Ei tää ajattelemisesta parane – eiks tää oo sun työtäs.¹

Naturistinen yhteiselämä johti heidät myöhemmin vihille, alastomina, mitä tietä ei vielä tänä päivänäkään – haastateltavan toivomuksesta huolimatta – ole seurattu suomalaisten naturistien toimesta. Vihkimis-seremoniaan kelpuutettu pappi oli ainoa puettu ihminen runsaslukuisessa tilaisuudessa. Miehestään haastateltava mainitsee, ettei hänellä ole

-- yhtään luurankoa kaapissa. Hänkin on tullut samasta rei`ästä, mistä kaikki muutkin.

-- Me lähdetään samalta viivalta, oli se titteli sitten mikä hyvänsä.²

Yhdistyksensä Luonnonmukaiiset ry:n toiminnasta hän muistaa heillä olleen aiemmin 1980-luvulla jopa oma nuoriso-osasto. Perheilläkin oli jälkikasvua mukanaan vielä saman vuosikymmenen lopulla, mikä oli haastateltavasta ”kaunista katseltavaa”.

Haastateltava on erittäin aktiivinen toiminnassaan yhdistyksensä sisällä. Hän ei karta kampanjointiakaan valitsemansa asian puolesta juuri missään olosuhteissa.

Helsingin Pihlajasaaren naturistialueen liepeillä hän tapasi erään kerran teini-ikäisiä poikia, jotka uteliaina mutta kuitenkin arkoina seurasivat alastomia kanssaihmissä. Hän katsoi tilaisuutensa koittaneen, ja meni poikien luo yrittäen kampanjoinnilla houkutella heitä ”luonnonmukaisten” jäseniksi.

¹ TOK (vastaaja 25)

² TOK (vastaaja 25)

Pojat lupasivat harkita asiaa...

Seuraavan kerran kun he uudelleen kohtasivat samassa paikassa, sai haastateltava asiaa harkinneilta pojilta vastaukseksi:

--..viis minuuttia seiso, sit meni viiklundiks. Ei millään pahalla, mut ei tää oo oikein meidän juttu.¹

Muita haastateltavan topakasti ja värikkäästi ilmaisevat lausahdukset kuvaavat hyvin hänen asennettaan naturismiin yleensä:

--- Jos ei huvita olla niin kuin mekin, niin silloin on väärä osoite tai

--- Naturistina ei voi olla, jos pipo kiristää.²

Haastattelua tulkiten voisi vielä todeta sen, että vaikka haastateltava kampanjoi asiaa näyttävästi ja päämäärähakuisesti, niin kaikenlainen ”tuputtaminen” on pahasta. Asia etenee – kuten hän mainitsee – ”omalla painollaan”.

Tässä tutkielmassa viitataan myös haastateltavan Helmen nettisivuille antamaan juttuun nimikkeellä *Naturistia eivät vaatteet purista eikä pipo kiristä*.³

Se on toimittaja Katja Nuorvalan taholta printattu haastateltavalle 13.7.2007 tarkastettavaksi ja ilmoitettu 16.7.2007 Radio Novassa kuultavaksi. Siellä on samoja haastattelemiani asioita käsitelty hieman laajemmalla perspektiivillä.

Helsinki; Stockmannin kahvila, 9.lokakuuta 2007, klo 16.30 -17.45

Sama paikka kuin aiemmin TOK 10:n tapauksessa, mutta ilmapiiri rauhallisempi. Digitaalimagnetofonia esille otettaessa haastateltava kieltäytyi puhumasta siihen. Hän oli odottanut tutkijan tuovan valmiit paperille kirjoitetut kysymykset hänelle annettavaksi. Tutkijalla oli kuitenkin etukäteen kysymysrunko mietittynä.

Haastateltava vietti lapsuutensa Itä-Suomessa, jossa olevalla pikkupaikkakunnalla alastomuudesta johtuva häpeä koettiin eri tavoin. Kun naapuriperheissä vielä saunottiin yhdessä, oli heidän perheessään eri sukupuolilla siinäkin omat ajat.

¹ TOK (vastaaja 25)

² TOK (vastaaja 25)

³ [http://www.luukku.com/luukku?item=message&op=display&sid=ALL%40INBOX&so...\(21.9.2007\)](http://www.luukku.com/luukku?item=message&op=display&sid=ALL%40INBOX&so...(21.9.2007)).

Haastateltavassa heräsi kiinnostus nudismiin (huomio: käyttää itse tätä sanaa) luettuaan julkaisuja silloisen Jugoslavian Dubrovnin nudistirannoista. Matka Kanarian saarten Playa del Inglesiin 1980 -luvun lopulla muutti kaiken, jolloin hän n. 20-vuotiaana toden teolla kiinnostui nudismista ja siihen liittyvästä oheistoiminnasta. Alun arkuudesta päästyään oli sopeutuminen nopeaa.

Seksuaalisen suuntautumisensa johdosta hän huomioi tarkasti Playa del Inglesin nudistialueen erilaisille käyttäjäryhmille muotoutuneita rajoja.

Lähinnä rantaviivaa oleskelevat järjestäytyneemmät naturistit aktiviteetteineen. Loitommalla rannasta voi erottaa karkeasti ottaen kolmen eri ”kuppikuntaa”:

- rauhassa muiden katseilta suojassa makaavia pariskuntia
- intiimiä kanssakäymistä harrastavat pariskunnat, jotka haluavat tulla nähdyiksi
- homoseksuaalit miehet omina ryhminään.

Väittää Playa del Inglesin sektoreiden vastaavuudet löytyvän myös Helsingin Pihlajasaaresta. On osallistunut useasti täällä hänelle vieraiden pariskuntien keskinäiseen rakasteluun yhteisestä sopimuksesta. Niissä ovat omat sanattomat sääntönsä ja kommunikointitapansa, missä anonymiteetti vain lisää viriliteettiä.

Muutoin haastateltava pitää kaikkia *naturisteja* enemmän tai vähemmän *ekshibitionistisinä*, joka on hänen mukaansa ilmennyt mm. tietyissä auringonotto- asennoissa. Naturistien halu esitellä itseänsä ja tulla nähdyksi on kuulemma yhtä voimakasta kuin heilläkin, *nudisteilla*. Painottaakin nudistin ja naturistin eroa väittämällä *naturistin olevan teennäinen, kun taas nudisti on itsenäinen ja kontrolloimaton*. Haastateltava perustelee omakuvansa olevan mieluummin nudisti, koska naturismi edustaa hänelle kaiken nähdyn ja koetun perusteella

- kaikkea teennäistä, muodollista puuhastelua omassa sisäpiirissään, omine rajoittavine sääntöineen. Lisäksi naturistit ovat kaksinaismoralisteja, joilla on oman reviirinsä ulkopuolella samat seksuaaliset tarpeensa ja toiveensa kuin nudisteillakin.¹ Nuorten puuttumisen syiksi hän arvelee itsekritiikin, leimautumisen pelon sekä etenkin pojilla homofobian.

¹ TOK (vastaaja 3)

Muutoinkin hän näkee Suomessa olevan nudistikulttuurin olevan näivettyntä. Pihlajasaarenkin suuren alkuinnostuksen (1990-luku ja 2000-luvun alku) jälkeen on siellä käyvien asianharrastajien väkimäärä tasaisesti vähentynyt.

Haastateltava ei myöskään ymmärrä kotonaan alastomana olemista.

Tiedotusvälineisiin ei kannata ”rummuttaa”, koska

--...asiasta todella kiinnostuneet kyllä löytävät oikeat linkit.1

Seuraavat kolme haastattelua eivät ole jatkoa lomakekyselyille, vaan ovat kaikki elokuussa 2007 täysin spontaanisti Helsingin Pihlajasaaresta saatuja.

6.8.2007 klo 13 -14 Helsingin Pihlajasaari, sää aurinkoinen mutta tuulinen.

Vinkin perusteella oli odotuksia saada uutta näkökulmaa ao. keskusteluun.

Tämän avioparin yhteinen nudismin harrastus on kestänyt jo noin kaksi vuosikymmentä. Seurustelunsa alkuaikoina he tutustuivat Gran Canarian Playa del Inglesin nakurantaan. Miehellä oli ollut jo aiemmin itsensä näyttämisen tarve, minkä toteuttamiseen avautui nyt oiva kanava. Vaimo oppi hyväksymään miehensä tarpeet kuitenkin varsin nopeasti.

Viime vuosina vaimo on tehnyt enemmän keskinäisiä aloitteita hakeutua paikkoihin, joissa voi poseerata tirkistelyä kaipaaville. Helsingin Pihlajasaarenkin suppealla nudisti-alueella on siihen tarjoutunut mahdollisuuksia, kun alue on sekventoitunut ja tietää missä olla. Mutta heitäkään ei ihmeemmin kiinnosta tutustua rantaviivan tuntumassa oleskeleviin itseään kai naturisteiksi nimittäviin henkilöihin. Näiden naturistien ”grillitouhut ” ja muukin näennäiseltä tuntuva puuhastelu sosiaalisine keskusteluineen ei vastaa heidän odotuksiaan.

1 TOK (vastaaja 3)

Heidän¹ rantaelämäänsä kuuluu enemmän seksuaalisten jännitteiden saaminen ja purkaminen. Niissä ”kuvioissa” myös ns. kolmannen pyörän mukaan tulo on toteutunut. Jännitys ja tietynlainen eroottinen ilmapiiri on haluttu säilyttää välttämällä turhaa keskustelua. Suhde vastapuoleen on haluttu täten pitää mahdollisimman anonyyminä.

8.8.2007 klo 16.30 -17 Kahvila Carusel, Kaivopuisto (M 55 Satakunnasta)

Haastateltava tuli mukaan naturistiseen toimintaan v. 2005 ollessaan vaimonsa kanssa mukana Yyterissä Naturistipäivillä. Muiden naturistien välitön suhtautuminen muihin heille vieraisiin henkilöihin teki heihin suuren vaikutuksen. Hän on käynyt vaimonsa kanssa sen jälkeen Naturistiliiton uintitapahtumissa sekä Turussa että Vantaalla varsinkin silloin, kun on ollut syytä vierailla em. kaupungeissa myös muilla asioilla. Varsin usein ne jotkin muut asiat ovatkin sitten mahdollistaneet matkat.

Naturismin harrastus on paitsi lisännyt sosiaalista koheesiota muihin naturisteihin, niin myös parantanut haastateltavan ja hänen vaimonsa suhteen laatua.

Haastateltavan mielestä on kuitenkin harmillista, että nuoremmat ihmiset eivät ole löytäneet naturismia. Porin Yyterissä heitä näkyi jokunen omissa oloissaan muualla, mutta heidän joukkoonsa tulemistä kartettiin. Se kertoo jotain yleisestikin yhteiskunnassamme vallitsevasta sosiaalisesti eriytyneestä elämäntavasta, jossa nuorten ja aikuisten tiet eivät juuri kohtaa. Haastateltavaa kiehtoo alastomuudessa eniten se suuri rooliero yhteiskunnallisen suorittajan ja tasa-arvoisen, toista kunnioittavan käyttäytymisen välillä.

Toisaalta naturistiseen keskusteluun ei kuulu millään lailla ammateista puhuminen, ellei joku varta vasten halua omalta osaltaan niin tehdä.

Hän ei kuulu varsinaisesti naturistiseen yhteisöön, eikä näe sitä myöskään välttämättömyytenä. Samanhenkisyyden voi tuntea muutenkin ryhmätapaamisissa.

¹ TOK (vastaajat 32/33)

Ryhmätapaamisissa saisi hänen mukaansa olla enemmän ”kauniimman sukupuolen” edustajia, vaikka kuulemma hänen vaimonsa lienee tyytyväinen nykyiseenkin tilanteeseen.

Mahdollisimman suuri heterogeenisyys ja molempien sukupuolten tasamäärä olisi toivottavinta vastaten myös paremmin vallitsevan yhteiskunnan tilannetta.

Haastateltava oleskelee alastomana myös kotonaan melko paljon. Mielestään alastomana oleskelemisellä on terapeuttinen merkitys; se erottaa hyvin työn ja vapaa-ajan toisistaan.

Suurimmat naturismin harjoittamisen keskittymät ovat Etelä-Suomessa johtuen muutoinkin sen suuresta väestöpaineesta. Toisaalta eihän kukaan ole tietoinen siitä, miten moni suomalainen nakuilee omalla kesämökkillään toisten katseilta piilossa.

Ulkomailla on haastateltava käynyt vaimonsa kanssa pari kertaa vuodessa viimeisen kymmenen vuoden aikana. Kohteina ovat olleet mm. Ruotsi, Tanska, Kroatia, Lanzarote sekä Gran Canaria. Siellä on kaikki toisin kuin meillä täällä Suomessa. Tosin hänen mukaansa oli aika, kun ”tekstiilejä” katsottiin kieroon. Nyt heidätkin hyväksytään paremmin sellaisenaan ja häveliäinä myös naturistialueille. Ajan odotetaan tekevän tehtävänsä...

Haastateltavan mukaan minkäänlaiseen nettikeskusteluun ei itsensä naturistiksi kutsuvan kannata ”heittäytyä”, koska siinä tapahtuva väittely ei johda mihinkään hedelmälliseen lopputulokseen. Naturismi leviääkin hänen mielestään parhaiten siten, että... ”Rohkaistaan omalla käytöksellämme niitä harvoja, jotka uskaltavat mukaan harvalukuisen joukkoomme. Toisin sanoen: viedään yhteistä hyvää eteenpäin.”¹

¹ TOK (vastaaja 31)

10.8.2007 Kahvila Carusel, Kaivopuisto, (M 42 käymässä Helsingissä)

Mielestäni¹ naturistit ovat ihan humoristista porukkaa, mutta jotenkin olen aina pysytellyt heidän toimintojensa ulkopuolella. Ehkä se kuvastaa myös omaa asennettani kaikkeen ympärilläni olevaan yleensäkin: tarkkailla kaikkea enemmän tai vähemmän ulkopuolisena. Pihlajasaaren toiminta vaikuttaa aika näennäiseltä puuhastelulta, mutta toisaalta alueen suppeus ei anna mahdollisuuksia muunlaisille aktiviteeteille kuin makkaran ja itsensä grillaamiselle.

Homot ovat asia erikseen. he ovat yrittäneet ”iskeä” minuakin, mutta kun en ole vastannut heidän vinkkeihinsä niin olen saanut olla rauhassa. Jotkut idiootit ovat joskus jääneet ”roikkumaan” lähistölle. Pihlajasaaren tilanne on mielestäni nykyään hieman rauhoittunut muutaman vuoden takaisista ajoista. Tietämäni osa homomiehistä on siirtynyt uimastadionille sekä Itäkeskuksen uimahalliin itseään esittelemään. Voisi kuvitella, että Seurasaaren aidattu uimala soisi heille saman mahdollisuuden.

En ole itse matkustellut nimenomaan naturismin vuoksi minnekään, mutta aina Gran Canarialla tai vaikkapa Viron Pärnussa matkatessa ”eksyn” paikallisille nakualueille. Yyterin naturistipäiville pitäisi vielä joskus ehtiä, mutta pelkästään sikäläinen enemmänkin pariskuntakeskeinen sosiaalinen yhdessäolo ei innosta.

Sitä paitsi suomalaisen naturistin kroppa ei ole liiemmin esittelykelpoinen.

Olenkin ihmetellyt ulkomaisissa naturismia käsittelevissä julkaisuissa esiintyvien ihmisten moitteetonta vartaloa. Onko niissä valikoiden haettu mahdollisimman otollisia kohteita mainosmielessä? Myös niissä esiintyvät varsin estottomat lastenkin seksistiset leikkiasennot lähiotoksineen herättää kummastusta. Pitäisikö myös Suomessa alkaa julkaista naturistiväen ulkopuolellekin tarkoitettuja aikakauslehtiä ulkomaiseen henkeen naturismin ihanuudesta? Menekki voisi olla taattu ainakin pedofiili-setien toimesta.

¹ TOK (vastaaja 30)

Naturistien ja nudistien välisistä suhteista

Seitsemän haastateltavan sukupuolinen jakautuma (neljä miestä/kolme naista) edustaa prosentuaalisesti suurin piirtein liiton antamien tietojen mukaista rekisteröityjen jäsenten vastaavaa jakaumaa. Kaksi aiemmin kyselyvastauksensa (TOK 17 ja 25) antaneista naturistiyhdistykseen kuuluvista naisista täydensi ja laajensi näkemystään naturismiin.

Haastatteluissa tuli kylläkin esiin joitakin *huolenaiheita* suomalaista naturismia kohtaan liittyen lähinnä nuorten puuttumiseen sekä riittämättömään vetoapuun naturismin levittämiseksi pohjoisempaan Suomeen. Varsinkin järjestäytyneet nais- naturistit näyttävät olevan myös varsin solidaarisia omaa yhteisöään kohtaan: ”pervosti” käyttäytyviä lukuun ottamatta sekä toisiin naturisteihin että muihin nudisteihin suhtaudutaan lojaalisti.

Sen sijaan miesinformantit (joista TOK 3 ja 10 ovat liiton jäseniä) toivat esiin *kriittisempiä mielipiteitä* naturismista ja sen harjoittajista. ”Pesäeroa” muihin naturisteihin tehtiin jo identifioitumalla nudisteiksi, koska naturismi koettiin vapaata yksilöllistä käyttäytymistä rajoittavana häiriötekijänä

Huomiota herättävää haastattelujen annissa on näiden nudisteiksi mieluummin itseään nimittäneiden voimakas seksuaalinen viriliteetti ja sen toteuttamisen tarve rannoilla. Ilmeisesti naturistien olemassaolo koettiin kuin järjestyksenvalvojaksi, joka on uhkana joillekin samalla alueella oleville nudisteille. Heitä kritisoitiin myös kaksinaismoralisteiksi, jotka pohjimmiltaan halusivat käyttäytyä kuten nudistit, mutta eivät voi sitä tehdä sääntöjensä johdosta.

Näissä haastatteluissa mainittu Helsingin Pihlajasaaren naturistiseen /nudistiseen toimintaan varattu ja muusta alueesta erotettu alue on varsin suppea ottaen huomioon vaikkapa vain pelkän pääkaupunki-alueen tarpeen.¹

¹ ks. LIITE 3

Omien havaintojeni mukaan naturistit oleskelevat siellä tietyssä paikassa rannan tuntumassa ulkogrilleineen, mistä myös johtaa laiturin kautta alueen käytännöllisesti katsoen ainoa reitti mereen ja uintiin. Varsinkin kuumana kesäpäivänä alueen muut käyttäjät ovat pakotetut kulkemaan naturistien alueen halki päästäkseen vilvoittelemaan veteen. Tästä ”toisen” alueelle tulemisesta ja toisenlaista käyttäytymistä edustavasta mallista saattaa joskus ilmetä ristiriitoja. Kuitenkin jotkut homoseksuaaliset miehet ovat jääneet viettämään aikaansa heihin myötämielisesti suhtautuvien naturistien pariin heihin sekoittuen.

Seksuaalista kanssakäymistä harrastavat tai sitä etsivät homoseksuaaliset sinkut, -parit kuin myös voyerismista ja heidän katselemisestaan nauttivat ovat levittäytyneet alueen ylemmälle osalle kallioiden ja bunkkerien katveeseen.

Olisikin mielenkiintoista miettiä sitä prosessia ja niitä vaikuttimia, jotka ovat johtaneet yhteisellä käyttöalueella erilaisten ryhmien hakeutumiseen juuri tietyille paikoille ilman että sitä olisi ulkoapäin vaikkapa kyltein määritetty. Pihlajasaaren tapauksessa on selvää, että seksuaalista aktiviteettia harjoittavat ovat asettautuneet muualle kuin aurinkoa palvovat naturistit.

Kuinka on samoin selitettävissä esim. suomalaisissa lavatanssipaikoissa naisten asettautuminen seisomaan seinustalle suurin piirtein tiedostamaansa oman iän mukaiseen järjestykseen joko ovelta poispäin tai päinvastoin? Missään ei ole sitäkään erikseen seiniin kirjoitettuna.

Kokemuksesta tiedän, että ainoastaan tanssitaito rikkoon tämän kirjoittamattoman säännön; vanhempikin mielestään taitava tanssijatar voi olla miesten haettavana kuin tyttärensä ikäisten seurassa.

Mutta se olisikin jo toisen tutkimuksen asia...

Yhteenvetona eri ryhmien suhtautumiseroista toisiin saman alueen käyttäjiin voidaan ainakin näin saatujen kyselyvastausten sekä muutaman lisähaastattelun pohjalta todeta yleistäen naturistin suhtautuvan toiseen naturistiin lojaalisti/ nudistiin ymmärtävästi/ häiriköihin torjuvasti/ nudistin suhtautuvan naturistiin neutraalisti tai arvostelevasti/ homoseksuaalin nudistin naturistiin kielteisesti.

6. NATURISMIN TIEDOSTAMATTOMAT MOTIIVIT

a) Sigmund Freudin psykoanalyysi ja seksuaaliteoria.

Naturistinen käyttäytyminen on yhteiskunnassamme sallittua tietyin ehdoin.

Pääsääntöisesti se ei saa loukata ns. keskivertokansalaisen mittapuulla mitattuna yleistä oikeushyvää, tässä tapauksessa siveellisyyttä. Siveettömyyttä katsotaan järjestyksenvalvojan taholta aina kuitenkin tapauskohtaisesti, kuten aiemmin on todettu. Tietämäni mukaan suomalainen naturisti on osannut käyttäytyä olosuhteet ja ympäristö huomioon ottaen hienotunteisesti. Muiden marginaaliryhmien käyttäytymistä en lähde tässä vielä arvioimaan.

Suurta mielenkiintoa tutkimuksellisestikin herättää naturistien ja muiden alastomuutta harjoittavien marginaaliryhmien syvemmät motiivit – tietoiset tai tiedostamattomat – alastomuuden mukanaan tuottamalle mielihyvälle. Mistä siis johtuu se, että jollain on toistuva tarve olla alasti ja toisella taas ei? Perimän ja kasvatuksen vaikutuksia alastomuuden harjoittamiselle ei nostettu esiin kyselyvastauksissa eikä haastatteluissa, eikä liioin paneuduttu mahdollisiin piilotajunnallisiin vaikuttimiin. Haastattelujen yhteydessä tehtiin kuitenkin joitakin hypoteettisia johtopäätöksiä alastomuuden harjoittamisen välttämättömyydestä ottaen huomioon haastateltavan eletty elämä.

Ainoastaan yksi lomakevastaajista, joka oli myös haastateltavana (TOK 10), kävi syvällisempää analyysiä omien motiiviansa ja vaikuttimiensa syistä.

Tämän keskustelun pohjalta heräsi myös tutkimuksellinen mielenkiinto joihinkin teoreettisiin selitysmalleihin, joita seuraavassa käsittelem.

1. Varhaislapsuuden piilotajuiset elämykset (Sigmund Freudin kehittämän psykoanalyysin ja seksuaaliteorian valossa)
2. Katseleminen: subjektin ja objektin roolit
3. Naisten estoisuudesta (miehiin nähden)

4. Narsismi
5. Epäsovinnainen käyttäytyminen
6. Homofobia
7. Mielihyväperiaate

Varhaislapsuuden piilotajuiset elämykset...

Johdatus psykoanalyysiin -teoksessaan Sigmund Freud viittaa mm. yksilöiden yksityisiin ja mielessä hyvin säilyneisiin kuvina koettuihin muistoihin, jotka erottuvat selvästi muusta ”ensimmäisten elinvuosiemme yli muutoin ulottuvasta tyhjiöstä”.¹ Edelleen jatkaen hän toteaa, ettei ole olemassa mitään yleispätevää selitystä sille, että nämä muutoin elämälle merkityksettömät muistot ovat jääneet mieleen elämään.² Nuo elämykset ovat hänen mukaansa olleet tiedostamattomina mielen piilotajunnassa, ja ovat sieltä muun muassa unien kautta saattaneet nousta tietoisuuteen.³ Ristiriitaista kyllä - alastonnut ovat olleet ”toivottuja”, mutta ne ovat sittemmin koetut häpeällisinä.⁴

Samaan psykoanalyysiin sisältyvässä seksuaaliteoriassa puhutaan ”synnynnäisistä kääntymistä”, joita tarkemmin tutkimalla tulee ilmi jokin varhaislapsuuden elämys, ”joka on ratkaisevasti vaikuttanut yksilön libidon suuntautumiseen, vaikka hän itse ei sitä tietoisesti muista”.⁵ Freud jatkaa tähdentäen, että...

”lapsuuden vuodet vaikuttavat kehitykseen enemmän ja ovat itse puolestaan tiukemmin sukupuolielämään yhteydessä kuin yleensä luullaan”⁶

Hänen mukaansa lapsella on neljäntenä ikävuotenaan ”sukupuolisen aktiivisuuden lyhyt kukoistuskausi”, ns. toinen genitaalitoiminnallisuuden kausi, jonka seksuaalisiin toimintoihin myös muistamattomuus eli amnestia liittyy.

Psykoanalyysissä nämä torjutut muistot saadaan taas siirretyksi tietoisuuteen.⁷

1 Freud 1940/1969, 172

2 Freud 1940/1969, 172

3 Freud 1940/1969, 173

4 Freud 1958/1971, 108

5 Freud 1971, 65

6 Freud 1971, 92

7 Freud 1971, 102

Tässä lapsuuden amnesiassa ihminen on unohtanut 5-7 ensimmäisen elinvuotensa elämykset. Toisin sanoen ...”että juuri ne varhaisvaikutelmat, jotka meiltä ovat unohtuneet, ovat jättäneet sieluelämäämme erityisen syviä jälkiä ja ratkaisevasti vaikuttaneet myöhempään kehitykseemme.”¹

Katseleminen: subjektin ja objektin roolit

Seksuaaliteorian yhteydessä puhutaan myös katselemisesta, joka on määritelty hivelyn johdannaiseksi. *Seksuaalinen uteliaisuus* säilyy se kautta, että ihmiset verhoavat kehoansa. *Uteliaisuus* vaatii ihmistä paljastamaan kehonsa ja näyttämään intiimeimmätkin alueensa. Taiteen nimissä yksilö voi kuitenkin hyväksytysti sublimoida libidoaan, tiedostaen että yksittäisten kohteiden merkitys häviää tarkkaavaisuuden suuntautuessa koko kehoon.²

Naisten estoisuudesta miehiin nähden

Freudin havaintojen mukaan sukupuoliset estot häpeän ja inhon tunteineen näkyvät varhemmin tytöissä. Myös sukupuolisten ilmiöiden torjuminen vaikuttaa olevan tytöillä hallitsevampaa, ja sukupuolivietitkin ilmenevät enemmän passiivisina.³

Narsismi

Freud nimittää minälibidoa narsistiseksi, jonka ”...narsistinen libidovaraus on jo varhaisimmassa lapsuudessa toteutunut perusolotila...”⁴ Hän tyypittelee narsismin kolmenlaiseksi, joista tämän tutkimuksen kannalta voidaan nostaa esiin tyyppi, jossa *minän* (ego/ das Ich) ja *yliminän* (superego/ das Uber-Ich) väliltä puuttuu jännite. Terveen ja myönteisen narsismin pääpyrkimyksenä Freud näkee yksilön riippumattomuuden ja arkailemattoman itsensä säilyttämisen.⁵

1 Freud 1971, 91

2 Freud 1971, 77

3 Freud 1971, 127

4 Freud 1971, 126

5 Freud 1971, 282

Epäsovinnainen käyttäytyminen

Epäsovinnaisella käyttäytymisellä ymmärretään tässä sitä, että lapsuuden ja nuoruuden askeesinomaiset tukahdutetut toiminnot voivat laukaista myöhemmin tarpeen ”revitellä” ja käyttäytyä erikoisen estottomasti.¹ Tätä impulsiivista käyttäytymistä ohjaa primitiivinen viettipohja eli *se*.

Homofobia

Homofobiaa esiintyy myös nuorten miesten keskuudessa. Freudin mukaan nuoren ihmisen narsismi osoittaa rakkautta samaan sukupuoleen, koska se ihailee samalla itseään ja toista itsensä kaltaista. Kuitenkin puberteetin ”homoseksuaalisuutta” voidaan pitää normaalina ja ohimenevänä ilmiönä, mikä vain tietyssä herkässä iässä saattaa aiheuttaa epävarmuutta sukupuolisessa käyttäytymisessä.²

Mielihyväperiaate

Mielihyväperiaate, joka kuuluu osana narsismiin, on ”tendensi joka palvelee funktiota, jonka tehtävänä on vapauttaa sielullinen aparaatti kokonaan jännityksestä tai pitää ärsytyksen määrä vakiona tai mahdollisimman alhaisena.”³

Puhutaan myös mielihyväperiaatteen toteutumisen estymisestä, jolloin sen tilalle tulee ns. todellisuusperiaate.⁴ Mielihyväperiaatteeseen kuuluvana Freud ottaa esiin vietin, joka olisi organismin pyrkimystä palauttaa ennalleen harmoninen olotila, mikä on ulkoisten seikkojen johdosta häiriintynyt.⁵ Joka tapauksessa...”Kysymys vietinomaisten toistamisprosessien suhteesta mielihyväperiaatteen hallitsevuuteen kaipaava vielä ratkaisua.”⁶ Freud päättelee vielä, että pyrkimys mielihyvään on psyykkisen elämän varhaisvaiheissa intensiivisempää kuin myöhemmin, jolloin mielihyvän saamisen varmuus kasvaa.⁷ (elämän paremman hallittavuuden johdosta?)

1 Freud 1925, 151

2 Freud 1925, 150

3 Freud 1914, 119

4 Freud 1914, 66

5 Freud 1914, 92

6 Freud 1914, 118

7 Freud 1914, 119

Freudin teoriain soveltamisesta naturalisteihin

Onko edes aiheellista pyrkiä vetämään mitään johtopäätöksiä Sigmund Freudin pääasiassa 1900 -luvun alun tutkimustuloksista tämän päivän suomalaisen naturalistin sielunelämästä onkin pohdinnan arvoinen kysymys. Mielenkiintoisia oletuksia voidaan aina kuitenkin esittää, eri asia sitten on, miten ne palvelevat tieteellisen tutkimuksen tarkoituksia.

Freud painottaa varhaislapsuudessa saatujen muistojen ja elämysten merkitystä myöhempää elämää ajatellen. Hyvät muistot kantavat hyvää hedelmää, kun taas huonoja sellaisia saatetaan joutua joskus myöhemmin korjaamaan vaikkapa psykoanalyysin avulla. Tutkija saattaa osittain yhtyä tähän näkemykseen, mutta aivan kuten monen muun myöhemmän psykoanalyytikon mukaan lapsuusajan traumat eivät automaattisesti siirry aikuisuuteen.

Varhaislapsuuden elämykset elävät kuitenkin omaa piilotajuista elämäänsä ihmismielen ”lokeroissa”, ja saattavat sieltä putkahtaa myöhemmin esiin, kun suotuisat edellytykset ovat niille olemassa. Regressiolla eli takautumalla saattaa olla merkitystä sille oletukselle, mitä hyviä muistoja aikuisella naturalistilla voi olla tiedostettuna lapsuudestaan. Kuvitellaanpa vaikka lämmintä aurinkoista kesäpäivää uimarannalla. Aurinko lämmittää kokonaisvaltaisesti eikä uimapukua ole päällä. Saa vapaasti juosta pitkin rantaviivaa veden roiskuessa jalkojen alla. Ympäri on hyväksyvä ja turvallinen ilmapiiri. Voi sitä vapauden ja hyvänolon tunnetta!

Tässä varhaisimmassa psyyken kehitysvaiheessa ihmismieltä hallitsee ns. *id* (tiedostamattomassa oleva viettien varasto), joka vastaa ihmismielen kaikkein primitiivisimmästä olotilasta jossa estoja ja käyttäytymistä rajoittavia sääntöjä ei vielä tunneta. Myöhemmin 3-5 ikävuoden välillä kehittyvä yliminä eli *superego* (mielen hillintäkeskus) taas alkaa säädellä käyttäytymistä sääntöjen edellyttämiin uomiin. Tässä välissä kaiken aikaa yrittää oma minä eli *ego* tehdä kompromisseja primitiiviyden ja torjutun välillä.

Tästä johtopäätöksenä voisi olettaa, että myöhemmin naturistisen elämäntavan vallinnut ja siinä viihtyvä olisi käynyt läpi tällaisen prosessin, jossa varhaislapsuudessa alastomana olemisesta saatu myönteinen mielikuva on odottanut vain hetkeä, milloin sen voisi kokea uudelleen. Myöhemmin otollisena hetkenä on sitten ollut tarve nudistiseen tai naturistiseen elämäntapaan huolimatta ympärillä vallitsevista yleisistä käytänteistä. Alastomuudenhalu on ollut olemassa, ja laukaisevina ärsykkeinä tämän päämäärän toteutumiseen ovat mahdollistaneet milloin ystävä(t), milloin muu viestintä.

Seksuaaliteoriaa on mielestäni hankalampi soveltaa ko. tutkimukseen.

Tutkittava yhteisökään ei liiemmästi korostanut seksuaalisten tarpeiden tyydyttämistä yhteisöllisessä mielessä. Enemminkin mainittiin sen olevan jokaisen yksityinen asia ja kuuluvan muissa yhteyksissä tapahtuvaksi.

Myöskään omaan seksuaaliseen identiteettiin ei sinänsä puututtu, vaikkakin sen olemassaolo on pakko tiedostaa esim. eri sukupuolten kesken tapahtuvissa joukkotapaamisissa. Erään haastateltavan lapsuudessaan harrastamia ”lääkärileikeistäkään” en lähtisi vetämään kauaskantoisia johtopäätöksiä naturismin harrastamiselle.

Katseleminen: subjektina ja objektina olo

Freud määritteli seksuaaliteoriassaan katselemisen hivelyn johdannaiseksi.

Sitähän se onkin, silmillä hivelyä. Mielestäni subjektina tai objektina olo sinällään on mahdoton: olleessaan tarkkailijan asemassa on samalla myös – ellei itselleen – toisen tarkkailtavana.

Pidemmälle ajatusta vietyä ”kaikki tarkkailevat kaikkia”, sillä niinhän yhteiskunta toimii.

Naturisti saattaa kokea kuitenkin monia muita herkemmin olevansa objektina, ehkä siitä syystä, että on liian epävarma roolistaan ollen vielä yleisen, vallalla olevan alastomuutta koskevan käsityksen ”vietävänä”. Naturistiyhteisön sisällä pätee luultavasti samankaltainen suhtautuminen subjektina - objektina olemiseen kuin

”tekstiileilläkin”; normaali, mielenkiintoa osoittava katseleminen sallitaan, mutta tirkistelyä ja tuijottamista paheksutaan.

Lomakevastauksissa ja haastatteluissa ilmeni vain muutamalla (mies)henkilöllä tiedostettuja tarpeita tulla nähdyksi vastakkaisen sukupuolen toimesta joukkotapaamisissa tai nudistirannoilla. Vähän suuremmalla joukolla, myös osalla naisista, ei ollut mitään vastakkaisen sukupuolen katselemista vastaan.

Mielenkiintoinen oli myös Freudin näkemys vaatteet contra alaston. Yhdyn toisaalta hänen näkemykseensä siitä, että seksuaalinen uteliaisuus säilyy verhoutumisen kautta, jolloin myös jää sijaa omalle mielikuvitukselle.

Oma epäilykseni aiheutta tutkimaan lähtiessäni kiinnittyi juuri tähän:

Latistuuko oma seksuaalinen mielenkiintoni toista sukupuolta kohtaan, kun tulen näkemään niin paljon ja usein heitä ilman vaatteita? Omasta puolestani voin todeta, ettei näin kuitenkaan ole käynyt. Kääntäen -alastomuuteen tottumisen ei näytä vähentävän mielenkiintoa puettua kohtaan.

Naisten estoisuudesta...

On vaikea tarkasti määritellä, mitä estoisuudella tarkoitetaan. Jos sillä tarkoitetaan häpeän tunnetta omasta kehosta, niin lomakevastaustenkin mukaan se näytti naisilla olevan miehiä suurempi. Tämä näkyi selvästi mm. Naturistiliiton uintitapahtumassa Martinlaaksossa kuin myös Pihlajasaarella. Edellisessä paikassa hämminkiä saattoi aiheuttaa liian suuri miesten määrä, kun taas jälkimmäisessä myös ns. huonosti käyttäytyvät miehet.

Naisten suhtautuminen alastomuuteen näyttää kuitenkin olevan luonnollisempaa kuin miehillä, niin kuin myös eräs mieshaastatteluvakin totesi. Toisen ääripään – sumeilemattoman estottomuuden – voi sen sijaan jo ymmärtää lähentelevän ekshibitionismia tai muuta sukupuolisiveellisyyttä loukkaavaa käyttäytymistä.

Narsismi

Yleisesti ymmärrettävää narsistista käyttäytymistä, jos sillä tarkoitetaan jonkin henkilön voimakasta itseihailua, ei tutkittavassa yhteisössä tullut esiin.

Liioin kyselyvastauksia purettaessa tai haastatteluja litteroitaessa ei havaittu merkkejä mahdollisista narsistisista piilotajuisista viesteistä. Toinen asia onkin taas se, miten mitata narsismia. Narsismilla sanana on huono kaiku, mutta oikein kanavoituna - niin kuin Freud toteaa – se tuottaa hyviä tuloksia ja palvelee elämää.

Epäsovinnainen käyttäytyminen

Freudin mielestä lapsuuden tukahdutetut toiminnot voivat laukaista myöhemmin epäsovinnaista käyttäytymistä. Alastomana uimarannalla leikkivä lapsi on joutunut arvostelun kohteeksi tai nautinnollinen olo on keskeytynyt jostain muusta syystä. Tai sitten lääkrileikit ovat johtaneet torumisiin ja sitä kautta häpeän tunteeseen. Tällöin on saattanut jäädä jotain ”hampaan koloon” ja myöhemmin tapahtuvaan voimakkaaseen näyttämisen tarpeeseen. Näin voisi ajatella käyneen myös naturisteille, jotka alastomalla olollaan protestoivat vallitsevia ajatustapoja.

Kuitenkaan tutkittavasta ryhmästä ei löytynyt merkkejä mistään sen suuremmasta näyttämisen halusta protestimielessä. Eräs kyselyvastaajista ilmaisi kylläkin omaavansa ”kurittoman sielun”, muttei hänenkään tarkoitus ollut loukata ketään alastomuudellaan. Ja koska tarkoitus oli rentoutua samanmielisten seurassa, ei aggressiivinen protestimieliala olisi tilanteeseen sopinutkaan. Tutkijan korviin ei myöskään ole kantautunut, että suomalaiset naturismin harrastajat suunnittelisivat mitään yhteistä alastonmarssia asiaansa edistääkseen. Eri asiana voidaan pitää vuosittaista Padasjoen Nakukymppi –hölkkää, jolla on täysin viihteellinen funktio.

Homofobia

Freudin mukaan omaa kuvaansa ihailevan nuoren narsismi saattaa johtaa saman sukupuolen ihailuun. Oma minä (ego) kamppailee kuitenkin vastaan ja yrittää kompensoida tilannetta. Tämä epävarmuus sukuviettiensä kohdentamiselle aiheuttaa hämmennystä ja luo etenkin pojille ns. homofobiaa.

Mitä pelätään, niin sitä myös kartetaan. Tämä saattaa olla yhtenä syynä monien tässä tutkimuksessa mainittujen lisäksi nuorten puuttumiselle naturistisesta liikkeestä. Tässä tutkimuksessa ei ollut tilaisuutta haastatella yhtäkään nuorta, mutta heidän itsensä kertomana asia olisi voitu nostaa esille. Mikä oli sitten lähdearvoltaan tähän tutkimukseen saatu haastattelu homoseksuaalilta mieheltä, joka arveli nuorten puuttumisen suurimmaksi syyksi juuri homofobian? Homofobiaa saattaa tukea myös naisnaturistin haastattelu, jossa kerrotaan hänen kampanjayrityksestään nuorisoryhmälle Pihlajasaarella – laihoihin seurauksiin.

Mielihyväperiaate

Viimeisimpänä, muttei suinkaan merkityksettömimpänä Freudin piilotajunnan teorioista kohdentuu mielihyvän tavoitteluun, joka on ihmiskunnalle yhteistä ja jota säätelee primaarinen viettitoiminto. Valtaosaa naturisteilta saaduista vastauksista voidaan tulkita toimivan mielihyväperiaatteen mukaisesti. Vastauksista luettuina ”hyvä olo”, ”raukean jännä olotila”, ”kiireettömyyden tunne” tai ”mahtava fiilis” voidaan lukea mielihyvän kokemuksiksi. Aiemmin koettu mielihyvä, hyvä olo, halutaan kokea uudestaan ja uudestaan. Ja jos sen tavoittelu ei loukkaa toisia, niin sen päämäärä – alastomana oleminen – olkoon oikeutettua.

Näistä Freudin mainitsemista mielen piilotajuisien toimintojen motiiveista vain kahdella on mielestäni vaikutusta naturistin käyttäytymiseen, nimittäin varhaislapsuuden piilotajuisilla elämyksillä kuin myös mielihyväperiaatteella. Mielestäni ne nivoutuvat yhteen sillä tavalla, että mielen tietoisuuteen nousut lapsuusajan kokemus ei jää vain muistoksi, vaan se halutaan konkreettisesti kokea yhä uudelleen. Uskon myös suurimman osa naturisteista tarvitsevan subjekti-objekti – kokemusta eli halun katsella ja tulla samalla myös itse huomioituksi. Tämän puolesta puhuu kyselyvastaustenkin anti kysyttäessä vastakkaisen sukupuolen merkitystä joukkotapaamisissa.

Naisten estoisuus on enemmänkin ehdollista. Se johtuu suurelta osin miesten määrällisestä ylivoimasta, kuin itse häveliäisyydestä. Toisinpäin voisi ajatella,

miten harvalukuinen miesjoukko kokisi tilanteen ollessaan vähemmistönä naisseurassa? Tähän ei saisi laskea mukaan ns. perverssejä.

Narsistisia piirteitä ei tullut esiin tutkittavassa joukossa, jos sillä ymmärretään huomiota herättävää oman egon esilletuomista niin fyysisellä kuin henkiselläkin tasolla. Kukin naturisti varmasti tietää tämän tilansa parhaiten itsessään.

Epäsovinnasta käyttäytymistä (tässä: protestihenkinen impulsiivisuus, ”revittely”) en myöskään *naturistien keskuudessa* havainnut. Haluttiin enemmänkin olla rauhassa ja yllätyksettömässä ympäristössä.

Homofobian olemassaoloon kyllä uskon ja luulen sen joissakin nuorissa yksilöissä vaikuttavan estävästi naturismiin tutustumiseen, mikä myös näkyy liiton rekrytointi-tilastoissa. Toisaalta myös ennakkoluuloilla ja tietämättömyydellä on nuorten puuttumiseen suuri vaikutus.

b) Alfred Adlerin individuaalipsykologia vaihtoehtoisena mallina

Toinen merkittävä psykoanalyttikko Freudin rinnalla – jonka teorioita voisi soveltaa naturistiseen käyttäytymiseen - oli Alfred Adler. Kirjassaan *The Individual Psychology of Alfred Adler* hän hylkää kauttaaltaan Freudin teorian varsinkin syvyyspsykologian osalta. Libidonkin merkityksen hän näki pikemminkin henkisen energian kuin seksuaalisten viettien lähteenä.¹ Adler nimesi itse systeeminsä *individuaalipsykologiaksi*², mitä on myöhemmin myös kutsuttu *humanistiseksi psykologiaksi*. Siinä subjektin itsensä osuus ja merkitys korostuu verrattuna Freudin näkemykseen ihmisen olemisesta enemmän viettien vietävänä. Yksilön varhaisvaiheissa koetut traumat voidaan parantaa, ja niissä prosesseissa yksilöllä itsellä on suuri merkitys. Freudin teoriain painotusten vastaisesti ihminen ei jää ”egonsa vangiksi” eikä hänen myöskään ole välttämätöntä käydä läpi Freudin potilaan kannalta passiivista psykoanalyysiä.

1 Adler 1956, XVI

2 Adler 1956, XV

Itsensä toteuttaminen

Psykoanalyysin passiivisen sohvalla makaamisen sijasta kaikenlaisilla aktiviteeteilla on tässä myöhemmin myös humanistiseksi psykologiaksi nimetyssä metodiikassa aivan ratkaiseva osuus. Humanistisen individuaalipsykologian päähuomio on siinä toteamuksessa, että yksilön (human being) käyttäytyminen on palautettavissa yksilöön itseensä, joka siis itse määrää oman *elämäntyylin*sä.¹

Tässä näkemyksessä korostuu ihmisen oma määräävyys itsensä kohtalosta.

Itsensä toteuttamisella on siinä suuri merkitys mielihyvän tuottajana.

Kirjassaan Adler puuttuu myös perversioihin², jossa käsittelee mm. exhibitionistista käyttäytymistä eli voyerismia. Hän toteaa sen olevan seurausta lapsuudessa esim. kurittomuudesta rangaistuksena saadusta eristetyksi joutumisen kokemuksesta. Ekshibitionismi on tässä merkityksessä jatkuvaa yhteisön käyttämien normien rikkomista.

Adlerin teorioita naturisteihin sovellettaessa huomataan itsensä toteuttamisen periaate varsin merkittäväksi. Siinä itsensä toteuttamisen kautta saatu mielihyvä on kyllä luettavissa kyselyvastauksista ja kuultavissa haastatteluista. Naturistinen elämäntapa on yhdenlaista itsensä toteuttamista. Toki suomalaisella naturistilla on muitakin itsensä toteuttamisen kanavia, mutta nähdäkseni alastomana oleminen määrittelee hänen muitakin toimintojaan.

Adlerin tarkoittamaa voyerismia en itse sinällään havainnut tutkittavasta yhteisöstä. Kaksi haastateltavaa (TOK 3 ja TOK 10) mainitsivat kuitenkin niiden olemassaolosta: edellinen kritisoiden naturisteja tekopyhydestä, jälkimmäisen analysoidessa oman käyttäytymisensä perimmäisiä motiiveja.

¹ Adler 1956, 358

² Adler 1956, 426 - 427

7. SUOMALAISEN NATURISMIN KUVA

Suomalaisen naturismin kuva on vielä utuinen otsakkeessa viitatussa kuvastimessa. Vähitellen sieltä alkaa piirtyä esiin alaston ihmisvartalo, joka selvästikin näyttää nauttivan alastomana olemisesta. Kaikenlainen häpeän ilmapiiri tuntuu myös puuttuvan hahmon ympäriltä. Kuka on tuo tuntematon ja minkälaisen prosessin hän on läpikäynyt tuohon tilaan päätyen? Minkälaisia syitä moiseen, poikkeavaksikin väitettyyn käyttäytymiseen on mahtanut liittyä? Onko tuo hahmo nyt löytänyt oman paikkansa ja mielenrauhansa tässä yhteiskunnassa?

Tämän suuntaisilla ajatuksilla aloittelin vuodenvaihteessa 2006 - 2007 selvittelemään valitsemani tutkimuksen taustoja. Vaikka olin jo aiemmin seurannut läheltä sekä naturistien keskinäistä rantaelämää toimintoineen ja keskusteluineen, en pelkästään siinä ulkopuolisen tarkkailijan passiivisessa roolissa voinut päästä sisälle kenenkään yksittäisen naturistin sielunelämään ja tätä kautta suomalaiseen kansalliseen naturistiseen kulttuuriin. Toki aihetta käsittelevien kotimaisten puheenvuorojen vähyys lisäsi myös omaa motivaatiota tutkia teemaa ja yrittää sitä kautta tuoda uutta näkökulmaa naturismin ympärillä vellovaan vähäiseenkin keskusteluun.

Alusta lähtien tuli selväksi, että tutkimus muodostuisi metodiltaan empiiriseksi, kvalitatiiviseksi ja kenttätyöpainotteiseksi tutkimukseksi, jossa ympäristön havainnoinnilla sekä eri menetelmin tapahtuvilla haastatteluilla tulisi olemaan primaarisin tutkimusarvo. Joukkotilaisuuksissa ollessani ja sosiaalista kartoitusta suorittaessani selvisi varsin nopeasti nuorten täydellinen puuttuminen kuin myös naisten vähäinen osuus. Ainoastaan Luonnonmukaiset ry:ssä johtuen sen yhtiöjärjestyksen hengestä toimi sukupuolisen tasamäärän periaate myös käytännössä. Siellä katsottiin tällaisella järjestelyllä taatun naisten paremman yksityisyyden muutoin niin miesvaltaisessa joukossa. Parittomat naiset olivat kylläkin tervetulleita, ja he saattoivat toimia ns. sisäänheittäjinä. Mukaantuloni oikeutus heidän uintitapahtumiinsa jäi minulle hieman hämäräksi;

pääsin mukaan joko erään parittoman naisen avecina tai sitten tutkijanroolissani.

Joukkotapaamisten allas- ja saunakeskustelut eivät poikenneet teemoiltaan mitenkään yleisten saunojen vastaavista, mutta yritin jo siellä lauteilla istuessani kartoittaa mielessäni sopivia, mahdollisimman informatiivisia ja puheliaita henkilöitä myöhemmin tapahtuvia haastatteluja silmällä pitäen. Näkemäni sekä kuulemani lisäksi pyrin mahdollisimman pian tilaisuuksien jälkeen merkitsemään havaintoni ruutupaperille. Siitä olikin tuleva korvaamaton apu myöhemmän mieleen palauttamisen yhteydessä asiaa analysoitaessa.

Taustatiedon sisäistämänä laadin sitten joukon kysymyksiä Luonnonmukaisille sekä lomakkeina sellaisenaan jaettavaksi että postitse lähetettäväksi kuin myös Naturistiliiton kautta sen jäsenistölle sähköisesti välitettäväksi. Kysymysten suhteen pyrin mahdollisimman kattavan tiedonsaannin aikaansaamiseen. Myöhemmin ilmeni tiedostettuina puutteina vaikkakin perustellusti naturistien ammattitaustan kuin myös aivan lapsiin kohdennettujen haastattelujen puuttuminen. Edellinen siitä syystä, että ammasteista yleensä vaiettiin eikä niillä ollut minkäänlaista sijaa naturistien keskinäisissä kanssakäymisissä. Vaikkakaan en halua vähätellä lapsia haastateltavina, en kuitenkaan katsonut heitä informatiivisesti merkityksellisiksi juuri tässä tutkimuksessa. Mene ja tiedä!

Kysymykset olivat laaditut myös taktisesti siten, että sanan tai parin vastaukset eivät olisi mahdollisia. Toisin kuitenkin kävi muutaman lakonisen vastaajan taholta. Kaikesta huolimatta huomasin palautteena tulleen annin varsin kirjavaksi ja moniselitteiseksi. Kaikissa tapauksissa myöskään kaikki haastateltavat eivät ymmärtäneet kysymystä sen laatijan tarkoittamassa merkityksessä: Seksuaalinen vähemmistö mm. ymmärrettiin laajemmin kuin vain kysyjän tarkoittamat homoseksuaalit miehet. Syyllistyin tässä tapauksessa kaiketi itse liialliseen hienotunteisuuteen.

Joka tapauksessa aineiston moniselitteisyyden vuoksi katsoin sen systematisoinnin teemojen ja aiheiden mukaiseen järjestämiseen välttämättömäksi. Tämän jälkeen

samaan teemaan kuuluvia vastauksia oli helpompi analysoida keskenään ja muodostaa niistä synteesejä, joista taas voitaisiin kehittää mahdollisia teorioita.

Kuitenkin tämänlaatuisessa kvalitatiivisessa tutkimuksessa yksittäiseltä henkilöltä näinkin intiimistä aiheesta saatua luottamuksellista tietoa on hyvin vaikea yleistää ja sovittaa jonkin teorian ”kaapuun”.

Aineistoa käsitellessäni ja haastatteluja litteroitaessa törmäsin myös omaa ymmärtämistä ja selittämistä käsittävään ongelmaan: selitänkö ymmärrettävästi ymmärrykseni vai ymmärrätkö antaa selityksen selittää itse itseään?

Tällä huomiolla puolustelen paikoitellen varsin runsasta suorien lainausten käyttöä, jolloin pääpaino on ollut saada tiedonantajan aktueLLi tieto sellaisenaan ja juuri siihen asiayhteyteen kuuluvaksi. Myös huumorilla ”höystetyt” tai banaalit vastaukset ovat mielestäni tulleet parhaiten esiin juuri haastateltavaa suorasti lainaten. Vastuu on tietysti tuolloin aina lukijalla, miten tuon suorasti välittyneen tiedon sitten kulloinkin tulkitsee. Lähtökohtana on ollut haastateltavaa kohtaan tuntema kunnioitus, kuin myös oletamus siitä, että hän on itse paras tuntija omassa asiassaan.

Lomakekyselyissä sittemmin ilmenneiden puutteellisuuksien johdosta haastattelut toimivat mainioina lisätiedon lähteinä. Niihin oli mahdollista valmistautua huolella laatimalla uusi kysymysrunko täydentämään aiempaa tietoa.

Tässä tutkimusvaiheessa törmäsin kahtalaiseen ongelmaan, sekä haastateltavan kohtaamisen vaikeuteen että ennalta laadittujen kysymysten tarkkaan selvittämiseen kohtaamistilanteessa. Merkitsin näitä ulkoisia ja sisäisiä häiriötekijöitä jälleen ruutupaperiin heti haastattelujen jälkeen opetuksiksi seuraaviin koitoksiin. Monet haastatteluun suostuvat asuvat muualla Suomessa, ja näin ollen oli joskus työlästäkin sopia jokin yhteinen ja mahdollisimman häiriötön paikka haastattelun pitämiseen. Magnetofonin hyvä digitaalinen tekniikka saattoi pelastaa ainakin kaksi melko äänekkäässä kahvilassa tapahtunutta haastattelua. Muutamassa tapauksessa haastateltavien ennakkoluulottoman intiimi asenne haastatteliijaan oli yllättävää, kuten silloin kun haastateltava miesnudisti tarjosi vaimoaan vapaasti käytettäväksi seksuaalisten tarpeidensa tyydyttämiseksi.

Tiedostin myös haastateltavien kohtaamisen ulkoisen ja sisäisen merkityksen.

Ulkoisella tarkoitan kohtaamispaikkaa, fyysistä ympäristöä. Jos mieli saada haastattelu, on mukauduttava haastateltavan aikatauluun ja toiveisiin.

Sisäinen kohtaaminen on harvoin saavutettavissa oleva mielentila, ehkä häivähdyistä jostain syvemmästä luottamuksesta ja yhteisymmärryksen syntymisestä haastattelijan ja haastateltavan välillä. Siinä kosketuksessa voivat roolit menettää merkityksensä.

Johdannossa selvitin oman rakentamani käsitteistön avulla termien *nudisti* ja *naturisti* välistä, usein häilyvääkin eroa. Kaikkein relevanteimmalla määreen antavat tutkittavat tietysti itse itsestään. Kentällä saamieni kokemusten mukaan suurin osa suomalaisista alastomuuden harjoittajista nimittää itseään ennemmin *naturistiksi* kuin *nudistiksi*. Käsitteiden selventämiseksi olen tässä tutkimuksessa identifioinut itse itseään *naturisteiksi* nimittävät sekä molempiin Suomessa toimiviin *naturistiyhdistyksiin* (*Luonnonmukaiset ry.* tai *Suomen Naturistiklubi*) jäseninä kuuluvat *naturisteiksi*. Muista, lähinnä yksikseen vaikkapa kesämökkillään omassa rauhassa ilkosillaan viihtyviä olen nimittänyt tässä *nudisteiksi* (jos eivät itse toisin mainitse). Muita auringosta nauttivia kutsuttakoon sitten vaikka edellisistä erotuksena *auringonpalvojiksi*.

Käsitteistön kannalta on merkityksellistä *naturistien* itsensä yleisesti käyttämä sana *tekstiili*, joka on heitä vastassa oleva *uimapuvun käyttäjä*. Tutkimuksessa tuli esiin miltei kaikkien haastateltavien toimesta yllättävänkin voimakkaasti ilmaistuksi yhteinen ”vihollinen”.

Yleensäkin vaatteet koettiin ahdistaviksi, kiristäviksi, epämukaviksi ja luonnonvastaisiksi, mutta suurin inho kulminoitui kuitenkin tuohon märkään ja ihoon liimautuvaan uimapukuun, kylmäksi rätiksikin kutsuttuun. Tämän voimakkaan lähes poikkeuksetta jokaista suomalaista naturistia koskevan yhteisen nimittäjän - *vaateettomuuden tarvetta korostavan olotilan korostamisen* - mukaan valitsin tutkimukseni otsakkeenkin.

Suomen Naturistiliiton taholta saaduissa tiedonannoissa ilmeni Suomessa vuoden 2007 loppuun mennessä olevan hieman yli 400 jäsenmaksunsa maksanutta

naturistia, joista Luonnonmukaiset ry:n jäseninä n. 280 aikuisen lisäksi jäsenmaksusta vapautetut kymmenkunta alle 16 -vuotiasta lasta. Loput kuuluvat jäseninä toisaalla Turun ja toisaalla pääkaupunkiseudun alueella aktiivisena toimivaan Suomen Naturistiklubiin. Aktiivisen naturistin keski-ikä on lähellä 50 vuotta, ja naisten osuus koko jäsenistöstä noin 40 %. Edellä mainittuihin valtakunnallisiin keskittymiin voidaan vielä lisätä Etelä-Saimaan alue ja Kouvolan seutu ”Luonnonmukaisten” painopisteen ollessa Helsingin lisäksi myös siellä. Ainoastaan joitain hajanaisia naturistisia aktiviteetteja harjoitetaan tämän linjan ulkopuolella lähinnä yhteisen leireilyn puitteissa. Saadun tiedon mukaan yksittäisten kaukaisimpien liittoon kuuluvien naturistien asuinsijat ovat pohjoisessa Norjan Narvikissa, etelässä Pariisissa sekä lännessä New Yorkissa.

Talvikaudella on yhdistysten järjestäminä yhteisiä uintitapahtumia toistensa lomassa melkein viikoittain joko Turussa, Helsingissä tai Vantaalla. Kesäisin järjestetään joko yleisiä, kaikille naturisteille tarkoitettuja tilaisuuksia tai sitten pienemmän ryhmän talkooluontoisia tapahtumia. Tärkeimpänä kotimaisena tapahtumana voidaan pitää yleensä elokuun alkuun sijoittuvat Porin Yyterissä järjestettävät ns. pitkän viikonlopun kestävät *valtakunnalliset naturistipäivät*. Ne ovat varmasti monelle suomalaiselle naturistille se vuoden tärkein tapahtuma, jossa tapaa kauempaakin tulleita. Yyterin naturistipäivät näyttivät haastatteluista päätellen toimineen yhtenä yleisimmistä jäsenistöön värväytyksi tulemisen paikoista.

Naturistiliitolla on myös etenkin Baltiassa muutamia ns. veljesyhdistyksiä, jonne suunnatut matkat ovat myös suosittuja, kuten vuoden 2007 kesän osalta Viron Albaveressa. Lukuisat ovat myös ne pidemmälle suuntautuvat ulkomaiset kohteet, jonne suomalainen naturisti tänä päivänä matkustaa: Gran Canaria, Costa del Sol, Lanzarote, Cap d’ Adge, Jainia, sekä Kreikan saaristo vain muutama mainitakseni. Näiden erikoismatkojen kallis hintataso kertoo ehkä jotain suomalaisen naturistin vauraudesta tai sitten siitä loputtomasta intohimosta, joka ajaa hänet kaukaisiin kohteisiin vuosi toisensa perään. *Lämpö*, mikä useissa haastatteluissa mainitaan,

onkin perustellusti kuvattu *naturistin parhaaksi ystäväksi*. Jos lämpöä ei löydy vaikkapa Helsingin Pihlajasaaresta, niin sitä haetaan vähän kauempaa.

Suomalainen naturisti on myös arjessa alasti. Melkein kaikki haastateltavat ilmoittivat viettävänsä valtaosan kotonaoloajastaan alastomina, jos vedon välttämiseksi villasukkien pitämistä ei oteta huomioon. Hienotunteisuutta osoitetaan kuitenkin esimerkiksi omia lapsia tai naapureita kohtaan pukeutumisen mahdollisuudella. Hyvät käytöstavat huomioidaan myös suurempien yhteisten tapahtumien yhteydessä; alasti saatetaan tanssiakin mutta ruokailuun pukeudutaan.

Kenessäkään haastatellussa en tavannut sen enempää terveellisten elämäntapojen puolesta puhujaa kuin voisi kuvitella muussakaan väestössä keskimäärin. Pihlajasaaresta grillattiin makkaraa ja juotiin olutta (kohtuudella). Suomalainen naturisti ei ulkoisen habituksenkaan suhteen näytä eroavan valtaväestöstä.¹

Tosin omaa olemusta ei myöskään hävetä eikä laskeja peitellä. Huumori on hyvä apu itsensä hyväksymisen joskus rankassakin koulussa.

Mitään yhteiskunnallista protestimielialaakaan ei tullut esiin tutkittavassa yhteisössä, mikä olisi voinut selittää normien vastaista käyttäytymistä. Häivähdystä siitä voitiin kylläkin huomata erään informantin lausumassa, jossa hänelle oli ikään kuin suurena kunniana kuulua näinkin oudon yhdistyksen johtokuntaan, samalla ruokkien hänen ”kuritonta sieluaan”.

Suhtautuminen muihin samalla reviirillä oleviin auringonottajiin vaihteli tilanteesta ja kohderyhmästä riippuen. Naiset suhtautuivat miehiä suopeammin homomiesten läsnäoloon, kuitenkin sillä varauksella etteivät loukkaa heitä käytöksellään tai muutoinkaan häiritse heidän yksityisyyttään. Miesten suuremman vastustuksen voi nähdä osana ns. homofobiaa kuin myös kilpailutilanteena, jossa homomiehen ”trimmattu kroppa” voittaa aina heteronaturistin maanpäällisen *tumuluksen*.

¹ ks. LIITE 5

Yhtä mieltä oltiin kuitenkin siitä, että ns. huonosti käyttäytyvien henkilöiden (tässä lähinnä itsensäpaljastajien) paikka olisi jossain aivan muualla.

Helsingin Pihlajasaassa nähtiin tapahtuvan jossain määrin epänormaalia käyttäytymistä, jota kartettiin, ja jonne ei ainakaan omaa vaimoa tultaisviemään.

Luonnonmukaiset ry:n kontrolloidun sukupuolisen tasamäärän nähtiin olevan hyvä keino ehkäistä tällaisten epäsuhtien syntyminen sekä riskikäyttäytymisen omaavien henkilöiden ilmaantuminen yhteisön keskuuteen.

Oma suurin mielenkiintoni kohdistui - vaikkakin kansatieteilijänä - kuitenkin niihin mahdollisiin *piilotajunnassa* oleviin tekijöihin, jotka määräävät käyttäytymistämme. Samalla tuli analysoitua myös omia vaikuttimia naturistiselle käyttäytymiselle. Liittyykö siihen mitään *narsismiin tai ekshibitionismiin* viittaavaa? Mistä malli tuollaiselle käyttäytymiselle voisi olla peräisin? Sigmund Freudin *psykoanalyysiin* tutustuminen auttoi ymmärtämään itsensä olemusta sinänsä, mutta vasta hänen seksuaaliteoriaansa tuntui olevan sovellettavissa jossain määrin selittämään myös naturistista käyttäytymistä. Varhaislapsuuden miellyttäviksi koetut mutta myöhemmin olosuhteiden pakosta tukahtumaan joutuneet muistot nousevat pintaan uudestaan suotuisten ulkoisten olosuhteiden mahdollistuessa.

Kuinka on sitten Alfred Adlerin *humanistisen individuaalipsykologian* laita? Siinä ihmisen *itsensä toteuttamisen* kautta saavuttama *mielihyvä* ruokkii aina uuteen mielihyvähakuisuuteen itsensä toteuttamisen kautta. Sekä Freudin kuvaama regressio että Adlerin tarkoittama mielihyväperiaate voisivat hyvinkin selittää naturistista käyttäytymistä. Haastatteluissa ja kyselyvastauksissa nousi monesti esiin alastomuuden harjoittamisen mukanaan tuomana mainintana mm. ”mahtava tunne”, ”vapautunut ja kiireetön olo”, ”auringon ja tuulen hyväily iholla”, tai ”yhteydessä luonnon kanssa” kertoo ainakin jotain Adlerin tarkoittamasta mielihyvästä ja sen tavoittelemisesta.

Freudinkin tarkoittamaa lapsuuden ajan miellyttävien kokemusten mieleen palautumista ei tutkittavan yhteisön jäsenistä juuri kukaan tiedostanut, eikä niitä

edes liiemmin pohdittu. Eräs haastateltava oli jo pitkään miettinyt oman alastomana olemisensa viehätystä ja syitä siihen. Nuorempana ollut tarve alastomana näyttäytymiseen oli iän myötä vähentynyt. Toisaalta myös oman seksuaalisuuden löytämisen ”hintana” tuo aiemmin koettu ja tavoiteltu jännite oli nyt poissa.

Freudin ja Adlerin teorioista ei voi tutkimuksen valossa vetää mitään yleispäteviä, kaiken kattavia selityksiä naturistiselle käyttäytymiselle. Jokainen yksilö on sittenkin liian monimutkainen ja omalaatuinen ahdettavaksi johonkin tiukkaan teoriamalliin. Oletuksia naturistisen käyttäytymisen perimmäisistä motiiveista kuitenkin voidaan ja saadaan tehdä. Tämän tutkimuksen vaiheissa tuli siis varsin selväksi, ettei suomalainen naturisti juuri pohdi alastomuutensa liittyviä syitä, vaan elää tässä hetkessä täysin siemauksin alastomuudestaan nauttien.

Tämän tutkimuksen tieteellinen anti olkoon lukijoiden arvioitavissa. Kuitenkin se on ollut tässä muodossa yritys lisätä näkökulmaa muutoin niin niukkaan suomalaiseen naturistiseen keskusteluun. Enimmillään ja vähimmillään se on kuvaus suomalaisesta naturismista v. 2007 sellaisena kuin sen itse näin ja koin. Toisin sanoen se on itseni oloinen ja omien viitekehysieni mukaan muokattu työ.

Joku toinen olisi saattanut tehdä asian toisin, päätyen ehkä toisenlaisiin päätelmiin. Toivottavasti kuitenkin suomalaisen naturismin ympärillä käyvä keskustelu jatkuu tulevaisuudessakin vielä ainakin jollain foorumeilla. Jos liike ei joistakin enteistä päätellen näivety, saattaa se hyvinkin onnistua tarjoamaan tulevaisuudessa omanlaisensa vaihtoehtoisen elämäntavan sellaista etsiville. Oma jatkumoni naturistina jääköön nähtäväksi.

Asikkalan Viitailassa Kalevalan ja suomalaisen kulttuurin päivänä 28.2.2008.

LÄHTEET

Painamattomat lähteet:

Laaksonen, Tapio 1994: Yhteissaunomista koskevan kyselytutkimuksen (MV: nro 38/1992) perusteella Turun yliopiston etnologian laitokselle tehty pro gradu -tutkielma. Kansatieteen osasto. Museovirasto. Helsinki.

Taajaranta, Timo 2008: *Vaatteitta paras – kuvastimessa suomalainen naturismi*. Suomalaista naturismia käsittelevä pro gradu -tutkielma. Helsingin yliopisto. Kansatieteen laitos. Helsinki.

Suomalainen Kirjallisuuden Seura, Kansanrunousarkisto (SKS KRA).
Seuraavien kerääjien kokoelmat:

- Helminen, Helmi 1803. 1943 < Juho Nikiforof, s. 1897, Mägrätjärvi.
- Krohn, Kaarle 15891. 1885. Pihtipudas - Manna Isolehto, 41 v. Reisjärven kirk.
- Kuopion lyseon toverikunta XXXVIII: 149. 1887, Rautalampi.
- Neovius, A. 1223, Metsäpirtti < Larin Paraske 1894.
- Paavo-Kallio, E. 17? 1913.
- Paavo-Kallio, E. 18? 1913.
- SKS:n keruukilpailu suomalaisten terveystavoista (saunomiseen liittyen) yhdessä
- Suomalaisen Saunan Tutkimussäätiön ja UKK-instituutin kanssa 1992. Helsinki.
- Syrjälä, V. 1936 - 37. Asikkala.

Kirjalliset kyselyt:

Suomen Naturistiklubi ry:n sekä Luonnonmukaiset ry:n jäsenistölle suunnattu lomakekyselytutkimus (15 + 1 kysymystä). Laatinut Timo Taajaranta. TOK.

Päätoim. Jorma Aula, Matkalehti, Katajaranta 24. 96400 Rovaniemi 30.6.2007

Tapahtuman järj. Aarne Heino, Nakukymppi (arne.heino@crosslink.fi) 5.7.2007

Komisario T. Kuhlman, Lahden poliisilaitos (palaute@lahti.poliisi.fi) 26.9.2007

Erikoistutkija Pirkko Hakala, MV (www.museovirasto.fi) 15.10.2007

Maria Koivunen, HKM (www.helsinginkaupunginmuseo.fi) 16.10.2007

Puh.joht. Seppo Samila, Luonnonmukaiset ry. (seppo@samila.net) 8.12.2007

Puh.joht. Juha Jonsson, Suomen Naturistiliitto (www.naturistiliitto.fi) 8.12.2007

Puh.joht. Juha Jonsson, Naturistiklubi ry. (www.naturistiklubi.fi) 29.12.2007

Kirjalliset tiedonannot:

Lomakevastaukset 1-25, TOK.

jorma.aula@matkalehti.fi 30.6.2007

arne.heino@crosslink.fi 5.7.2007

taisto.kuhlman@poliisi.fi 2.10.2007

pirkko.hakala@nba.fi 16.10.2007

maria.koivunen@hel.fi 18.10.2007

seppo@samila.net 8.12.2007

info@naturistiklubi.fi 1.1.2008

Suulliset kyselyt:

Haastatellut 3, 10, 17, 25, 30, 31, 32/33, TOK.

Suulliset tiedonannot:

Aarne Heino, 15.6.2007.

Martin Kuusk, 12.7.2007.

Painetut lähteet:

Aaltola, Juhani & Valli, Raine 2007: *Ikkunoita tutkimusmetodeihin 2*.

- Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin. PS - kustannus. Jyväskylä.

Ansbacher, Heinz L. & Rowena R. 1956 (ed.): *The Individual Psychology of Alfred Adler*. –A Systematic Presentation in Selections from his Writings. Harper Torchbooks. New York / London.

Aro, Toivo 1954: *Helsingin uimahallikysymyksen vaiheet ja Uimahalli Oy:n toiminta 1928 – 1953*. Vammala.

Barcan, Ruth 2004: *Nudity: a cultural anatomy*. Berg. Oxford / New York.

Bergquist, Magnus & Svensson, Birgitta 1999 (red.): *Metod och minne*. - Etnologiska tolkningar och rekonstruktioner. Studentlitteratur. Lund.

Biedermann, Hans 1993: *Suuri symbolikirja* (suom. ja toim. P. Lempiäinen) WSOY. Porvoo.

Bringeus, Nils-Arvid 1990: *Människan som kulturvarelse*. - En introduction till etnologin (4. rev. uppl.). Carlsson. Stockholm.

Dawkins, Heather 2002: *The nude in French art and culture 1870 – 1910*. Cambridge University Press. Cambridge. United Kingdom.

Duerr, Hans Peter 1988: *Nacktheit und Scham* (2. Aufl.). - Der Mythos von Zivilisationsprozess; Bd 1. Suhrkamp. Frankfurt am Main.

Duerr, Hans Peter 1990: *Intimitet*. – Der Mythos von Zivilisations process; Bd 2. Suhrkamp. Frankfurt am Main.

Freud, Sigmund 1940: *Johdatus psykoanalyysiin*. – Alkuteoksesta Vorlesungen zur Einfyhrung in die Psychoanalyse (suom. E. Puranen 1964). Gummerus. Jyväskylä.

Freud, Sigmund 1971: *Drömydning* (övers av John Landquist). Aldus/ Bonniers. Stockholm.

Freud, Sigmund 1971: *Seksuaaliteoria* (suom. E. Puranen). Gummerus. Jyväskylä.

Grönfors, Martti 1982: *Kvalitatiiviset kenttätömenetelmät*. WSOY. Porvoo.

Habel, Ylva 2002 (diss.): *Modern media, modern audiences: mass media and social engineering in 1930`s Swedish welfare state*. Aura. Stockholm.

Hagström, Charlotte & Marander-Eklund, Lena 2005 (red): *Frågelistan som källa och metod*. Studentlitteratur. Lund.

Heino, Elina 1992 (art.): *Vaatteiden viholliset*. – Naturismista elämänfilosofiana haastateltavana Luonnonmukaiset ry:n puheenjohtaja Kalevi Rantanen. Suomi.

Hietaniemi, Helena 1996 (art.): *Alastomuus osa luonnollista ruumiinkieltä*. Opettaja. Opettajien ammattijärjestö OAJ. Helsinki.

Hirsjärvi, Sirkka - Hurme, Helena 1988: *Teemahaastattelu* (4. p). Yliopistopaino. Helsinki.

Hirsjärvi, Sirkka - Liikanen, Pirkko - Remes, Pirkko - Sajavaara, Paula 1992: *Tutkimus ja sen raportointi* (4. uud. painos). Kirjayhtymä. Helsinki.

Huovinen, Veikko 2005: *Bakulainen pahvala* (1.osa). WSOY. Juva.

Jauhiainen, Marjatta 1999: *Suomalaiset uskomustarinat: tyypit ja motiivit*. - Suomalaisen kirjallisuuden Seuran toimituksia 731. SKS. Helsinki.

Korhonen, Markus H. 2001 (art.): *Aatamin asussa ja vähän Eevankin*.

Kaltio: pohjoissuomalainen aikakauslehti. Pohjankaltio. Oulu.

Kovalainen, Ritva 1987 (art.): *Liitossa luonnon kanssa – mutta millaisessa?*

- Neljä tapaa suhtautua maailmaan. Suomen Luonto. Luontoliitto. Helsinki.

Kuntz-Stahl, Andreas 1985 (toim.): *Von Naturismus zum Nudismus.*

- Bestandsverzeichnis. Europäische Hochschulschriften (Reihe XXVIII) Vol. 50. Peter Lang. Frankfurt am Main – Bern – New York.

Loam, Jayson 1999: *Family Naturism in Europe.* – Edited and written by Jason Loam from research and pictorial resources of Elysium Growth Press. California.

Merta, Sabine 2003: *Wege und Irrwege zum den modernen Schlankheitskultur.*

- Diätkost und Körperkultur als Suche nach neuer Lebensstilformen 1880-1930. Druckerei Proff. Eurasburg. Germany.

Mäkelä, Raimo 1998 (art.): *Julkinen alastomuus – häpeän paljastaminen.*

Perusta. Suomen ev.lut. Ylioppilas- ja Koululaislähetys. Helsinki.

Möhring, Maren 2004: *Marmorleiber: Körperbildung in der deutschen*

Nacktkultur 1890 – 1930. – Kölner historische Abhandlungen. Böhlau. Köln.

Nirkko, Juha 1991 (toim.): *Lykyn avain: 999 vanhaa taikaa ja uskomusta.*

Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. Helsinki.

Niskanen, Vesa 1994 (toim.): *Tieteellisten menetelmien perusteita ihmistieteissä.*

- Opiskelijan opas. Lahden tutkimus- ja koulutuskeskus. Yliopistopaino. Helsinki.

Paavolainen, Olavi 1990: *Nykyaikaa etsimässä.* – Esseitä ja pakinoita (4. p).

Otava. Helsinki.

Pudor, Heinrich 1931: *Die Gesetze der Schönheit bei Sport, Spiel und Tanz.*

- Pädagogisches magazine 1336. Langensalza.

Pyökkönen, Teijo 1992 (toim.): *Suomi uskoi urheiluun.* – Suomen urheilun ja

liikunnan historia. Liikuntatieteellisen Seuran julkaisuja 131.

VAPK-kustannus. Helsinki.

Ross, Chad 2005: *Naked Germany: health, race and the nation*. Berg. Oxford/
New York.

Sarmaja, Heikki 2002 (art.): *Seksuaalisen häveliäisyyden alkuperä*.
Yhteiskuntapolitiikka. Stakes. Helsinki.

Sironen, Esa 1989 (art.): *Poliittista nudismia*. Kulttuurivihkot. Helsingin
Kulttuurivihkojen kannatusyhdistys. Helsinki.

Sironen, Esa – Tiihonen, Arto – Veijola, Soile 1992 (toim.): *Urheilukirja*.
Vastapaino. Tampere.

Suomen Kirkon Sisälähetysseura 1966 (toim.): *Pyhä Raamattu* (Vanhan Testamentin puoli). –
XI yleisen Kirkolliskokouksen vuonna 1933 käytäntöön ottama suomennos. Sisälähetysseuran
offsetpaino. Pieksämäki.

Terho, Henri 2003 (toim.): *Hetkiä historiassa* (2. p). Turun yliopistopaino. Turku.

Tervomaa, Raija 2000: *Stadin skloddit braijaa*. – Leikkejä, kujeita ja koiruuksia.
Edita. Helsinki.

Ungewitter, Richard 1911: *Die Nacktheit in entwicklungsgeschichtlicher,
gesundheitlicher, moralischer und kynstlelischer Beleuchtung*. Stuttgart.

Utriainen, Terhi 2006: *Alaston ja puettu*. – Ruumiin ja uskonnon ääret. Vastapaino. Tampere.

Virtanen, Leea 1988: *Nykymagian käsikirja*. Tammi. Helsinki.

(art. 661/1998): Matkalehti paljastaa alastoman totuuden: *Puolet suomalaisista
valmiit nakuilemaan*. Matkalehti: loma- & liikematkailun erikoislehti. Polarlehdet. Rovaniemi.

Verkkolähteet:

<http://www.naturistiliitto.fi/naturistipaivaOhjelma2007.html> 31.7.2007

<http://www.luukku.com/luukku?item=message..> 21.9.2007.

<http://www.iltasanomat.fi/uutiset> 7.10.2007.

<http://www.naturistiklubi.fi/fi/pikkujoulu2007.html> 3.12.2007

<http://fi.wikipedia.org/wiki/Smooth-kulttuuri> 18.2.2008.

<http://www.naturistiliitto.fi/welcome.html> 20.2.2008

<http://kartat.eniro.fi/> 26.2.2008

http://kartat.eniro.fi/?&what=map_adr&mop=aq&mapstate=1;27;65... 26.2.2008

Valokuvat:

Porvoon kansalaisopisto, 4.12.2007 TOK.

Taidemalli työsään, 4.12.2007 TOK.

Kyselytutkimus naturismia koskevaan pro gradu -tutkimukseen.

Vastaukset pyydetään pariskuntien molemmilta osapuolilta erikseen.

Tietoja käsitellään luottamuksellisina.

1. Sukupuoli: mies, nainen, ikä, kotipaikkakunta
2. Milloin kiinnostuit naturismista ja mitä kautta tulit mukaan toimintaan?
3. Mitä koet saaneesi naturismiharrastuksesta? Kuinka aktiivisesti olet toiminnassa mukana?
4. Minkälaisena näet ikä- ja sukupuolijakautuman naturistien keskuudessa?
5. Mistä arvelet johtuvan nuorten aikuisten (esim. 16-30 –vuotiaat) puuttumisen?
6. Mikä alastomuudessa viehättää? (syinä esim. vapaudentunne, yhdenvertaisuus, alastomuuden ihailu, mahdolliset terveydelliset seikat kuten esm. ilmakylyvyt, vegetarismi vai esteettiset arvot kuten rajaton rusketus, mitä muita?)
7. Miten tärkeää on mielestäsi kuulua naturistiyhteisöön yhtenä sen jäsenenä?
8. Onko vastakkaisen sukupuolen läsnäolo oleellista?
9. Miten suhtaudut samalla alueella (esim. Pihlajasaarella) oleviin seksuaalisten vähemmistöjen edustajiin?
10. Oleiletko myös kotonasi alastomana, miten paljon?
11. Miksi naturismitoiminta on aktiivisimmillaan vain eteläisessä Suomessa?
12. Oletko matkustellut ja minne ulkomaisiin kohteisiin naturismin puitteissa?
13. Jos olet, niin miten sikäläinen ilmapiiri poikkeaa meillä Suomessa olevasta?
14. Mitä parannusehdotuksia haluaisit tuoda esiin sekä naturistien sisäisessä toiminnassa että suhteissa ulkomaailmaan aatteen lujittamiseksi ja edistämiseksi (esim. tiedotusvälineet)?
15. Olisitko halukas haastatteluun aiheesta myöhempänä ajankohtana? Mikäli olet, toivon yhteydenottoasi sähköpostiosoitteeseeni.....

-
16. Kysymys, joka koskee vain Luonnonmukaiset ry:n jäseniä: Miksi Luonnonmukaiset ry:n säännöissä pidetään oleellisena säilyttää sukupuolien luvullinen tasapaino?
-